

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine
Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине
High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina

VISOKO SUDBENO I TUŽITELJSKO VIJEĆE BOSNE I HERCEGOVINE

GODIŠNJE IZVJEŠĆE ZA 2018. GODINU

Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće priprema godišnje izvješće na jednom od službenih jezika BiH, izmjenično, sljedećim redoslijedom – na bosanskom, srpskom i hrvatskom jeziku.

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ PREDsjedNIKA VSTV-A.....	5
SASTAV VSTV-A.....	9
Organizacijska struktura VSTV-a	12
PRORAČUN VSTV-A	13
Financiranje aktivnosti VSTV-a	13
Financiranje projektnih aktivnosti usmjerenih na reformu pravosudnog sustava iz donatorskih sredstava.....	13
Ulaganja u pravosuđe u Bosni i Hercegovini	15
Revizije.....	16
POGLAVLJE 1: EUROPSKE INTEGRACIJE.....	17
1.1. Realizacija preporuka proizišlih iz <i>Peer Review</i> misija	17
1.2. Dodatna pitanja iz Upitnika Europske komisije za Bosnu i Hercegovinu	23
1.3. Projekti koje financira Europska unija	24
1.4. Uspostavljanje suradnje s Europskom mrežom sudskih vijeća	25
POGLAVLJE 2: NEOVISNOST PRAVOSUĐA	27
2.1. VSTV i neovisnost pravosuđa.....	27
2.2. Sudjelovanje VSTV-a u proračunskom procesu za sudove i tužiteljstva	27
2.3. Proračuni sudova i tužiteljstava u 2018. godini	28
2.4. Proračunski trendovi	31
POGLAVLJE 3: IMENOVANJA I OCJENJIVANJE	32
3.1. Procedura za imenovanje nositelja pravosudne funkcije	32
3.1.1. Zakonski okvir i propisana procedura	32
3.2. Ocjenjivanje rada nositelja pravosudnih funkcija.....	33
3.2.1. Novi kriteriji usvojeni sukladno preporukama iz Stručne analize (<i>Peer Review</i>) o ocjenjivanju rada sudaca i tužitelja u Bosni i Hercegovini	34
POGLAVLJE 4: UČINKOVITOST PRAVOSUĐA.....	39
4.1. Učinkovitost sudova	39
4.1.1. Unaprjeđenje upravljanja sudovima i jačanje menadžerskih kapaciteta sudova	39
4.1.2. Reorganizacija administrativnih poslova u sudovima	42
4.1.3. Podrška radu sudova od strane VSTV BiH	43
4.1.4. Unaprjeđenje načina upravljanja sudskim predmetima od strane sudaca	47
4.1.5. Procesuiranje predmeta ratnih zločina	49
4.1.6. Reforma izvršnog postupka	50
4.1.7. Unaprjeđenje rodne jednakosti u pravosuđu	54
4.1.8. Podrška u ostvarenju prava ranjivih skupina pred pravosuđem.....	55
4.1.9. Poboljšanje usluga građanima kroz rekonstrukciju i adaptaciju pravosudnih institucija	56
4.2. Učinkovitost tužiteljstava	60
4.2.1. Analiza stanja i mjere za rješavanje starih predmeta u tužiteljstvima	61
4.2.2. Unaprjeđenje zajedničkog rada tužitelja i policije	62
4.2.3. Transparentnost rada tužiteljstava, podrška nevladinim organizacijama i udrugama tužitelja	63
4.2.4. Unaprjeđenje učinkovitosti rada tužiteljstava kroz rekonstrukcije, adaptacije i opremanja pravosudnih institucija	64
4.2.5. Informacije o projektu „Unaprjeđenje rada na predmetima ratnih zločina u BiH“ (Projekt IPA 2013), projektnim aktivnostima, te rezultatima u procesuiranju predmeta ratnih zločina u tužiteljstvima u BiH	64
POGLAVLJE 5: KVALITETA RADA PRAVOSUDNIH INSTITUCIJA	66
5.1. Pokazatelji o kvaliteti rada sudova u 2018. godini.....	66
5.1.1. Kvaliteta odluka i statistički pokazatelji o ožalbenim odlukama.....	66
5.2. Pokazatelji o kvaliteti rada tužiteljstava u 2018. godini.....	69
5.2.1. Kvaliteta odluka u tužiteljstvima prema kriterijima VSTV BiH.....	69
5.2.2. Statistički pokazatelji o sudskim odlukama.....	70
5.3. Obuka pravosuđa u Bosni i Hercegovini	72
5.4. Informacijski sustav Centra za sudsku dokumentaciju	76

5.5. Koordiniranje rada panela za ujednačavanje sudske prakse u Bosni i Hercegovini .	77
POGLAVLJE 6: INTEGRITET I ODGOVORNOST	78
6.1. Integritet	78
6.2. Stegovni postupci.....	79
6.2.1. Pritužbe na povredu dužnosti nositelja pravosudnih funkcija	79
6.2.2. Pokrenuti stegovni postupci	80
6.2.3. Okončani stegovni postupci	83
6.2.4. Privremena udaljenja od obnašanja dužnosti	84
POGLAVLJE 7: DIGITALNA TRANSFORMACIJA PRAVOSUĐA BIH	85
7.1. Druga generacija sustava za upravljanje predmetima u sudovima i tužiteljstvima (CMS/TCMS) kao osnova za pružanje kvalitetnijih usluga građanima	85
7.1.1. CMS Modul za izdavanje uvjerenja o (ne)vođenju kaznenog postupka	85
7.1.2. CMS - Kalkulator troškova sudskog postupka	85
7.1.3. Digitalizacija arhiva pravosudnih institucija	85
7.1.4. Aktivnosti Radne skupine za strateško planiranje i razvoj sustava za automatsko upravljanje predmetima u sudovima i tužiteljstvima i BiH (CMS/TCMS)	86
7.1.5. Suvremeni način pristupa pravdi - mobilne aplikacije za pristup sudskim predmetima	86
7.1.6. Implementacija Sustava za izvješćivanje i poslovno odlučivanje	89
7.1.7. Podrška upravljanju ljudskim resursima u pravosuđu i procesu imenovanja nositelja pravosudne funkcije - Informacijski sustav za upravljanje ljudskim resursima u pravosuđu BiH (HRMIS).....	89
7.1.8. Osiguravanje dugoročne održivosti i sigurnosti pravosudnog informacijskog Sustava	92
7.1.9. Unaprjeđenje obrade komunalnih predmeta u sudovima	93
PRILOG 1: PREPORUKE	95
Neovisnost pravosuđa.....	95
Imenovanja i ocjenjivanje	95
Učinkovitost pravosuđa	95
Kvaliteta rada pravosudnih institucija	97
Integritet i odgovornost	97
PRILOG 2: IZVJEŠĆE O RADU SUDOVA	98
Analiza rada sudova	98
Protok predmeta – po razinama.....	98
Neriješeni predmeti u sudovima	98
Priliv predmeta u sudovima	99
Promjena broja neriješenih predmeta i promjena priliva predmeta	99
Riješeni predmeti u sudovima	100
Protok predmeta – po vrstama predmeta	101
Neriješeni predmeti po vrstama	101
Priliv predmeta po vrstama	101
Riješeni predmeti po vrstama.....	102
Kvaliteta i kvantiteta rada	102
Nastupanje zastarjelosti	103
PRILOG 3: IZVJEŠĆE O RADU TUŽITELJSTAVA	104
Analiza rada tužiteljstava	104
Prijave	104
Istrage	105
Podignute optužnice	105
Donesene presude	106
Neriješeni predmeti	107
Zastarjelost kaznenog progona	108
Struktura kriminala	108
Kvaliteta i kvantiteta rada	110

UVODNA RIJEČ PREDsjedNIKA VSTV-a

Poštovani,

zadovoljstvo mi je predstaviti vam Godišnje izvješće Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća za 2018. godinu koje sadrži informacije o najznačajnijim aktivnostima i rezultatima rada VSTV-a i pravosuđa u Bosni i Hercegovini u protekloj godini.

Kao i prethodnih godina, VSTV ostao je dosljedan svojoj misiji osiguranja neovisnog, nepristranog i profesionalnog pravosuđa u BiH, koje omogućava jednak pristup pravdi i jednakost svih građana pred zakonom.

Neću pogriješiti ako ponovim da je vladavina zakona jedan od najvećih izazova na putu ka članstvu Bosne i Hercegovine u Europskoj uniji. Poglavlja 23 „Pravosuđe i ljudska prava“ i 24 „Pravda, sloboda i sigurnost“ ključna su područja u pregovorima naše zemlje s Europskom unijom. Usudujem se reći, nakon brojnih aktivnosti koje smo proveli u 2018. godini, da smo napravili značajan napredak u rješavanju važnih pitanja iz ovih poglavlja i u odnosu na zemlje koje imaju status kandidata. Zbog toga osjećam ponos, ali i težinu odgovornosti da reformske aktivnosti koje smo počeli s uspjehom i okončamo.

Sa sigurnošću mogu kazati da je Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine odlučno preuzeti punu odgovornost u ovom procesu kako bismo imali pravosuđe u potpunosti usklađeno s europskim standardima.

Kada je riječ o aktivnostima iz 2018. godine jedna od ključnih je Inicijativa za reviziju Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine koju je VSTV uputio Ministarstvu pravde Bosne i Hercegovine. U okviru Inicijative uzete su u obzir preporuke iz *Peer Review* misija pripremljene na temelju opsežne analize naše dosadašnje prakse s jedne, i najbolje europske prakse s druge strane.

Navest ću neke od izmjena Zakona koje smo predložili, uz napomenu da je riječ o izmjenama i dopunama koje imaju suštinski karakter u svrhu unaprjeđenja rada VSTV-a i pravosuđa općenito.

U Inicijativi je predviđeno osnivanje sudskog i tužiteljskog odjela koji bi djelovali u okviru jedinstvenog Vijeća i do detalja su razrađene dužnosti i obveze predsjednika, potpredsjednika i članova, kao i organizacije Vijeća.

Nadalje, inicijativom je predviđeno povećanje broja članova Vijeća na 20 kako bi se osigurao izbor člana VSTV-a na svim razinama u pravosuđu te je predviđeno da član Vijeća istodobno ne može obavljati funkciju predsjednika suda, glavnog tužitelja i zamjenika glavnog tužitelja i imati mandat od četiri godine na koji ne može biti uzastopno izabran.

Potom slijede izmjene koje se tiču postupka izbora, imenovanja i ocjenjivanja nositelja pravosudnih funkcija kao i odredbe o financijskim izvješćima s kojima ću vas bliže upoznati u tekstu koji slijedi.

Želim naglasiti da bi bilo potrebno mnogo više prostora od onoga koji dopušta Uvodna riječ za navesti sve promjene koje su navedene u ovoj Inicijativi, tako da zainteresiranim za cjelovitu Inicijativu mogu preporučiti da je potraže na web stranici VSTV-a na kojoj je javno dostupna.

Ono što želim podcrtati jeste da je riječ o supstancijalnim promjenama kojim se korigiraju praznine koje su zapažene u postojećem zakonu.

Kada je riječ o imenovanju realizacija značajnog broja preporuka iz *Peer Review* izvješća za ovo područje, realizacija nije moguća bez sveobuhvatne reforme zakonskog okvira. Inicijativa za reviziju Zakona o VSTV-u značajno mijenja postojeći sustav imenovanja, i to: propisivanjem horizontalnog premještaja, uvođenjem karijernog sustava koji omogućava posebnu proceduru napredovanja nositelja pravosudnih funkcija, uvođenjem jedinstvenog javnog natječaja za pozicije osnovne razine, propisivanjem posebnih pravila za imenovanje na rukovodeće funkcije te propisivanjem odredaba o ocjenjivanju kako bi poslužile kao baza za donošenje odluka o karijeri sudaca i tužitelja.

Izmjenama i dopunama Poslovnika VSTV-a, koje su stupile na snagu u lipnju 2018. godine te izmjenama i dopunama Pravilnika o pismenom i kvalifikacijskom testiranju implementirane su preporuke koje se odnose na: unaprjeđenje pismenog i kvalifikacijskog testiranja, uvođenje

zahtjevnijih procedura testiranja i unaprjeđenje strukturiranog razgovora, uvođenje razlike između prvog imenovanja i napredovanja, propisivanje posebnih pravila o izboru predsjednika sudova i glavnih tužitelja, te poštivanje utvrđene rang-liste.

Pored toga, okončane su aktivnosti na ažuriranju baze ispitnih pitanja za kvalifikacijsko testiranje, koja su objavljena na web stranici VSTV-a.

Također su usvojena pitanja za provođenje razgovora s kandidatima i obrasci za razgovor na temelju kojih će se obavljati proces izbora i imenovanja na rukovodne funkcije u pravosudnim institucijama.

Kada je riječ o stegovnim postupcima, preporuke u ovom području odnose se na unaprjeđenje etičkih kodeksa, izradu dokumenta koji uređuje ponašanje nositelja pravosudnih funkcija i praćenje njihove primjene.

Realizacija preporuka koje se odnose na pitanja unaprjeđenja stegovnog postupka, rada stegovnih povjerenstava, obrazloženja stegovnih odluka i unaprjeđenja kaznene politike je u tijeku, kao i izrada Priručnika o vođenju stegovnog postupka, kompilacije odluka donesenih u stegovnim postupcima, analiza kaznene politike po vrstama prekršaja i planiranje obuka članova stegovnih povjerenstava i nositelja pravosudnih funkcija na ovu temu.

Preporuke koje se odnose na informiranje javnosti o stegovnim predmetima već se primjenjuju u praksi. Na web stranici Vijeća objavljuju se anonimizirane konačne odluke donesene u stegovnim postupcima, a u slučaju pojačanog interesa javnosti za konkretan stegovni postupak moguće je pružiti informaciju o predmetu koji nije pravomoćno okončan, uz napomenu da postupak nije okončan i na isti postoji mogućnost žalbe.

U okviru Inicijative za reviziju Zakona o VSTV-u implementirane su preporuke koje se odnose na: preciznije definiranje stegovnih prekršaja, pojednostavljivanje stegovnog postupka i pravne lijekove u stegovnom postupku, status Ureda stegovnog tužitelja, status i zapošljavanje glavnog stegovnog tužitelja i ostalih stegovnih tužitelja, obrazlaganje i osporavanje odluka o nepokretanju stegovnog postupka, sastav stegovnih povjerenstava, dodjelu stegovnih predmeta u rad te pravne posljedice izrečenih stegovnih mjera i brisanje ovih mjera iz evidencije.

U kontekstu integriteta nositelja pravosudnih funkcija, spomenuo bih i financijska izvješća nositelja pravosudnih funkcija. Usvajanjem Pravilnika o podnošenju, provjeri i obradi financijskih izvješća sudaca i tužitelja i Obrasca financijskog izvješća, Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće je od 1. siječnja 2019. godine uvelo visoke standarde u vezi s transparentnošću financija sudaca i tužitelja u Bosni i Hercegovini.

Pravilnikom se uvodi elektroničko podnošenje, provjera i obrada financijskih izvješća, čime se postupak pojednostavljuje i čini učinkovitijim. Njime se također obvezuju suci i tužitelji da u roku od 30 dana po stupanju na dužnost dostave informacije o svojim, kao i financijama članova svog kućanstva, dok suci i tužitelji koji već obavljaju svoje dužnosti moraju ažurirati navedene informacije prilikom izvješćivanja za prethodnu kalendarsku godinu najkasnije do 31. ožujka tekuće godine.

Pored podataka o svojim i prihodima članova svog kućanstva, suci i tužitelji moraju navesti detaljne informacije o načinu i vremenu stjecanja nekretnina i vozila, svojine na pokretnostima vrijednosti veće od 5.000 KM, sredstvima u banci, polici osiguranja i drugim ulaganjima i rashodima preko navedenog iznosa te informacije o eventualnim poklonima i donacijama.

S druge strane, Vijeće obavlja provjeru ovih informacija kroz formalne, redovite i izvanredne provjere te ukoliko se uoče nepravilnosti o njima se obavještava Ured stegovnog tužitelja. Kada je riječ o nepravilnostima koje se mogu kvalificirati kao kazneno djelo iste se upućuju i nadležnom tužiteljstvu, a u slučaju prikrivanja imovine, obveza, prihoda ili rashoda i nadležnom poreskom tijelu.

S obzirom na opredijeljenost Vijeća za punu transparentnost pravosuđa u BiH i uvažavajući interes javnosti za financijske podatke nositelja pravosudnih funkcija, novi elektronički sustav omogućit će objavljivanje financijskih izvješća sudaca i tužitelja na web stranici VSTV-a BiH, uz izuzimanje osobnih podataka.

U kontekstu integriteta pravosuđa uveli smo planove integriteta za svaku pojedinačnu pravosudnu instituciju. Naglasio bih da smo u ovom području daleko ispred naših kolega u regiji, štoviše i ispred kolega iz zemlje članice Europske unije.

Cilj Vijeća bio je da integritet pravosudnih institucija unaprijedi na sustavan i ujednačen način te da identificira najbolje prakse u pojedinim pravosudnim institucijama koje bi se mogle primijeniti na sve ostale pravosudne institucije u BiH. Nadalje, uspješnom provedbom planova integriteta pravosudnih institucija doprinijet će se jačanju vladavine prava i povećanju povjerenja javnosti u pravosudne institucije u Bosni i Hercegovini.

Obavljeni posao rezultirao je usvajanjem planova integriteta kao četverogodišnjeg dokumenta od strane svih pravosudnih institucija u BiH, tako da u prvom kvartalu 2019. godine očekujemo prva izvješća.

Pitanje učinkovitosti i kvalitete rada pravosudnih institucija jedno je od pitanja s kojima se kontinuirano bavimo i koje je konstantno u centru naše pozornosti.

Kada je riječ o učinkovitosti sudova u ovom području, radili smo na pitanjima koja se odnose na ravnomjernost opterećenosti sudaca neriješenim brojem predmeta i njihovom starosnom strukturom, izbor šefova sudskih odjela, alternativni način rješavanja sporova, Smjernice za postupanje u parničnim predmetima, reformu izvršnog postupka i reviziju zakona o izvršnom postupku.

Detaljne statističke informacije o radu sudova mogu se pronaći u samom izvješću. Može se zaključiti da broj neriješenih predmeta konstantno pada i da se planovi za rješavanje starih predmeta uspješno realiziraju. Sudovi svake godine riješe preko 100.000 najstarijih predmeta, uz svoje redovite aktivnosti, i tako smanjuju broj neriješenih predmeta u prosjeku za oko 5% do 10%.

Kada je riječ o tužiteljstvima, prema podacima iz 2018. godine, vidljivo je da u svim tužiteljstvima u BiH postoji trend smanjivanja broja neriješenih KT predmeta (predmeti protiv poznatih počinitelja). Tijekom 2018. godine tužiteljstva su podigla 12.201 optužnicu, a riješeno je 2.751 starih predmeta, odnosno predmeta starijih od dvije godine.

Poseban akcent stavio bih na procesuiranje određene vrste kriminaliteta, a riječ je o organiziranom kriminalu i korupciji, te bih ovom prilikom istakao aktivnosti koje je VSTV poduzeo u vezi s ovim pitanjem. Između ostalog, osnovali smo Stalno povjerenstvo za učinkovitost tužiteljstava, implementiramo Projekt koji je podrška Strateškom forumu rukovoditelja tužiteljstava i policijskih tijela u BiH, uspostavljeni su i operativni forumi, obavljene aktivnosti na promociji i formiranju stalnih istražnih timova u odjelima za gospodarski kriminal ili odsjecima za korupciju i organizirani kriminal, usvojene su dopune Pravilnika o orijentacijskim mjerilima za rad tužitelja kojima je propisano vrednovanje predmeta financijskih istraga, organizirane su zajedničke edukacije tužitelja i ovlaštenih službenih osoba kao i sastanci između glavnih tužitelja i predstavnika revizorskih institucija u Bosni i Hercegovini.

Uz podršku Delegacije Europske unije u okviru Projekta IPA 2017 u deset tužiteljstava bit će angažirano 11 stručnih suradnika ekonomske struke u razdoblju od dvije godine. Svrha dodatne podrške iz područja ekonomije i financija je ojačati kapacitete tužiteljstava u ovim područjima.

Postoji još jedna vrsta predmeta kojoj je posvećena posebna pozornost, a riječ je o predmetima ratnih zločina. Kao i prethodnih godina bilježe se pozitivni trendovi u njihovom procesuiranju. Ono što bih naglasio je potreba da se čim prije usvoji revidirana Strategija za rad na predmetima ratnih zločina kako bi se procesuiranje ovih predmeta moglo odvijati sukladno predviđenoj dinamici i rokovima.

Spomenuo bih i podatke Ureda stegovnog tužitelja (UST) koji je tijekom 2018. godine, ukupno primio 895 pritužbi, odnosno 16,9% manje pritužbi u odnosu na prethodnu godinu te riješio 1.145 pritužbi, što predstavlja povećanje od 22,7% u odnosu na broj riješenih pritužbi u 2017. godini (933 pritužbe). Najčešći razlozi za podnošenje pritužbi u 2018. godini bili su nezadovoljstvo dužinom trajanja sudskih i tužiteljskih postupaka, odnosno donesenim sudskim odlukama.

Spomenut ću i digitalnu transformaciju pravosuđa, tako što ću pobrojati njena dostignuća, a čitatelje Godišnjeg izvješća zamolit ću da pročitaju poglavlja koja govore o detaljima ove velike transformacije. U okviru druge generacije sustava za upravljanje predmetima u sudovima i tužiteljstvima razvili smo Modul za izdavanje uvjerenja o (ne)vođenju kaznenog postupka na temelju kojeg su sudovi u BiH tijekom 2018. godine izdali 89.215 uvjerenja.

Nadalje, izradili smo Kalkulator troškova sudskog postupka koji omogućava svakoj stranci dobivanje informacije o orijentacijskim troškovima postupka.

Nastavili smo proces implementacije Modula za digitalizaciju arhiva u pravosudnim institucijama BiH.

U potpunosti smo osuvremenili način pristupa pravdi pomoću mobilne aplikacije „E-SUD“ za pristup sudskim predmetima koja je visoko ocjenjena od strane stručnjaka iz IKT područja i koju smo kandidirali za prestižnu nagradu „Kristalna vaga“ Vijeća Europe za 2019. godinu. Svoju praktičnu primjenu ova mobilna aplikacija bilježi kroz zahtjeve za podatke o predmetima kojih je od srpnja do prosinca 2018. godine bilo 1.278.604 puta, odnosno 8000 upita dnevno.

Također, kreirana je aplikacija za procjenu rizika korupcije u institucijama Bosne i Hercegovine, sustav za upravljanje ljudskim resursima u pravosuđu BiH (HRMIS), unaprijeđen je videokonferencijski sustav pravosuđa u BiH i brojni drugi projekti koji nam osiguravaju leadersku poziciju u području informatizacije pravosuđa u regiji i šire.

Rezultate koje sam spomenuo nismo postigli izolirano. Postigli smo ih zajedno sa sucima i tužiteljima, partnerima u domaćoj vlasti i međunarodnoj zajednici, i zajedno s njima, s jednakom posvećenošću i ozbiljnošću, VSTV želi nastaviti s rješavanjem pitanja koja su od izuzetnog značaja za pravosuđe Bosne i Hercegovine.

Kada je riječ o zakonodavnoj i izvršnoj vlasti, Vijeće je otvoreno za suradnju o svim važnim pitanjima iz područja reforme pravosuđa. Suradnju koja će počivati na međusobnom uvažavanju i razumijevanju, kako bismo zajednički postigli cilj, pridruživanje Europskoj uniji i blagostanje bosanskohercegovačkog društva u cijelosti.

Dobar dio našeg uspjeha dugujemo brojnim međunarodnim prijateljima koji su nas, kao i prethodnih godina, velikodušno podržavali. Brojne aktivnosti koje su prezentirane u Izvješću, VSTV je realizirao uz pomoć i podršku naših prijatelja, donatora iz međunarodne zajednice, prije svih Europske unije, Švedske, Norveške i Švicarske, te Nizozemske i Velike Britanije, kojima dugujemo iskrenu zahvalnost.

I na kraju, kao i prethodnih godina, posebnu zahvalnost upućujem kolegama, sucima i tužiteljima, kao i drugim uposlenim u profesionalnoj pravosudnoj zajednici. Bez njihove posvećenosti, istrajnog rada i dosljednih napora, VSTV ne bi mogao aktivno i uspješno provoditi reformu pravosuđa.

Predsjednik VSTV-a,

Milan Tegeltija

SASTAV VSTV-a

Milan Tegeltija, predsjednik VSTV-a

Mandat: od srpnja 2018. do srpnja 2022. godine (II. mandat)

Suci okružnih, osnovnih, okružnih privrednih sudova Republike Srpske i Višeg privrednog suda u Banjoj Luci izabrali su suca Milana Tegeltiju za člana VSTV-a u lipnju 2018. godine.

Za predsjednika VSTV-a izabran je drugi put na inauguralnoj sjednici VSTV-a održanoj 9. srpnja 2018. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju suca Osnovnog suda u Banjoj Luci.

Ružica Jukić, potpredsjednica VSTV-a

Mandat: od lipnja 2016. do lipnja 2020. godine (II. mandat)

Suci kantonalnih i općinskih sudova u Federaciji BiH izabrali su sutkinju Ružicu Jukić za članicu VSTV-a u svibnju 2016. godine. Ponovo je izabrana za potpredsjednicu VSTV-a na inauguralnoj sjednici VSTV-a održanoj 9. srpnja 2018. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju sutkinje u Općinskom sudu u Tuzli.

Jadranka Lokmić – Misirača, potpredsjednica VSTV-a

Mandat: od studenog 2016. do studenog 2020. godine (II. mandat)

Tužitelji Tužiteljstva Bosne i Hercegovine izabrali su tužiteljicu Jadranku Lokmić Misirača za članicu VSTV-a u rujnu 2016. godine. Ponovo je izabrana za potpredsjednicu VSTV-a na inauguralnoj sjednici VSTV-a održanoj 9. srpnja 2018. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju zamjenika glavnog tužitelja u Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine.

Selim Karamehić, član VSTV-a

Mandat: od lipnja 2017. do lipnja 2021. godine

Pravosudno povjerenstvo Brčko Distrikta BiH izabralo je suca Selima Karamehića za člana VSTV-a u lipnju 2017. godine. Izabran je za člana Vijeća u punovremenom radnom angažmanu na sjednici Vijeća održanoj 25. listopada 2017. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju suca Osnovnog suda Brčko Distrikta BiH.

Dragomir Vukoje, član VSTV-a

Mandat: od veljače 2017. do veljače 2021. godine

Suci Suda Bosne i Hercegovine izabrali su suca Dragomira Vukoju za člana VSTV-a u siječnju 2017. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju suca u Sudu Bosne i Hercegovine.

Goran Nezirović, član VSTV-a

Mandat: od veljače 2017. do veljače 2021. godine (II. mandat)

Suci Vrhovnog suda Federacije BiH izabrali su suca Gorana Nezirovića za člana VSTV-a u veljači 2017. godine na drugi mandat.

U pravosuđu obnaša funkciju suca Vrhovnog suda Federacije BiH.

Violanda Šubarić, članica VSTV-a

Mandat: od rujna 2015. do rujna 2019. godine

Suci Vrhovnog suda Republike Srpske izabrali su sutkinju Violandu Šubarić za članicu VSTV-a u lipnju 2015. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju sutkinje u Vrhovnom sudu Republike Srpske.

Slavo Lakić, član VSTV-a

Mandat: od srpnja 2018. do srpnja 2022. godine (II. mandat)

Tužitelji Federalnog tužiteljstva FBiH izabrali su tužitelja Slavu Lakića za člana VSTV-a u svibnju 2018. godine na drugi mandat.

U pravosuđu obnaša funkciju tužitelja u Federalnom tužiteljstvu FBiH.

Mahmut Švraka, član VSTV-a

Mandat: od rujna 2017. do rujna 2021. godine (II. mandat)

Tužitelji Republičkog tužiteljstva Republike Srpske izabrali su tužitelja Mahmuta Švraku za člana VSTV-a u rujnu 2017. godine na drugi mandat.

U pravosuđu obnaša funkciju glavnog tužitelja u Republičkom tužiteljstvu Republike Srpske.

Berina Alihodžić, članica VSTV-a

Mandat: od rujna 2017. do rujna 2021. godine

Tužitelji kantonalnih tužiteljstava u Federaciji BiH izabrali su tužiteljicu Berinu Alihodžić za članicu VSTV-a u rujnu 2017. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju zamjenika glavnog kantonalnog tužitelja u Kantonalnom tužiteljstvu Kantona Sarajevo.

Željka Radović, članica VSTV-a

Mandat: od veljače 2015. do veljače 2019. godine

Tužitelji okružnih tužiteljstava u Republici Srpskoj izabrali su tužiteljicu Željku Radović za članicu VSTV-a u prosincu 2014. godine.

U pravosuđu obnaša funkciju glavnog tužitelja u Okružnom tužiteljstvu u Doboju.

Jadranka Ivanović, članica VSTV-a

Mandat: od lipnja 2015. do lipnja 2019. godine

Odvjetnička komora Republike Srpske izabrala je odvjetnicu Jadranku Ivanović za članicu VSTV-a u ožujku 2015. godine.

Radi kao odvjetnica u Odvjetničkom uredu u Banjoj Luci.

Amila Kunosić, članica VSTV-a

Mandat: od siječnja 2017. do siječnja 2021. godine

Skupština Odvjetničke komore Federacije BiH izabrala je odvjetnicu Amilu Kunosić za članicu VSTV-a u prosincu 2016. godine.

Radi kao odvjetnica u Odvjetničkom uredu u Tuzli.

Monika Mijić, članica VSTV-a

Mandat: od prosinca 2016. do prosinca 2020. godine

Vijeće ministara BiH je na sjednici održanoj u prosincu 2016. godine izabralo Moniku Mijić za članicu VSTV-a.

Radi kao savjetnik ministra u Ministarstvu pravde Federacije BiH.

Milijana Buha, članica VSTV-a

Mandat: od listopada 2016. do listopada 2020. godine

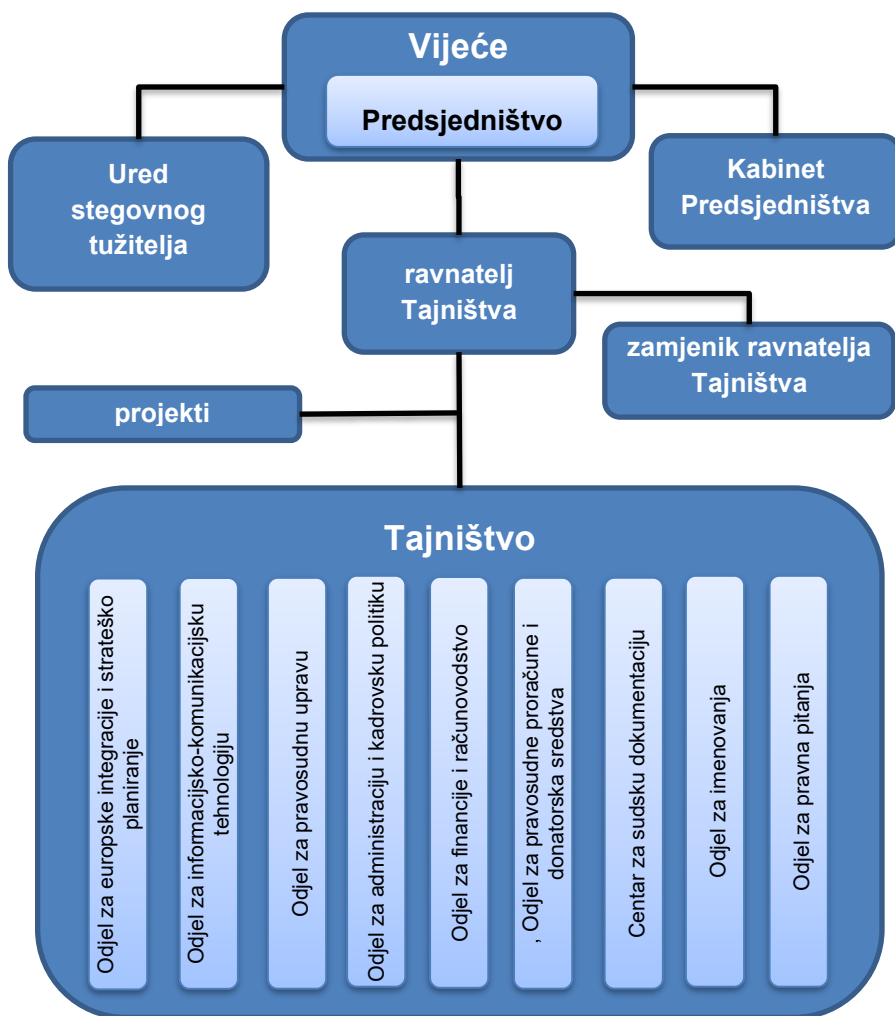
Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH izabrao je Milijanu Buha za članicu VSTV-a u kolovozu 2016. godine.

Radi kao docent na Pravnom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci.

Tijekom 2018. godine došlo je do izmjena u sastavu VSTV-a kako slijedi:

- Milan Tegeltija, sudac Osnovnog suda u Banjoj Luci, ponovo je izabran za člana Vijeća ispred okružnih, osnovnih, okružnih privrednih sudova Republike Srpske i Višeg privrednog suda u Banjoj Luci.
- Slavo Lakić, tužitelj Federalnog tužiteljstva FBiH, ponovo je izabran za člana Vijeća ispred Federalnog tužiteljstva FBiH.

Organizacijska struktura VSTV-a

31. prosinca 2018. godine, u VSTV-u bilo je 145 uposlenih, od kojih se 83 financira iz proračuna VSTV-a, a 62 je angažirano na realiziranju projektnih aktivnosti VSTV-a i financira se iz donatorskih sredstava. Također, 31. prosinca 2018. godine, u tijeku je bilo ukupno sedamnaest (17) natječajnih procedura za popunjavanje pozicija (2 za proračunske pozicije i 15 za projektne pozicije), od kojih je jedna po javnom, a druga po internom natječaju za nepopunjena radna mjesta na neodređeno vrijeme (OPU), od ukupno 84 radna mjesta koliko je ograničenje u zapošljavanju VSTV-a, kao i petnaest natječajnih procedura za projektne pozicije na određeno vrijeme koje se financiraju iz donatorskih sredstava. Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u VSTV-u predviđena su 104 radna mjesta na neodređeno vrijeme. Na temelju mjera uštede u proračunu institucija BiH iskazanim u pismu namjere za zaključivanje „Stand-By“ aranžmana upućenog Međunarodnom monetarnom fondu (MMF), na temelju koga se ograničava zapošljavanje u institucijama BiH na razini iz 2009. godine, maksimalni odobreni broj uposlenih u VSTV-u BiH je 84.

PRORAČUN VSTV-a

VSTV dio svojih aktivnosti financira iz odobrenih sredstava proračuna institucija BiH, a projektne aktivnosti usmjerene na reformu pravosuđa financiraju se iz donatorskih sredstava.

Financiranje aktivnosti VSTV-a

Sukladno Zakonu o proračunu institucija BiH i međunarodnim obvezama BiH¹, VSTV-u je za 2018. godinu odobren proračun u iznosu od 5.072.000 KM. U okviru navedenog iznosa 5.066.000 KM planirano je za tekuće izdatke, a 6.000 KM za kapitalna ulaganja.

Izvršenje proračuna u 2018. godini iznosi 4.852.426 KM odnosno 96%.

Tablica 1: Izvršenje proračuna po stavkama

VRSTA RASHODA	Odobreni proračun	Korigirani proračun	Izvršenje proračuna	Indeks
I. TEKUĆI IZDACI	5.066.000	4.996.565	4.792.945	96%
Bruto plaće i naknade	3.407.000	3.407.000	3.298.187	97%
Naknade troškova uposlenih	175.000	163.000	160.011	98%
Putni troškovi	220.000	260.000	239.231	92%
Izdaci za telefonske i poštanske usluge	62.000	50.000	48.870	98%
Izdaci za energiju i komunalne usluge	128.000	103.000	102.355	99%
Nabava materijala	30.000	15.000	14.921	99%
Izdaci za usluge prijevoza i gorivo	54.000	46.565	45.628	98%
Troškovi zakupa	1.000	1.000	531	53%
Izdaci za tekuće održavanje	569.000	472.000	456.519	97%
Izdaci za osiguranja i troškove platnog prometa	6.000	6.000	2.746	46%
Ugovorene usluge	414.000	473.000	423.945	90%
II. KAPITALNI IZDACI	6.000	82.000	59.481	73%
Nabava opreme	6.000	82.000	59.481	73%
UKUPNO I.+II.	5.072.000	5.078.565	4.852.425	96%

Financiranje projektnih aktivnosti usmjerenih na reformu pravosudnog sustava iz donatorskih sredstava

Sukladno članku 15., stavak 9., Zakona o VSTV-u² precizirano je sljedeće: „Vijeće može primiti sredstva od međunarodnih donatora za operativni proračun Vijeća kao i za posebne projektne reforme pravosuđa izvan operativnog proračuna Vijeća. Sredstva se uplaćuju na poseban račun, otvoren kod Centralne banke BiH. Sredstva se troše po nalogu ravnatelja Tajništva, sukladno propisima o izvršenju donatorskih sredstava koje donosi Vijeće i sukladno uvjetima ugovora o donacijama potpisanim s donatorom.”

Tijekom 2018. godine iz donatorskih sredstava financirano je osam projekata namijenjenih reformi pravosuđa, usmjerenih na jačanje kapaciteta pravosuđa.

¹ „Službeni glasnik BiH”, broj 08/18

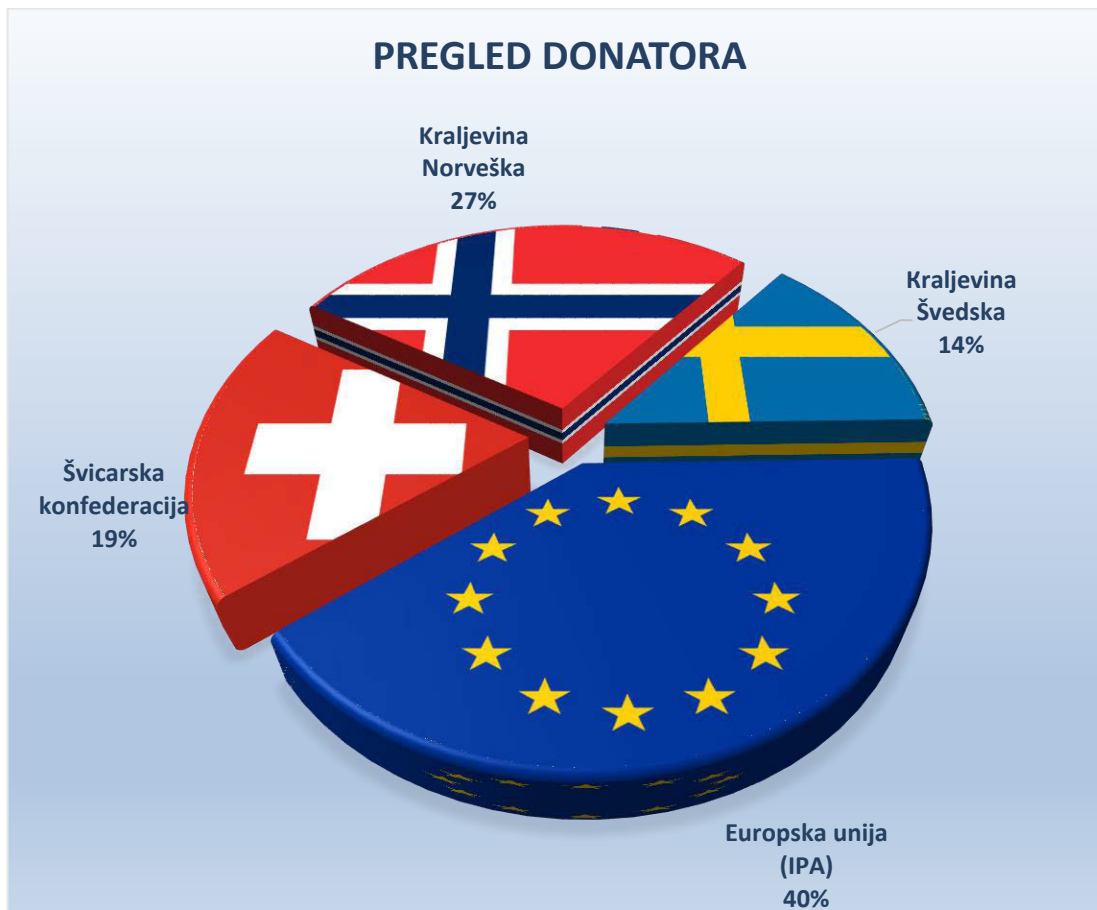
² „Službeni glasnik BiH”, broj 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08.

Tablica 2: Pregled donatora i ukupno raspoloživih sredstava po svakom projektu tijekom 2018. godine

Ukupno raspoloživa sredstva u 2018. godini (u KM)	Ukupno utrošena sredstva u 2018. godini (u KM)	Razdoblje implementacije projekta
Donacija Republike Češke za projekt „Pregled i dorada ispitnih zadataka u svrhu formiranja banke ispitnih zadataka“		
1.896	0	od siječnja 2012. do daljnjeg
Donacija Švicarske konfederacije i Kraljevine Norveške za projekt „Podrška pravosuđu Bosne i Hercegovine – Jačanje uloge tužitelja u kazneno-pravnom sustavu“, faza II		
1.354.263	1.354.263	prosinac 2014. – srpanj 2019.
Donacija Kraljevine Norveške za projekt „Unaprjeđenje učinkovitosti pravosuđa“, faza II		
1.739.779	1.739.779	srpanj 2015. - srpanj 2018.
Donacija Kraljevine Norveške za projekt „Sustav upravljanja ljudskim resursima u pravosuđu Bosne i Hercegovine“, faza II		
230.903	230.903	srpanj 2015. - srpanj 2018.
Donacija Europske unije za projekt „Konsolidacija i daljnji razvoj pravosudnog komunikacijskog i informacijskog sustava“ (IPA 2013)		
1.577.520	1.577.520	siječanj 2016. - kolovoz 2018.
Donacija Kraljevine Švedske za projekt „Unaprjeđenje učinkovitosti sudova i odgovornosti sudaca i tužitelja u BiH“, faza II		
971.456	971.456	studeni 2016. - listopad 2019.
Donacija Europske unije (IPA 2013) za projekt „Unaprjeđenje rada na predmetima ratnih zločina“		
789.369	789.369	prosinac 2016. – kolovoz 2019.
Donacija Europske unije (IPA 2017) za projekt „Izgradnja učinkovitog pravosuđa u službi građana“		
494.952	494.952	rujan 2018. – kolovoz 2021.

Najznačajniji donatori u 2018. godini su Europska unija, sa sudjelovanjem od 40% u ukupnoj vrijednosti donatorskih sredstava te Kraljevina Norveška, sa sudjelovanjem od 27%. Značajna sredstva izdvojile su Kraljevina Švedska i Švicarska agencija za razvoj i suradnju.

Grafikon 1

Ulaganja u pravosuđe u Bosni i Hercegovini

U razdoblju od 2004. do 2018. godine VSTV BiH osigurao je sredstva u iznosu od 97 milijuna KM za realizaciju projektnih aktivnosti u pravosudnim institucijama na svim razinama vlasti.

U ovaj iznos uključeni su projekti koje je VSTV BiH izravno realizirao, kao i projekti koje je realizirala Delegacija Europske unije u BiH, a u kojima je VSTV BiH bio partner.

Najveći donator, čija su sredstva uložena u nabavu računalne opreme, softvera i ostale opreme za potrebe informatizacije pravosuđa na svim razinama vlasti, te rekonstrukcije i opremanja zgrada pravosudnih institucija, je Europska unija sa 48,6 milijuna KM.

Slijede Kraljevina Norveška s donacijama u ukupnom iznosu od 14,2 milijuna KM, te Kraljevina Švedska s 9,2 milijuna KM.

U ukupnoj strukturi sredstava 58,5 milijuna KM uloženo je za nabavu opreme, 23 milijuna KM u rekonstrukcije zgrada, a 4,4 milijuna KM u održavanje pravosudnog informacijskog sustava.

Iz proračuna institucija BiH VSTV-u, za navedeno razdoblje, dodijeljeno je 18,4 milijuna KM za nabavu računalne opreme, softvera i ostale opreme u okviru Projekta informatizacije i jačanja kapaciteta pravosudnih institucija u BiH te za održavanje pravosudnog informacijskog sustava i ostale tekuće izdatke za potrebe pravosuđa.

Revizije

Ured za reviziju institucija BiH (u daljnjem tekstu: UZR) je u 2018. godini izvršio završnu reviziju za 2017. godinu te prethodnu reviziju za 2018. godinu na bazi uzorka značajnih stavki tekućih i kapitalnih izdataka, primljenih donacija i do tada izvršenih javnih nabava.

UZR je u Izvješću za 2017. godinu, uz skretanje pozornosti dao sljedeće **pozitivno** mišljenje:

„Prema našem mišljenju, **financijska izvješća Vijeća prikazuju fer i istinito, u svim materijalnim aspektima, stanje imovine, obveza i izvora sredstava 31. prosinca 2017. godine i izvršenje proračuna za godinu koja se završava na navedeni datum, sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja...**“

„Prema našem mišljenju, **aktivnosti, financijske transakcije i informacije Vijeća za 2017. godinu sukladne su u svim materijalnim aspektima zakonima i drugim propisima kojima su regulirane.**“

Na temelju preporuka UZR-a pokrenute su potrebne aktivnosti i poduzete odgovarajuće mjere. Izvješće o obavljenoj financijskoj reviziji Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine za 2017. godinu nalazi se na web stranici Ureda za reviziju institucija BiH³.

- Neovisni su revizori tijekom 2018. godine izvršili revizije sljedećih grantova:
- revizija financijskih izvješća projekta „Unaprjeđenje učinkovitosti sudova i odgovornosti sudaca i tužitelja u BiH, faza 2“ (donator Kraljevina Švedska), za razdoblje od 15. studenog 2016. do 31. prosinca 2017. godine,
- revizija financijskih izvješća projekta „Podrška pravosuđu Bosne i Hercegovine – Jačanje uloge tužitelja u kazneno-pravnom sustavu, faza 2“ (donator Švicarska Konfederacija i Kraljevina Norveška), za razdoblje od 1. siječnja 2017. do 31. prosinca 2017. godine,
- revizija financijskih izvješća projekta „Unaprjeđenje učinkovitosti pravosuđa, faza 2“ (donator Kraljevina Norveška), za razdoblje od 1. siječnja 2017. do 31. prosinca 2017. godine,
- revizija financijskih izvješća projekta „Sustav upravljanja ljudskim resursima u pravosuđu Bosne i Hercegovine, faza 2“ (donator Kraljevina Norveška), za razdoblje od 1. siječnja 2017. do 31. prosinca 2017. godine,
- revizija financijskih izvješća projekta „Unaprjeđenje učinkovitosti pravosuđa, faza 2“ (donator Kraljevina Norveška), za razdoblje od 1. siječnja 2018. do 30. srpnja 2018. godine,
- revizija financijskih izvješća projekta „Sustav upravljanja ljudskim resursima u pravosuđu Bosne i Hercegovine, faza 2“ (donator Kraljevina Norveška), za razdoblje od 1. siječnja 2018. do 30. srpnja 2018. godine,
- revizija financijskih izvješća projekta „Unaprjeđenje rada na predmetima ratnih zločina“ (IPA 2013), za razdoblje od 1. siječnja 2017. do 31. prosinca 2017. godine,
- revizija financijskih izvješća projekta „Unaprjeđenje rada na predmetima ratnih zločina“ (IPA 2013), za razdoblje od 1. siječnja 2018. do 30. rujna 2018. godine,
- revizija financijskih izvješća projekta „Konsolidacija i daljnji razvoj pravosudnog komunikacijskog i informacijskog sustava“ (IPA 2013), za razdoblje od 24. siječnja 2016. do 31. kolovoza 2018. godine.

Prilikom navedenih revizija, obavljena je provjera financijske regularnosti, usklađenosti s projektnim ciljevima, ekonomičnosti i učinkovitosti u vođenju projekata, primjerenosti, relevantnosti i funkcionalnosti internih kontrola.

---

³ Izvješću o financijskoj reviziji VSTV-a BiH može se pristupiti na sljedećem linku:

Poglavlje 1: EUROPSKE INTEGRACIJE

1.1. Realizacija preporuka proizišlih iz *Peer Review* misija

Bosna i Hercegovina je 15. veljače 2016. godine podnijela zahtjev za članstvo u EU-u, na temelju kojeg je Vijeće EU-a 20. rujna iste godine od Europske komisije zatražilo analitičko mišljenje o zahtjevu BiH. Europska komisija će u svom mišljenju usporediti postojeće standarde u BiH u odnosu na političke kriterije za pristupanje EU-u, koji su utvrđeni u Kopenhagenu 1993. godine i Madridu 1995. godine. U tom kontekstu, Bosni i Hercegovini je u prosincu 2016. godine uručen Upitnik, a u lipnju 2017. godine dodatna pitanja iz Upitnika. Paralelno s tim procesom, provode se brojne *Peer Review* misije. Kad je pravosuđe u pitanju, to znači da su suci, tužitelji i drugi stručnjaci iz država članica EU-a posjetili ili će posjetiti BiH kako bi izvršili analitički pregled stanja u ključnim područjima. Nakon ovih posjeta, sačinjavaju odgovarajuća izvješća koja sadrže preporuke osmišljene da pomognu Europskoj komisiji u ocjeni postojećeg stanja u BiH kao i institucijama BiH u provedbi daljnje reforme, sukladno standardima EU-a koji su ugrađeni u preporuke. Na kraju ove faze, EU će uz analitičko mišljenje dati i listu „ključnih prioriteta“ odnosno uvjeta koje BiH treba ispuniti za prelazak u sljedeću fazu procesa – stjecanje statusa kandidata i otpočinjanje pregovora o pristupanju EU-u. Praksa u posljednjim krugovima proširenja bila je da pregovori otpočnu s poglavljima 23 i 24⁴.

Kad su u pitanju nadležnosti VSTV-a, Europska komisija je proces *Peer Review-a* dosad provela u sedam područja. Kako bi se osigurala provedba ovih preporuka, VSTV je u rujnu 2018. godine usvojio drugi Akcijski plan, koji sadrži brojne aktivnosti čiji su rokovi za realizaciju definirani kao kratko-, srednjo- i dugoročni. Slijedi kratak pregled realizacije preporuka proizišlih iz *Peer Review* misija tijekom 2018. godine:

Nakon što su u studenom 2017. godine realizirane sve preporuke iz *Peer Review* izvješća za područje „**Poslovnik VSTV-a**“, koje je bilo moguće realizirati izmjenama i dopunama Poslovnika VSTV-a⁵, VSTV je tijekom 2018. godine nastavio aktivnosti usmjerene na realizaciju preostalih preporuka iz ovog područja. U lipnju 2018. godine usvojena je Inicijativa za reviziju Zakona o VSTV-u, koja je dostavljena Europskoj komisiji i Ministarstvu pravde BiH. Inicijativa tretira preporuke koje se odnose na broj članova u stalnom radnom angažmanu, prava i dužnosti članova Vijeća, postupak glasanja i donošenja odluka, sudski i tužiteljski odjel odnosno mehanizam za izbjegavanje preglasavanja sudaca i tužitelja u Vijeću, kao i privremeno upućivanje sudaca i tužitelja. Prilikom finaliziranja teksta Inicijative, u obzir su uzeti i komentari Europske komisije.

Peer Review izvješće za područje „**Stegovni postupci u pravosuđu BiH**“ obuhvatilo je 34 preporuke, koje su potpuno ili djelomično realizirane.

Preporuka koja se odnosi na **unaprjeđenje etičkih kodeksa** realizirana je u studenom 2018. godine usvajanjem izmjena i dopuna Kodeksa sudačke etike⁶ i Kodeksa tužiteljske etike⁷, te Priručnika za njihovu praktičnu primjenu, u svrhu njihovog dodatnog usklađivanja sa Smjernicama za sprječavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH⁸. Tako su izmjenama i dopunama etičkih kodeksa jasnije definirana pitanja:

- neovisnosti (sudjelovanje u tijelima koje formira zakonodavna i izvršna vlast, kao i drugim vladinim i nevladinim organizacijama, primanje naknade za dodatne angažmane i sl.),
- nepristranosti (procjena i izbjegavanje percipiranog ili potencijalnog sukoba interesa, obveze za izuzimanje u postupcima u kojem sudac i tužitelj ili član njegove obitelji ima bilo koji

⁴ Poglavlje 23: Pravosuđe i osnovna prava; Poglavlje 24: Pravda, sloboda i sigurnost

⁵ Preporuke koje se odnose na prava i dužnosti članova Vijeća, postupak izuzeća članova Vijeća i javnost rada Vijeća

⁶ „Službeni glasnik BiH“, broj 13/06, 24/15, 94/18

⁷ „Službeni glasnik BiH“, broj 13/06, 32/15, 94/18

⁸ VSTV je Smjernice usvojio u srpnju 2016. godine

interes, obveza pribavljanja mišljenja o spojivosti funkcije s drugim aktivnostima, ponašanje izvan funkcije, istupanje i komunikacija u javnosti i sl.),

– integriteta i doličnog ponašanja (raspolaganje imovinom koje može dovesti do sukoba interesa, uzdržavanje posjećivanja određenih mjesta, uzdržavanje od određenih javnih aktivnosti i sl.),

– pitanje dosljednosti primjene usvojenih akata (VSTV je u studenom 2018. godine usvojio dokument *Instrumenti za praćenje primjene Smjernica za sprječavanje sukoba interesa u pravosuđu*).

Realizacija preporuka koje se odnose na pitanja **unaprjeđenja stegovnog postupka**, rada stegovnih povjerenstava, obrazloženja stegovnih odluka i unaprjeđenje kaznene politike je u tijeku. U tijeku je izrada Priručnika o vođenju stegovnog postupka, koji će predstavljati pomoć u radu stegovnih povjerenstava i UST-a, kao i kompilacije odluka donesenih u stegovnim postupcima. Radi se i na analizi kaznene politike po vrstama prekršaja, koja će predstavljati doprinos ujednačavanju prakse u radu stegovnih povjerenstava. Planirana je obuka članova stegovnih povjerenstava i nositelja pravosudnih funkcija na ovu temu.

U okviru **Inicijative za reviziju Zakona o VSTV-u** implementirane su preporuke koje se odnose na: preciznije definiranje stegovnih prekršaja, pojednostavljivanje stegovnog postupka i pravne lijekove u stegovnom postupku, status Ureda stegovnog tužitelja (UST), status i zapošljavanje glavnog stegovnog tužitelja i ostalih stegovnih tužitelja, obrazlaganje i osporavanje odluka o nepokretanju stegovnog postupka, sastav stegovnih povjerenstava, dodjelu stegovnih predmeta u rad, te pravne posljedice izrečenih stegovnih mjera i brisanje ovih mjera iz evidencije. U obzir su uzeti i komentari koje je Europska komisija dostavila krajem lipnja 2018. godine.

VSTV je u rujnu 2018. godine usvojio izmjene **Pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta** koje se odnose na UST, kojom se utvrđeni broj pozicija stegovnih tužitelja povećava za tri pozicije. VSTV će u narednom razdoblju, u suradnji s drugim institucijama a prije svega Vijećem ministara BiH, nastojati osigurati sredstva za popunjavanje proširene sistematizacije.

Preporuke koje se odnose na **informiranje javnosti o stegovnim predmetima** realizirane su u smislu da se na web stranici VSTV-a objavljuju anonimizirane konačne odluke donesene u stegovnim postupcima, a planirane su i određene aktivnosti na unaprjeđenju ovog pitanja. VSTV izdaje priopćenja za javnost o stegovnim postupcima koji nisu pravomoćno okončani a kada postoji pojačan interes javnosti, posebno u slučajevima kao što je donošenje odluke o suspenziji (privremenom udaljenju od dužnosti) sudaca i tužitelja.

U tijeku je realizacija potpisivanja **protokola VSTV-a s Ustavnim sudom BiH** koji će omogućiti prioritetno rješavanje predmeta okončanih u stegovnom postupku pred VSTV-om, a za koje je podnesena apelacija pred Ustavnim sudom BiH.

Nadalje, VSTV je, sukladno preporuci kojom se **javno objavljuju imena srodnika** sudaca i tužitelja koji su uposleni u pravosudnom sustavu, u Pravilniku o podnošenju, provjeri i obradi financijskih izvješća sudaca i tužitelja i obrascu financijskog izvješća sudaca i tužitelja propisao obvezu dostavljanja podataka o srođnicima sudaca i tužitelja koji su uposleni u sudu i tužiteljstvu.

Usvajanjem posebne odluke u listopadu 2018. godine VSTV je realizirao i preporuku o obvezi predsjednika sudova i glavnih tužitelja tužiteljstva u BiH da o stegovnim mjerama, koje su izrečene sucima i tužiteljima iz institucija kojima rukovode, obave **razgovor o rizicima** koji iz toga proizlaze i o tome izvješćivaju VSTV. Ova Odluka dostavljena je svim predsjednicima sudova i glavnim tužiteljima.

Realizacija značajnog broja preporuka⁹ iz *Peer Review* izvješća za **područje „Imenovanje nositelja pravosudnih funkcija“** nije moguća bez sveobuhvatne reforme zakonskog okvira koji regulira postupak imenovanja nositelja pravosudnih funkcija.

⁹ Podijeljene su tematski, a ima ih ukupno 27.

VSTV je kao polazište za pripremu svog prijedloga za reviziju Zakona o VSTV-u koristio kako preporuke *Peer Review*-a tako i komentare Europske komisije iz lipnja 2018. godine. Usvojena **Inicijativa za reviziju Zakona o VSTV-u** predviđa značajne izmjene postojećeg sustava imenovanja, i to: uvođenjem jedinstvenog javnog natječaja za pozicije osnovne razine, propisivanjem horizontalnog premještaja, uvođenjem karijernog sustava koji omogućava posebnu proceduru napredovanja nositelja pravosudnih funkcija, propisivanjem posebnih pravila za imenovanje na rukovodeće funkcije, te propisivanjem odredaba o ocjenjivanju kako bi moglo biti u funkciji donošenja odluka o karijeri sudaca i tužitelja.

I u procesu unaprjeđenja podzakonskog okvira u obzir su, pored preporuka, uzeti i komentari Europske komisije iz travnja 2018. godine. **Izmjenama i dopunama Poslovnika VSTV-a**, koje su stupile na snagu u lipnju 2018. godine, te izmjenama i dopunama Pravilnika o pismenom i kvalifikacijskom testiranju implementirane su preporuke koje se odnose na: unaprjeđenje pismenog i kvalifikacijskog testiranja, uvođenje zahtjevnijih procedura testiranja i unaprjeđenje strukturiranog razgovora, uvođenje razlike između prvog imenovanja i napredovanja (na temelju prilagođenih kriterija za procjenu stručnosti kandidata u ovisnosti o njihovom profesionalnom statusu), propisivanje posebnih pravila o izboru predsjednika sudova i glavnih tužitelja (uvedena obveza pripreme i prezentiranja programa rada), te poštivanje utvrđene rang-liste (propisivanjem izuzetaka koji mogu dovesti do odstupanja od rang-liste).

Tijekom 2018. godine okončane su aktivnosti na ažuriranju baze ispitnih pitanja za kvalifikacijsko testiranje, koja su objavljena na web stranici VSTV-a.

Nadalje, VSTV je u rujnu 2018. godine usvojio Napatuk za procjenu vještina i sposobnosti kandidata. Dio tog dokumenta, koji sadrži: 1) listu kompetencija kandidata koje se ispituju na razgovoru i 2) strukturu i sadržaj programa rada, objavljen je na web stranici VSTV-a. Ovim Napatkom utvrđeni su i kriteriji za procjenu programa rada kandidata na rukovodne funkcije.

Pored toga, Stalno povjerenstvo VSTV-a za testne procedure pripremlilo je pitanja kojima se ispituju sposobnosti i vještine kandidata na razgovoru, te obrazac za vođenje i ocjenu razgovora s kandidatima. Spomenuti dokumenti usvojeni su u studenom 2018. godine. Aktivnosti povezane s pregledom i unosom pitanja u bazu za automatsku selekciju pitanja za provođenje razgovora s kandidatima bit će nastavljene.

U tijeku 2018. godine realizirane su ključne preporuke iz *Peer Review* izvješća za **područje „Ocjenjivanje rada nositelja pravosudnih funkcija“**.

VSTV je u okviru Inicijative za reviziju Zakona o VSTV-u pripremio odredbe o ocjenjivanju rada nositelja pravosudnih funkcija na sljedeći način: određeni su novi kriteriji za ocjenjivanje, u VSTV-u uspostavljeno je povjerenstvo za ocjenjivanje koje će odlučivati o ocjeni rada nakon što razmotri prijedlog rukovoditelja pravosudne institucije, razdoblje ocjenjivanja produženo je na tri godine.

Pored toga, VSTV je u rujnu 2018. godine usvojio Nacrte kriterija za ocjenjivanje rada nositelja pravosudnih funkcija u sudovima i tužiteljstvima sukladno važećem zakonskom okviru u pogledu nadležnosti za ocjenjivanje (predsjednik suda i glavni tužitelj) i razdoblju ocjenjivanja (jedna godina) i dostavio ih na komentare pravosudnoj zajednici i Europskoj komisiji. Ovim kriterijima realizira se preporuka o smanjenju značaja kvantitativnih i povećanju značaja kvalitativnih kriterija za ocjenjivanje rada svih nositelja pravosudnih funkcija u BiH, sukladno važećem zakonskom okviru u pogledu nadležnosti za ocjenjivanje (predsjednik suda i glavni tužitelj) i razdoblju ocjenjivanja (jedna godina). Kriteriji za ocjenjivanje rada nositelja pravosudnih funkcija u sudovima i tužiteljstvima dodatno su unaprjeđeni na temelju sugestija Europske komisije i pravosudne zajednice. Novi kriteriji za ocjenjivanje rada nositelja pravosudnih funkcija u sudovima i tužiteljstvima usvojeni su u studenom 2018. godine, a primjenjivat će se od početka 2019. godine.

Iz *Peer Review* izvješća za **područje „Osobna financijska izvješća“**, koje je dostavljeno nakon što je misija stručne procjene obavljena u travnju 2017. godine, proizišlo je deset preporuka. Od toga, tri su preporuke koje se odnose na potrebu zakonskog normiranja sadržaja obrasca osobnog financijskog izvješća, propisivanje obveze redovite kontrole obrazaca, propisivanje suradnje s drugim institucijama u svrhu razmjene relevantnih

informacija, te javno objavljivanje osobnih finansijskih izvješća, implementiranih u okviru Inicijative za reviziju Zakona o VSTV-u¹⁰.

U vezi s realizacijom preostalih sedam preporuka, VSTV je u rujnu 2018. godine usvojio **Pravilnik o podnošenju, provjeri i obradi finansijskih izvješća sudaca i tužitelja i obrazac finansijskog izvješća sudaca i tužitelja** koji će se početi primjenjivati od 1. siječnja 2019. godine. Pravilnikom su jasno uređeni postupak podnošenja osobnih finansijskih izvješća, postupak provjere i obrade podataka iz finansijskih izvješća, dok obrazac sadrži detaljnije podatke o imovini i prihodima sudaca i tužitelja. Sukladno Pravilniku, svaki sudac i tužitelj mora u roku od 30 dana po stupanju na dužnost dostaviti informacije o svojim, kao i finansijskim članova svog kućanstva (supružnik i djeca), dok suci i tužitelji koji su već na dužnosti moraju ažurirati navedene informacije prilikom izvješćivanja za prethodnu kalendarsku godinu najkasnije do 31. ožujka tekuće godine. Pored podataka o svojim i prihodima članova kućanstva, suci i tužitelji moraju navesti detaljne informacije o načinu i vremenu stjecanja nekretnina i vozila, svojine na pokretnostima vrijednosti veće od 5.000 KM, sredstvima u banci, polici osiguranja i drugim ulaganjima i rashodima preko navedenog iznosa. Suci i tužitelji moraju navesti i poklone i donacije u vrijednosti preko 25 KM koje su povezane s obavljanjem dužnosti suca ili tužitelja, kao i podatke o poklonima i donacijama primljenim u privatnom svojstvu ukoliko iznos prelazi 500 KM za jednokratni poklon ili donaciju, odnosno 1.000 KM ukupne godišnje vrijednosti. VSTV obavlja provjeru ovih informacija kroz formalne, redovite i izvanredne provjere. Imajući u vidu navedeno, provest će se i odgovarajuće obuke uposlenih u VSTV-u koji će se baviti analizom i provjerom podataka iz osobnih finansijskih izvješća. Ukoliko se uoče nepravilnosti o njima se obavještava Ured stegovnog tužitelja. Kada je riječ o nepravilnostima koje se mogu kvalificirati kao kazneno djelo, one se upućuju i nadležnom tužiteljstvu, a u slučaju prikrivanja imovine, obveza, prihoda ili rashoda i nadležnom poreskom tijelu.

Uz podršku donatora u tijeku je priprema uspostavljanja baze podataka osobnih finansijskih izvješća sudaca i tužitelja, te se očekuje da sucima i tužiteljima od 2020. godine bude omogućeno online podnošenje osobnih finansijskih izvješća. Novi elektronički sustav omogućit će i objavljivanje finansijskih izvješća sudaca i tužitelja na web stranici VSTV-a, uz izuzimanje osobnih podataka. Do uspostave navedenog sustava, suci i tužitelji finansijska izvješća dostavljaju u tiskanom obliku, koji se javnosti može učiniti dostupnim na zahtjev, sukladno zakonima o zaštiti osobnih podataka i slobodi pristupa informacijama.

Od ukupno 13 preporuka **za područja „Edukacija“** tri se odnose na početnu obuku odnosno **uvođenje sustava mentorstva u sudove i tužiteljstva**. Implementacija ove preporuke u sudovima u ranoj je fazi i zasad uključuje samo nadzor nad postojećim vidovima podrške u sudovima u kojima su novi suci imenovani tijekom 2017. i 2018. godine. Intenziviranje aktivnosti očekuje se nakon TAIEX seminara o početnoj obuci i mentorskom sustavu u sudovima¹¹, na kojem će biti predstavljeni primjeri najboljih praksi iz pet država članica EU-a. Nakon što se predstavnici VSTV-a, pravosudne zajednice i drugih relevantnih tijela detaljno upoznaju s modelima mentorstva ili učenja na radnom mjestu koje primjenjuju Francuska, Nizozemska, Italija, Španjolska i Švedska, VSTV planira donijeti odluku o modelu koji će se primijeniti u BiH. Kad odluka bude donesena, pristupit će se definiranju pravnog okvira, izboru mentora sudaca, te razvoju obuke za suce mentore, kako bi se sustav mentorstva mogao implementirati 2020. godine u onim sudovima u kojima s radom počnu osobe bez prethodnog iskustva na sudačkoj funkciji. Za provedbu navedenih aktivnosti vjerojatno će biti potrebna dodatna pomoć stručnjaka iz EU-a.

U tužiteljstvima je sustav mentorstva uveden u studenom 2017. godine usvajanjem Pravilnika o izboru i radu konzultativnih tužitelja, te se aktivnosti VSTV-a u 2018. i 2019. godini odnose prije svega na nadzor nad provedbom ovog Pravilnika. Tako se npr. može konstatirati da je 12 tužiteljstava imenovalo 17 konzultativnih tužitelja. Od navedenog broja, tijekom 2018. godine sedam konzultativnih tužitelja radilo je sa sedam novoimenovanih tužitelja na način predviđen Pravilnikom, uključujući npr. pružanje podrške u radu na konkretnim predmetima, pomoć u

¹⁰ Odredbe Inicijative usklađene su kako s izvornim preporukama iz *Peer Review* izvješća tako i s komentarima koje je Europska komisija dostavila krajem lipnja 2018. godine.

¹¹ Zakazan za 29. – 30. siječnja 2019. godine

analizi istrage i prikupljenih dokaza, usmjeravanje na poduzimanje određenih radnji, sačinjavanje odgovarajućih akata i sl. U 2019. godini će se pomoću centara za edukaciju sudaca i tužitelja (CEST-ovi) organizirati obuka imenovanih konzultativnih tužitelja, a informacije dobivene pomoću nadzora dugoročno će se koristiti za unaprjeđenje sustava.

Pored toga, CEST-ovi organiziraju **obuke za novoimenovane suce i tužitelje** sukladno temama koje je VSTV definirao krajem 2017. godine. VSTV se u tijeku 2018. godine fokusirao na praćenje realizacije ovih obuka u svrhu unaprjeđenja njihovog sadržaja i metodologije u 2019. godini. Zbog primijećene prakse da novoimenovani i dalje slobodno biraju obuke kojima će prisustvovati tj. ne pohađaju obuke koje su za njih namjenski definirane i razvijene, VSTV je u listopadu 2018. godine donio odluku prema kojoj će rukovoditelji institucija od 1. siječnja 2019. godine biti dužni osigurati da novoimenovani u prvih šest mjeseci nakon preuzimanja dužnosti u cijelosti pohađaju Program namijenjen za novoimenovane suce, odnosno Program za novoimenovane tužitelje.

VSTV realizaciju preostalih deset preporuka, koje se odnose na **stručno usavršavanje**, smatra kontinuiranim budući da se ove aktivnosti ponavljaju na godišnjoj osnovi. Intenzivirane su aktivnosti koje su povezane s analizom potreba za obukom, razvojem programa, odabirom edukatora, nadzorom nad obukama i suradnjom s CEST-ovima i njihovim upravnim odborima. U tijeku je proces uspostavljanja stalne mreže kontakt osoba u sudovima i tužiteljstvima u svrhu kontinuiranog prikupljanja informacija o potrebama za obukom i sudske prakse, kao i savjetovanja CEST-ova u vezi s izradom programa za 2019. godinu.

Odlukom VSTV-a koja je usvojena u listopadu 2018. godine precizirano je i **pravilo o minimumu obveznog stručnog usavršavanja** koje će se primjenjivati od 1. siječnja 2019. godine, prema kojem su suci i tužitelji dužni u tijeku godine pohađati minimalno tri, a maksimalno deset dana stručnog usavršavanja na teme koje su povezane s referatom na kojem rade. Predviđene su i dvije iznimke. Naime, kada rukovoditelj pravosudne institucije planira rasporediti nositelja pravosudne funkcije na drugi referat dužan je, ako procijeni opravdanim, odobriti mu pohađanje obuka koje su povezane i s novim referatom. Na obuke koje se organiziraju iz područja rukovođenja i rukovodnih vještina mogu se prijaviti i osobe koje se namjeravaju kandidirati na rukovodne funkcije.

Tijekom 2018. godine je u suradnji VSTV-a i USAID-ovog projekta za pravosuđe okončana specijalistička, dvoipogodišnja obuka za tužitelje iz područja korupcije, gospodarskog, organiziranog i cyber kriminala. U okviru aktivnosti VSTV-ovog projekta „Jačanje tužiteljskih kapaciteta u sustavu kaznenog pravosuđa“, koji financira Vlada Švicarske Konfederacije, uspostavljen je i forum za razmjenu znanja, gdje tužitelji pomoću videolinka iz prostorija vlastitog tužiteljstva prisustvuju edukacijama na odabrane teme i razmjenjuju iskustva s tužiteljima iz ostalih tužiteljstava.

U svrhu implementacije potpisanog Memoranduma o suradnji između institucija koje se bave edukacijom u sigurnosnom i pravosudnom sektoru, uspostavljen je forum za suradnju koji će kontinuirano raditi na razmjeni informacija i resursa, kao i na unaprjeđenju zajedničke edukacije tužitelja i ovlaštenih službenih osoba.

U tijeku je i izrada modula za učenje na daljinu, na teme predviđene u programu obvezne obuke za novoimenovane tužitelje.

Europska komisija je u listopadu 2017. godine provela *Peer Review* misiju za **područje „Borba protiv korupcije, organiziranog kriminala, uključujući pranje novca“**, koji je pored VSTV-a obuhvatio i veliki broj drugih institucija u BiH, uključujući agencije za provedbu zakona i nadležna tijela izvršne vlasti (agencije, ravnateljstva i sl.). Akcijski plan za realizaciju preporuka iz ovog područja izrađen je u svibnju 2018. godine, a u okviru kojeg VSTV daje doprinos u realizaciji sedam preporuka, od kojih je tijekom 2018. godine dio završen a dio je u tijeku.

VSTV je u okviru preporuke broj 3, „Poboljšati redovitu suradnju između tužitelja i agencija za provođenje zakona kroz zajedničke istražne timove“, bio zadužen za realizaciju jedne

aktivnosti¹², koja je ostvarena u studenom 2018. godine. Na sastanku, koji je Stalno povjerenstvo VSTV-a za učinkovitost tužiteljstava održalo s glavnim tužiteljima, usuglašeno je da je svako tužiteljstvo, u ovisnosti o svojoj unutarnjoj organizaciji, dužno opredijeliti se za jedan od usvojenih modela: imenovati kontakt tužitelja za predmete korupcije ili uspostaviti internu 24-satnu dežuru u odjelima za korupciju, organizirani i gospodarski kriminal.

VSTV je djelomično realizirao jednu aktivnost¹³ u okviru preporuke broj 4, „Poboljšati proaktivne istrage u agencijama za provođenje zakona i tužiteljstvima, između ostalog poboljšanjem razmjene obavještajnih podataka o kriminalu“, i to tako što je edukacija uvrštena u Program obuke i stručnog usavršavanja CEST-a za 2019. godinu, a bit će održana u veljači 2019. godine.

VSTV je u studenom 2018. usvojio dopune Pravilnika o orijentacijskim mjerilima za rad tužitelja kojima je propisano vrednovanje predmeta financijskih istraga, čime je realizirana obveza utvrđena u okviru preporuke broj 5, „Poboljšati rezultate u radu na predmetima povezanim s financijskim istragama, uključujući i zasebno kazneno djelo pranja novca“¹⁴. U okviru iste preporuke VSTV provodi još jednu aktivnost¹⁵; u završnoj je fazi priprema Smjernica za glavne tužitelje o uključivanju financijskih istraga prilikom vođenja istraga u predmetima korupcije, organiziranog kriminala i pranja novca, čije se usvajanje očekuje početkom 2019. godine.

VSTV je dao doprinos i realizaciji preporuke broj 7, „Osigurati djelotvorno oduzimanje prihoda stečenog kaznenim djelima nakon konačne i obvezujuće sudske odluke primjenom privremenih mjera osiguranja: a) Osigurati imovinu u najranijoj fazi kaznenog postupka (privremena pljenidba); b) Uspostaviti evidenciju i detaljno pratiti rezultate (uključujući analizu); c) Kreirati odgovarajuće baze podataka o imovini te izraditi i provesti projekt kome je svrha kompletna registracija sve nepokretne imovine; d) Zabraniti raspolaganje imovinom koja nije upisana u zemljišne knjige“, i to usvajanjem Obrasca privremene manualne evidencije za prikupljanje podataka o oduzimanju privremeno i trajno oduzete imovinske koristi¹⁶ u rujnu 2018. godine.

VSTV je u studenom 2018. godine usvojio dopune Pravilnika o orijentacijskim mjerilima za rad tužitelja kojima je propisano vrednovanje predmeta financijskih istraga, te nove Kriterije za ocjenjivanje rada tužitelja u tužiteljstvima u BiH, Kriterije za ocjenjivanje rada glavnih tužitelja, šefova odjela/odsjeka u tužiteljstvima i Kriterije za ocjenjivanje rada glavnog tužitelja Tužiteljstva BiH, Federalnog tužiteljstva FBiH, Republičkog javnog tužiteljstva RS i Tužiteljstva Brčko Distrikta BiH, čime su realizirane dvije aktivnosti¹⁷ u okviru preporuke broj 8, „Utvrđiti kriterije za mjerenje rada tužitelja koji vode financijske istrage i postupke oduzimanja imovine“.

U tijeku su aktivnosti na realizaciji obveza VSTV-a u okviru preporuke broj 9, „Prilikom primjene sporazuma o priznanju krivnje, suci i tužitelji trebaju osigurati da predložena kazna bude razmjerna težini kaznenog djela i posljedicama koje su nastupile (Organizirati stručnu misiju za analizu primjene pregovaranja o priznanju krivnje)“. Stalno je povjerenstvo VSTV-a za učinkovitost tužiteljstva u studenom 2018. godine održalo sastanak s glavnim tužiteljima

---

¹² Aktivnost 3.4. Održati sastanak s glavnim tužiteljima u svrhu davanja uputa za izradu smjernica na temelju kojih će se u tužiteljstvima uspostaviti interna (24 sata) dežurstva tužitelja u ovim odjelima, a kako bi se osigurala bliska suradnja između tužitelja i policije.

¹³ Aktivnost 4.3. U suradnji s CEST-ovima organizirati dodatne edukacije na temu Istraživanje kriminalnih organizacija.

¹⁴ Aktivnost 5.2. Izmijeniti Pravilnik o orijentacijskim mjerilima za rad tužitelja u tužiteljstvima u BiH, na način da će u istom propisati posebno vrednovanje predmeta financijskih istraga.

¹⁵ Aktivnost 5.3. Održati sastanak s glavnim tužiteljima, u svrhu davanja smjernica glavnim tužiteljima za donošenje obvezujuće upute o uključivanju financijskih istraga prilikom vođenja istraga u predmetima organiziranog kriminala/korupcije/pranja novca.

¹⁶ Aktivnost 7.1. Usvojiti privremenu manualnu evidenciju privremeno i trajno oduzete imovinske koristi do stavljanja u funkciju modula u TCMS sustavu.

¹⁷ Aktivnosti 8.1. Izmijeniti Pravilnik o orijentacijskim mjerilima za rad tužitelja u tužiteljstvima u BiH, na način da će u istom propisati posebno vrednovanje predmeta financijskih istraga i 8.2. Dopuniti Kriterije za ocjenjivanje rada tužitelja i glavnih tužitelja.

povezano s pripremom odgovarajućih smjernica¹⁸. U vezi s tim očekuje se održavanje TAIEX radionice u siječnju 2019. godine. U tijeku su i aktivnosti usmjerene na realizaciju još jedne obveze u okviru ove preporuke, a odnose se na aktivnost 9.2. „Pokrenuti procedure za organizaciju stručne misije (TAIEX) za analizu primjene pregovaranja o priznanju krivnje“.

U okviru preporuke broj 11, „Unaprijediti rad na predmetima korupcije“, VSTV je zadužen za realizaciju tri aktivnosti, od kojih su dvije u tijeku a jedna je završena. Naime, u tijeku je izrada Analize postotka sudjelovanja policijskih agencija, građana i ostalih kao prijavitelja koruptivnih kaznenih djela i prikupljanje potrebnih podataka.¹⁹ U svrhu realizacije još jedne aktivnosti u okviru preporuke broj 11, VSTV je izradio Analizu razloga starosti prijave i istraga u predmetima korupcije kada su neriješeni duže od 3 godine, a u tijeku je izrada odgovarajućih mjera.²⁰ Pored toga, jedna aktivnost je u potpunosti realizirana, i to usvajanjem zaključaka na sastanku Stalnog povjerenstva VSTV-a za učinkovitost tužiteljstava s glavnim tužiteljima u studenom 2018. godine.²¹

1.2. Dodatna pitanja iz Upitnika Europske komisije za Bosnu i Hercegovinu

Bosna i Hercegovina je u veljači 2018. godine Europskoj komisiji predala odgovore na Upitnik iz prosinca 2016. godine, koji su između ostalog uključili i 126 odgovora iz nadležnosti VSTV-a. Nakon razmatranja i analize dobivenih odgovora, Europska komisija je 20. lipnja 2018. godine dostavila Bosni i Hercegovini dodatna pitanja u svrhu kompletiranja Mišljenja Europske komisije o Zahtjevu za članstvo Bosne i Hercegovine u Europsku uniju.

Za verifikaciju objedinjenih odgovora svih relevantnih institucija u BiH bili su, kao i kod pripreme odgovora na prvi Upitnik Europske komisije, odgovorni predsjedatelji radnih skupina i njihovi zamjenici.

Komisija za europske integracije²² je 27. lipnja 2018. godine usvojila zaključak kojim je obvezala radne skupine za europske integracije da dostave odgovore kao i eventualna sporna pitanja na daljnje postupanje ovoj Komisiji do 15. kolovoza 2018. godine. Kako bi se ispoštovao zaključak od 27. lipnja 2018. godine, VSTV je na srpanjskoj sjednici usvojio zaključak kojim je prihvatio predloženu vremensku dinamiku ispunjavanja obveza VSTV-a u procesu pripreme odgovora na dodatna pitanja Europske komisije.

Dodatna pitanja iz nadležnosti VSTV-a, njih ukupno 15, bila su raspoređena u okviru:

- poglavlja Politički kriteriji (uključuje i poglavlje 23.) - 12 pitanja
- poglavlja Ekonomski kriteriji - 1 pitanje
- poglavlja 7. Pravo intelektualnog vlasništva - 1 pitanje²³
- poglavlja 24. - 1 pitanje.

Sukladno prihvaćenoj vremenskoj dinamici, odgovori VSTV-a su, prije unosa u Informacijski sustav DEI-a 25. srpnja 2018. godine, dostavljeni na uvid članovima Vijeća te verificirani na sastanku Stalnog povjerenstva VSTV-a za međunarodne odnose i europske integracije.

Nakon što su predstavnici svih relevantnih institucija unijeli odgovore u Informacijski sustav DEI-a, predsjedatelji radnih skupina i njihovi zamjenici pristupili su uređenju i verifikaciji

¹⁸ Aktivnost 9.1. Održati sastanak s glavnim tužiteljima u svrhu izrade i davanja smjernica za donošenje Upute o kriterijima za zaključivanje sporazuma o priznanju krivnje u predmetima visoke korupcije i organiziranog kriminala, a u svrhu ispunjenja generalne prevencije.

¹⁹ Aktivnost 11.1. Uraditi Analizu postotka sudjelovanja policijskih agencija, građana i ostalih kao prijavitelja koruptivnih kaznenih djela i predložiti mjere za unaprjeđenje.

²⁰ Aktivnost 11.2. Uraditi Analizu razloga starosti prijave i istraga u predmetima korupcije kada su neriješeni duže od 3 godine i predložiti mjere za unaprjeđenje.

²¹ Aktivnost 11.3. Organizirati sastanak glavnih tužitelja na temu procesuiranja korupcije sukladno *Peer Review* preporukama.

²² Tijelo u mehanizmu koordinacije.

²³ U okviru ovog pitanja traženi su posebni statistički podaci u području patenata, žigova i modela, te uzoraka.

odgovora po poglavljima. U tom razdoblju obavljene su dodatne konzultacije po pojedinim pitanjima, u okviru kojih je VSTV dao dodatna pojašnjenja i na taj način okončao svoj dio zaduženja u procesu pripreme odgovora institucija BiH na dodatna pitanja iz Upitnika Europske komisije.

1.3. Projekti koje financira Europska unija

Tijekom 2018. godine u pravosuđu Bosne i Hercegovine implementirani su projekti koje je Europska unija financirala kroz pakete pretpristupne pomoći IPA 2013, IPA 2015 i IPA 2017. Prijedlog sporazuma o financiranju Državnog programa aktivnosti za Bosnu i Hercegovinu za 2017. godinu između Europske unije i BiH kojim su obuhvaćeni projekti podrške pravosuđu BiH usmjereni na jačanje kapaciteta pravosuđa u BiH za rad na predmetima ratnih zločina, podršku učinkovitim radu pravosuđa i daljnji razvoj pravosudnog informacijsko-komunikacijskog sustava, Vijeće ministara BiH utvrdilo je 4. svibnja 2018. godine. Predsjedništvo BiH usvojilo je Sporazum o financiranju pretpristupne pomoći IPA 2017 13. kolovoza 2018. godine, čime su stvoreni preduvjeti za ugovaranje projekata podrške pravosuđu BiH obuhvaćenim ovim paketom pomoći.

Projekt „Unaprjeđenje rada na predmetima ratnih zločina u BiH“ (u daljnjem tekstu: Projekt) predstavlja drugu fazu podrške Europske unije u procesuiranju predmeta ratnih zločina i implementira se na temelju Ugovora o grantu između Delegacije Europske unije u BiH i Ministarstva financija i trezora BiH čime je za ovu fazu projekta osigurano 7,4 milijuna eura. Korisnici Projekta su 15 tužiteljstava i 8 sudova, Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH i Ministarstvo pravde BiH – Sektor za kaznenu pomoć i edukaciju u kaznenim stvarima pred Sudom BiH (u daljnjem tekstu: OKO). Konkretnije, ovim Projektom osigurano je financiranje plaća 15 tužitelja, 6 sudaca i 114 pozicija dodatnog osoblja koje pruža podršku sucima i tužiteljima u radu na predmetima ratnih zločina (stručni suradnici, savjetnici, istražitelji, psiholozi i drugo osoblje).

Glavni cilj Projekta je unaprjeđenje učinkovitosti procesuiranja predmeta ratnih zločina u pravosuđu Bosne i Hercegovine, i to kroz smanjenje broja neriješenih predmeta ratnih zločina s poznatim osumnjičenicima u tužiteljstvima (KTRZ predmeti) za 50% u razdoblju od pet godina (od 2014. do 2018. godine). Aktivnosti usmjerene na postizanje ovog cilja obuhvaćaju jačanje ljudskih i materijalnih kapaciteta za rad na predmetima ratnih zločina u pravosudnim institucijama, unaprjeđenje stručnih kapaciteta sudaca i tužitelja za rad na ovim predmetima i unaprjeđenje stručnih kapaciteta odvjetnika obrane u predmetima ratnih zločina.

VSTV, kao jedan od korisnika Projekta, prati rad na predmetima ratnih zločina u tužiteljstvima i sudovima - korisnicima Projekta, analizira i izvješćuje o dinamici rješavanja predmeta ratnih zločina, pruža stručnu i administrativnu podršku Nadzornom tijelu u praćenju provođenja Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina, prati implementaciju planova za rješavanje predmeta ratnih zločina u tužiteljstvima u BiH, organizira stručne skupove, sastanke, te provodi centralizirane javne nabave za sudove i tužiteljstava korisnike Projekta.

Nadzorno tijelo za praćenje provođenja Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina (u daljnjem tekstu: Nadzorno tijelo) ključni je domaći partner Europske unije u pogledu implementacije ovog Projekta. Sukladno svojim nadležnostima, a na temelju redovitih statističkih izvješća pravosudnih institucija koje priprema VSTV, Nadzorno tijelo obavlja procjenu stupnja ostvarenja projektnih ciljeva i rezultata. Cijeneći dinamiku procesuiranja predmeta ratnih zločina, Nadzorno tijelo je zaključno s 31. prosinca 2018. godine konstatiralo da je stupanj ostvarenja projektnog cilja u vrijednosti od 43%, te da se procesuiranje predmeta ratnih zločina u tužiteljstvima odvija predviđenom dinamikom uz manja odstupanja. Potonje je detaljno prikazano u okviru Poglavlja 4 „Učinkovitost pravosuđa“ dio - „Učinkovitost tužiteljstava“.

Implementacija druge faze projekta „Konsolidacija i daljnji razvoj pravosudnog informacijskog i informacijskog sustava“ financiranog iz paketa pomoći IPA 2013 završena je 31. kolovoza 2018. godine. Ukupna vrijednost projekta financiranog od strane Europske unije, iz proračuna institucija BiH, te Vlada Kraljevine Švedske i Norveške iznosila je 6.679.159 KM. Ovim projektom ojačani su tehnički i sigurnosni resursi pravosudnog informacijskog sustava, ojačani su upravljački kapaciteti u pravosuđu i uspostavljene nove usluge pravosuđa

za građane. Detaljne informacije o realizaciji projekta predstavljene su u Poglavlju 4 (Učinkovitost pravosuđa) i Poglavlju 7 (Digitalna transformacija pravosuđa u BiH) ovog izvješća.

Realizacija projekta „Izgradnja učinkovitog pravosuđa u službi građana“ koji financira Europska unija ukupne vrijednosti 11.637.187,50 KM, s predviđenim trajanjem od 36 mjeseci, započela je 1. rujna 2018. godine. Cilj projekta je osiguravanje boljih usluga za građane, unaprjeđenje ukupne učinkovitosti, odgovornosti i transparentnosti pravosuđa u Bosni i Hercegovini, u svrhu jačanja povjerenja javnosti u pravosudni sustav BiH. Ovi ciljevi predstavljaju važne elemente u procesu jačanja vladavine prava u BiH, koja zajedno s reformom pravosuđa BiH predstavlja ključni uvjet za napredak BiH u procesu pridruživanja EU. U pravcu postizanja utvrđenih ciljeva, realizacija projekta će obuhvatiti: podršku sudovima i tužiteljstvima na intenziviranju rada na konkretnim vrstama predmeta, podršku za evidentiranje i usklađivanje sudske prakse, daljnji razvoj rukovodnih vještina predsjednika sudova, osiguravanje adekvatnih IT alata i usluga u pravosuđu, promociju metoda alternativnog rješavanja sporova i niz aktivnosti usmjerenih na ispunjavanje preporuka Europske komisije koje proizlaze iz *Peer Review-a*.

U 2018. godini izvršeni su radovi na izgradnji i rekonstrukciji objekata koje je financirala Europska unija iz sredstava IPA 2015:

- izgradnja nove zgrade Općinskog suda u Tuzli,
- rekonstrukcija zgrade u koju su smješteni Kantonalni sud u Tuzli i Kantonalno tužiteljstvo Tuzlanskog kantona,
- rekonstrukcija i nadogradnja zgrade Okružnog javnog tužiteljstva u Istočnom Sarajevu,
- rekonstrukcija zgrade Osnovnog suda u Foči,
- izgradnja nove zgrade u kojoj će biti smješteni Osnovni sud u Trebinju, Okružni sud u Trebinju i Okružno javno tužiteljstvo u Trebinju i
- rekonstrukcija i nadogradnja zgrade Općinskog suda u Ljubuškom.

Pored navedenih projekata, u 2018. godini završena je izgradnja nove zgrade Kantonalnog suda u Bihacu koji je Europska unija financirala iz sredstava IPA 2012.

1.4. Uspostavljanje suradnje s Europskom mrežom sudskih vijeća

Jedan od strateških ciljeva VSTV je kontinuirana implementacija reformskih aktivnosti koje su od značaja za integracijski put Bosne i Hercegovine u zajednicu europskih zemalja. S obzirom na važnost postizanja kvalitete u pravosuđu, kao osnovnog alata u zaštiti njegove neovisnosti i odgovornosti, VSTV od početka reforme posebnu pozornost posvećuje kvaliteti pravosuđa. U svrhu ispunjenja ovih strateških ciljeva VSTV provodi aktivnosti predviđene projektom „Unaprjeđenje kvalitete pravosuđa“ (u daljnjem tekstu: Projekt) financiranog od strane Vlade Kraljevine Norveške.

Stoga, kako bi se osiguralo nastavljanje provedbe procesa reforme pravosuđa sukladno europskim standardima, Projektom je inicirana suradnja između VSTV-a i Europske mreže sudskih vijeća (u daljnjem tekstu ENCJ).

Osnovni cilj ENCJ-a, kao međunarodne neprofitne udruge, jačanje je neovisnosti, odgovornosti i kvalitete pravosuđa u korist svih građana. U nastojanju standardizacije i mjerenja kvalitete u pravosuđu na razini Europe, ENCJ od 2013. godine poduzima intenzivne aktivnosti u ovom području.

S tim u vezi, uspostavljena suradnja podrazumijeva proces analize neovisnosti, odgovornosti i kvalitete pravosuđa prema kriterijima ENCJ-a. Navedeni kriteriji predviđaju procjenu stanja domaćeg pravosuđa i to razmatranjem indikatora razvijenih sukladno europskim standardima, kao polazne osnove za integrirani razvoj kvalitete u pravosuđu.

Projektom predviđeno je da se suradnja ostvaruje kroz sudjelovanje VSTV-a u postupcima popunjavanja upitnika ENCJ-a o neovisnosti, odgovornosti i kvaliteti pravosuđa, te provođenja ankete o neovisnosti sudaca.

VSTV je popunio Upitnik o neovisnosti i odgovornosti, čija je svrha identifikacija minimalnih standarda u području pravosuđa prema definiranoj skali ENCJ-a, a koji će postati instrument za provođenje samoocjenjivanja i eventualnih prijedloga za poboljšanje navedenih standarda. Predstavnici članova/promatrača ENCJ izrazili su stav da je Upitnik vrlo dobro pripremljen, te su dogovorene daljnje aktivnosti usmjerene na razvoj elemenata kvalitete u pravosuđu.

Osim toga, u narednoj godini bit će okončane aktivnosti analize neovisnosti i odgovornosti na temelju popunjenog Upitnika, analize kvalitete pravosuđa ispunjavanjem upitnika ENCJ-a, te provođenje ankete među sucima u pogledu percepcije neovisnosti.

Podršku ovom procesu inicijalne analize stanja bosanskohercegovačkog pravosuđa pružiti će norveški i nizozemski eksperti koji aktivno sudjeluju u radu ENCJ-a.

Sukladno navedenom, uspostavljena suradnja rezultirat će pružanjem podrške BiH da odgovori na postavljene zahtjeve u području reforme u sektoru pravde.

Poglavlje 2: NEOVISNOST PRAVOSUĐA

2.1. VSTV i neovisnost pravosuđa

Tijekom 2018. godine, VSTV BiH je, u suradnji s Europskom komisijom, oslanjajući se na preporuke Misije stručne procjene Europske komisije (u daljnjem tekstu: *Peer Review* preporuke) fokusirao aktivnosti na pripremi inicijative za donošenje novog Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH. Navedene aktivnosti podržali su sudionici konferencije „Pravosuđe – trenutno stanje i perspektiva, s akcentom na borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala“, održanoj u veljači 2018. godine u Banjoj Luci, uz podršku USAID-ovog Projekta pravosuđa u BiH i Ureda Specijalnog predstavnika Europske unije u BiH.

Sukladno zadanim rokovima iz Akcijskog plana za implementaciju *Peer Review* preporuka, VSTV BiH uputio je Ministarstvu pravde BiH Inicijativu za reviziju Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH koja je usvojena na sjednici VSTV-a BiH (u daljnjem tekstu: Inicijativa), održanoj 28. i 29. lipnja 2018. godine.

Sudionici Konferencije „Pravosuđe – trenutno stanje i perspektiva“, održane u Mostaru, u prosincu 2018. godine, podržali su Inicijativu u segmentu koji se odnosi na postignuti stupanj neovisnosti i standarde kada je u pitanju sustav i izbor članova VSTV-a BiH, te izbor nositelja pravosudnih funkcija (za više informacija vidjeti Poglavlje 1 Europske integracije, a) Realizacija preporuka proizišlih iz *Peer Review* misija).

Jedan od kriterija za određivanje institucionalne i individualne neovisnosti pravosuđa je da pravosuđe mora biti slobodno odlučivati u predmetima bez vanjskog uplitanja kao i da sudac kao pojedinac mora biti slobodan odlučivati u predmetima bez ikakvog vanjskog utjecaja.²⁴

S tim u vezi, primjetan je nastavak trenda pritiska javnosti, medija i političkih struktura na rad pravosuđa. Osvrćući se na pritiske na rad pravosuđa, koji se, između ostalog, odnose i na rad tužiteljstava, predsjednik VSTV-a BiH pozvao je političare da se ne miješaju u rad tužiteljstava, te naglasio da tužiteljstva moraju biti oslobođena svake vrste neprimjerenog pritiska, bilo političara ili javnosti. Vijeće je zaključilo da je neophodno uputiti demanti ili reakciju Vijeća uvijek kada su u pitanju medijski natpisi koji narušavaju ugled i neovisnost pravosuđa u cjelini.

Nadalje, sigurnost pravosudnih institucija i nositelja pravosudnih funkcija u BiH jedan je od temeljnih preduvjeta za profesionalno, neovisno i nepristrano pravosuđe, za ozbiljnu borbu protiv organiziranog kriminala, korupcije i procesuiranje drugih teških kaznenih djela kao i za postupanje u drugim postupcima koji se vode pred sudovima.

Tijekom 2018. godine zabilježen je značajan broj prijetnji upućen nositeljima pravosudnih funkcija u Bosni i Hercegovini. S tim u vezi, Vijeće je razmatralo informaciju Radne skupine za sigurnost pravosudnih institucija i nositelja pravosudnih funkcija u BiH, te izrazilo zabrinutost zbog prijetnji i napada na nositelje pravosudnih funkcija na svim razinama u BiH i dodatno ukazalo na potrebu sustavnih rješenja povezanih s pitanjem sigurnosti i zaštite nositelja pravosudnih funkcija.

VSTV BiH je mišljenja da je trenutno stanje posljedica, između ostalog, i neprimjerenih istupa pojedinaca, uključujući predstavnike izvršne i zakonodavne vlasti u BiH, čime je stvorena atmosfera koja pogoduje ugrožavanju sigurnosti nositelja pravosudnih funkcija i smatra da je važno suzdržati se od ovakvih istupa.

2.2. Sudjelovanje VSTV-a u proračunskom procesu za sudove i tužiteljstva

Sudjelovanje VSTV-a u procesu pripreme i usvajanja proračuna za sudove i tužiteljstva regulirano je Zakonom o VSTV-u, te relevantnim zakonima o sudovima i tužiteljstvima u BiH.

Sukladno navedenim zakonskim ovlastima, VSTV sudjeluje u procesu pripreme proračuna za sudove i tužiteljstva na način da:

---

²⁴ Mišljenje Venecijanske komisije o pravnoj sigurnosti i neovisnosti pravosuđa u BiH broj 648/2011 od 18. lipnja 2012. godine, strana 18.

- sudovima i tužiteljstvima dostavlja smjernice s preporukama za pripremu proračunskog prijedloga suda/tužiteljstva. Smjernice se pripremaju za svaki sud/tužiteljstvo pojedinačno, a ujedno predstavljaju i procjenu VSTV-a o minimalno potrebnim sredstvima za funkcioniranje pravosudnih institucija,
- dostavlja komentare na proračunske prijedloge sudova i tužiteljstava, koje pravosudne institucije dostavljaju nadležnim ministarstvima zajedno sa svojim proračunskim prijedlogom,
- u slučaju procjene da sudovima i tužiteljstvima Nacrtima ili Prijedlozima proračuna koje usvajaju izvršne vlasti, nisu predviđena adekvatna sredstva, VSTV može uputiti primjedbe na Nacrte i Prijedloge proračuna.

U poređenju s ovlastima koje imaju pravosudne institucije u određenom broju europskih zemalja, kao i u većini zemalja regije, može se dati ocjena da su ovlasti VSTV-a nedovoljne, te da ne omogućavaju potpunu neovisnost pravosudnih institucija u pogledu financiranja pravosuđa. U određenom broju europskih zemalja institucije koje upravljaju financiranjem pravosuđa neovisno o ministarstvu pravde formalni su predlagač proračuna za sudove i tužiteljstva, te pregovarač u procesu usvajanja proračuna s izvršnim i zakonodavnim vlastima. Također, navedene institucije upravljaju sredstvima odobrenim za pravosuđe, te obavljaju raspodjelu sredstava između pojedinačnih sudova i tužiteljstava. Na potrebu osiguranja neovisnosti pravosuđa u pogledu njegovog financiranja ukazuju i određeni međunarodni dokumenti (Mišljenje broj 10 Vijeća europskih sudaca Vijeća Europe iz 2007. godine i sl.)

Pored nedovoljnih ovlasti u proračunskom procesu, značajan problem financiranja pravosuđa je i fragmentiranost financiranja, odnosno financiranje iz 14 različitih izvora koji neovisno jedan o drugome donose odluke o proračunu za pravosuđe. Naime, Sud BiH i Tužiteljstvo BiH financiraju se iz proračuna institucija BiH, pravosudne institucije u Republici Srpskoj financiraju se iz proračuna Republike Srpske, pravosudne institucije u Brčko Distriktu iz proračuna Distrikta. Vrhovni sud Federacije BiH i Federalno tužiteljstvo Federacije BiH iz proračuna Federacije, dok se kantonalni sudovi i tužiteljstva i općinski sudovi financiraju iz 10 različitih kantonalnih proračuna.

Navedeni problem fragmentiranosti financiranja posebno je naglašen u Federaciji BiH, gdje se kantonalni sudovi/tužiteljstva i općinski sudovi financiraju iz kantonalnih proračuna, iako se većina odluka kojim se generiraju potrebe za sredstvima utvrđuju na entitetskoj ili državnoj razini (broj sudaca i tužitelja određuje VSTV, dok su plaće i naknade sudaca i tužitelja, broj i sjedišta sudova, kriteriji za broj nesudskog/netužiteljskog osoblja, odvjetničke tarife koji čine najveći dio troškova kaznenog postupka generirani odlukama koje se donose na federalnoj razini).

Dugoročne strateške intencije VSTV-a usmjerene su prema:

- smanjenju postojeće fragmentiranosti financiranja (financiranja iz 14 različitih izvora), prije svega uvođenjem jedinstvenog financiranja sudova i tužiteljstava u Federaciji BiH i
- unaprjeđenju ovlasti pravosudnih institucija u proračunskom procesu na način da VSTV bude formalni predlagač pravosudnih proračuna za sudove i tužiteljstva i pregovarač s izvršnim i zakonodavnim vlastima o proračunima sudova, tužiteljstava i proračuna VSTV-a.

2.3. Proračuni sudova i tužiteljstava u 2018. godini

U tablici je prikazan pregled odobrenih proračuna sudova i tužiteljstava u 2017. i 2018. godini, te procjene minimalno potrebnih sredstava za učinkovito funkcioniranje koje je za sudove i tužiteljstva sačinio VSTV:

Tablica 3: Pregled odobrenih proračuna sudova i tužiteljstava u 2017. i 2018. godini

	Proračun za 2017. godinu	Procjene VSTV-a za minimalno potrebnim sredstvima u 2018. godini	Odobreni proračun 2018. godine	Izmjene i dopune (rebalans) proračuna 2018. godine	Rebalans proračuna 2018. / Proračun 2017. godine	Rebalans 2018. / Procjene VSTV-a 2018. godine
	I	II	III	IV	V=IV/I	VI=III/I
Republika Srpska						
Osobna primanja	49.380.700	53.046.434	52.163.300	49.935.600	1,1%	-5,9%
Robe i usluge	10.628.500	18.803.300	11.497.800	11.231.300	5,7%	-40,3%
Kapitalni izdaci	327.700	1.140.600	386.100	639.100	95,0%	-44,0%
Ostali izdaci - transakcije		0	180.400	466.100		
Otplata dugova	0	0	0	371.700		
Ukupno	60.336.900	72.990.334	64.227.600	62.643.800	3,8%	-14,2%
Federacija BiH						
Plaće i naknade	110.566.465	122.410.665	121.324.738	120.305.769	8,8%	-1,7%
Materijal i usluge	25.011.595	28.715.200	25.037.692	25.883.307	3,5%	-9,9%
Kapitalni izdaci	1.215.169	1.726.100	2.003.640	1.709.602	40,7%	-1,0%
Ukupno	136.793.229	152.055.888	148.366.070	147.898.678	8,1%	-2,7%
Brčko Distrikt						
Plaće i naknade	5.387.364	5.628.354	5.563.407	5.408.407	0,4%	-3,9%
Materijal i usluge	1.149.630	1.290.000	1.159.630	1.159.630	0,9%	-10,1%
Kapitalni izdaci	168.577	0	90.000	90.000	-46,6%	
Ukupno	6.705.571	6.918.354	6.813.037	6.658.037	-0,7%	-3,8%

Ključne pretpostavke na kojima se temelje procjene VSTV-a za minimalno potrebnim sredstvima za sudove i tužiteljstva, a koje su kroz proračunske smjernice upućene sudovima i tužiteljstva, su:

- Kadrovska popunjenost pravosudnih institucija sukladno odlukama VSTV-a o potrebnom broju redovnih sudaca i tužitelja, te trenutni broj dodatnih sudaca koji je odobren u proračunima sudova. Treba napomenuti da su smjernicama procijenjena samo minimalno potrebna sredstva za svladavanje tekućeg priliva predmeta, te povećanje broja sudaca prema odobroj sistematizaciji samo za prioritetne pravosudne institucije u realno ostvarivom broju. Također, smjernice za broj pratećeg nesudskog i netužiteljskog osoblja utemeljene su na postojećem broju imajući u vidu činjenicu da se radi o procjeni minimalno potrebnih sredstava s kojima sud/tužiteljstvo može funkcionirati. Smjernicama nisu obuhvaćena potrebna značajna jačanja resursa kojim bi bili riješeni zaostaci u broju predmeta (potrebno povećanje broja sudaca, kao i istražitelja i stručnih suradnika u tužiteljstvima).

- Procjena potrebnih sredstava za izdatke za materijal i usluge, rađena je na temelju podataka o izdacima iz prethodnih godina, podacima o broju kaznenih predmeta za procjenu troškova kaznenog postupka, očekivane stope rasta cijena itd.
- Procjena potrebnih sredstava za nabavu IKT opreme radi normalnog funkcioniranja uspostavljenog informatičkog sustava za upravljanje predmetima u pravosuđu. S obzirom na činjenicu da se kapitalni izdaci planiraju zajednički na razini institucija Brčko Distrikta, ova procjena nije sačinjena za pravosudne institucije u Brčko Distriktu. Također, zbog specifičnosti institucija, nisu obuhvaćene potrebe za nabavu opreme Suda BiH i Tužiteljstva BiH. Zbog nemogućnosti pouzdane procjene smjernice nisu obuhvatile ni potrebe za izgradnjom i rekonstrukcijom objekta u kojem su smještene pravosudne institucije.

Ukupan proračun pravosudnih institucija u Republici Srpskoj je za oko 3,8% (oko 2,3 milijuna KM) veći u odnosu na 2017. godinu. Povećanje proračuna uglavnom se odnosi na izdatke za robe i usluge (oko 600.000 KM), te kapitalne izdatke (oko 300.000 KM). Oko 466.000 KM odobreno je za otplatu dugova iz prethodnog razdoblja (uglavnom se radi o dugovima prema odvjetnicima u predmetima obvezne obrane i za optužene slabog imovnog stanja). Odobrena sredstva na pozicijama plaća i naknada približno su jednaka u odnosu na prethodnu godinu (1,1%). Prema tome, u 2018. godini uglavnom nije došlo do jačanja kadrovskih resursa u sudovima i tužiteljstvima. Također, sudovi su i dalje opterećeni značajnim dugovima prema odvjetnicima u predmetima obvezne obrane i slabog imovnog stanja.

U Federaciji BiH zabilježeno je povećanje odobrenih pravosudnih proračuna u 2018. godini za oko 8,1%. Povećanje proračuna zabilježeno je na pozicijama bruto plaća i naknada (oko 9,7 milijuna KM), dok je proračun na pozicijama izdataka za materijal i usluge i kapitalnim izdacima nešto veći u odnosu na prethodnu godinu (oko 870.000 odnosno oko 500.000 KM). Iako bi se na temelju navedenih podataka moglo zaključiti da su odobrena sredstva za značajno jačanje kadrovskih resursa sudova i tužiteljstava, treba posebno istaknuti sljedeće činjenice:

- povećanje odobrenih sredstava se u najvećoj mjeri odnosi na sredstva za plaće i naknade tužitelja i sudaca i pratećeg osoblja radi formiranja Posebnih odjela u Federalnom tužiteljstvu Federacije BiH i Vrhovnom sudu Federacije BiH za borbu protiv organiziranog kriminala i korupcije (iznos od oko 4,5 milijuna KM). Ova sredstva nisu realizirana iz razloga što nije riješeno pitanje smještajnih kapaciteta za navedene posebne odjele.

- dio povećanja sredstava odnosi se na početak rada dva novoosnovana općinska suda u Federaciji BiH (Općinski sud u Srebreniku i Općinski sud u Čitluku u ukupnom iznosu od oko 1,6 milijuna KM). Navedena dva suda nisu bila obuhvaćena proračunskim smjernicama.

Proračun pravosudnih institucija u Brčko Distriktu neznatno je smanjen u odnosu na prethodnu godinu (ukupno -0,7% i to prije svega na pozicijama kapitalnih izdataka). Može se dati ocjena da je financiranje pravosudnih institucija u Brčko Distriktu na relativno zadovoljavajućoj razini.

U sljedećoj tablici prikazani su podaci o odobrenom proračunu za Sud BiH i Tužiteljstvo BiH koji se financiraju iz proračuna institucija BiH.

Tablica 4: Odobreni proračuni za Sud i Tužiteljstvo BiH

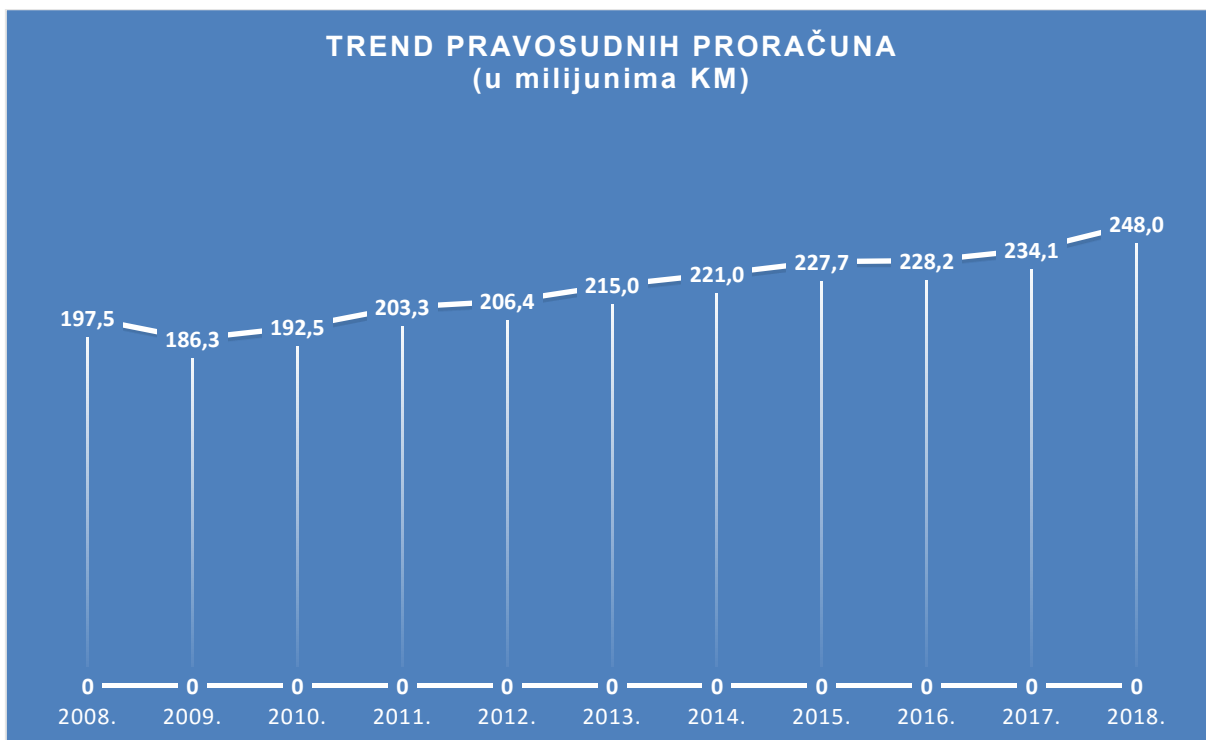
	Odobreni proračun za 2017. godinu	Procjene VSTV-a za minimalno potrebnim sredstvima u 2018. godini	Odobreni proračun za 2018. godinu	Proračun 2018. / Proračun 2017. godine	Odobreni proračun 2018. / Procjene VSTV-a 2018. godine
	I	II	III	IV=III/I	V=III/II
Plaće i naknade	23.848.000	24.221.880	24.080.000	0,97%	-0,6%
Materijal i usluge	6.031.000	6.828.505	6.179.000	2,45%	-9,5%
Kapitalni izdaci	400.000		589.000	47,25%	
UKUPAN PRORAČUN	30.279.000	31.050.385	30.848.000	1,88%	-0,7%

Ukupan proračun pravosudnih institucija koje se financiraju iz proračuna institucija BiH veći je za 1,9% (oko 570.000 KM) u odnosu na 2017. godinu. Može se dati ocjena da Sud BiH i Tužiteljstvo BiH imaju stabilno financiranje postojećih resursa koje je u određenoj mjeri opterećeno značajnim izdacima za odvjetnike u predmetima obvezne obrane i za optužene slabog imovnog stanja, te izdacima za ekshumacije. Također, može se procijeniti da će obveze implementacije *Peer Review* preporuka koje se odnose na borbu protiv organiziranog kriminala i korupcije uzrokovati potrebu za dodatnim resursima, posebno u Tužiteljstvu BiH.

2.4. Proračunski trendovi

Sljedeći grafikon pokazuje trend pravosudnih proračuna u razdoblju od 2008. do 2018. godine.

Grafikon 2

Potrebno je još jednom istaći da se u navedenom grafikonu nalaze odobreni proračuni, ali ne i stvarno utrošena sredstva. Značajan dio povećanja odobrenih proračuna u 2018. godini odnosi se na plaće i naknade tužitelja, sudaca i pratećeg osoblja u Posebnim odjelima u Federalnom tužiteljstvu Federacije BiH i Vrhovnom sudu Federacije BiH koje nije realizirano. Također, odobrena su sredstva za početak rada dva novoformirana Općinska suda (Općinski sud u Čitluku i Općinski sud Srebrenik), te isplate dijela zaostalih dugova prema odvjetnicima u Republici Srpskoj.

Poglavlje 3: IMENOVANJA I OCJENJIVANJE

3.1. Procedura za imenovanje nositelja pravosudne funkcije

3.1.1. Zakonski okvir i propisana procedura

Provođenje transparentnog i objektivnog postupka imenovanja nositelja pravosudnih funkcija osnovna je nadležnost Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine, čime se osigurava neovisnost i nepristranost sudova i tužiteljstava u Bosni i Hercegovini,.

Članak 43. Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine („*Službeni glasnik BiH*“, broj 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) propisuje kriterije na temelju kojih se utvrđuju kompetencije potrebne za obavljanje sudačke i tužiteljske funkcije.

Postupak imenovanja sudaca i tužitelja detaljno je propisan Poslovnikom VSTV-a BiH, kao i Pravilnikom o kvalifikacijskom i pismenom testiranju kandidata za pozicije nositelja pravosudnih funkcija u pravosuđu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Pravilnik o kvalifikacijskom i pismenom testiranju). Sukladno članku 37. Poslovnika VSTV-a BiH, natječajna procedura obuhvaća:

- a) kvalifikacijsko i pismeno testiranje kandidata za pozicije odnosno testiranje za kandidate za koje je propisana obveza kvalifikacijskog i pismenog testiranja,
- b) obavljanje razgovora s kandidatima i
- c) rangiranje i predlaganje kandidata.

Također, prema odredbama Poslovnika VSTV-a BiH, rangiranje kandidata obavlja se na temelju sljedećih kriterija:

- a) stručnosti kandidata,
- b) sposobnosti pravne analize,
- c) sposobnosti kandidata da odgovorno, neovisno i nepristrano obavlja funkciju za koju se prijavio, profesionalne nepristranosti i ugleda, te ponašanja izvan posla,
- d) dosadašnjeg radnog iskustva kandidata,
- e) edukacije i usavršavanja, objavljivanja znanstvenih radova, te drugih aktivnosti u struci i
- f) komunikativnosti.

Rangiranje kandidata koji su se prijavili na rukovodeću poziciju obavlja se na temelju sljedećih kriterija:

- a) stručnosti kandidata,
- b) sposobnosti pravne analize,
- c) sposobnosti kandidata da odgovorno, neovisno i nepristrano obavlja funkciju za koju se prijavio, profesionalne nepristranosti i ugleda, te ponašanja izvan posla,
- d) dosadašnjeg radnog iskustva kandidata,
- e) edukacije i usavršavanja, objavljivanja znanstvenih radova, te drugih aktivnosti u struci,
- f) komunikativnosti i
- g) rukovodnih vještina i iskustva te sposobnosti upravljanja ljudskim potencijalima.

Kao što je naprijed navedeno, stručnost kandidata koji su izvan pravosuđa i čije bi imenovanje predstavljalo „ulazak u pravosuđe“ na bilo kojoj razini, utvrđuje se na temelju kvalifikacijskog i pismenog testiranja.

Što se tiče kriterija stručnosti za kandidate koji su već u pravosuđu i čije bi imenovanje predstavljalo napredovanje u struci ili prelazak u drugi sud ili tužiteljstvo iste razine, utvrđuje se na temelju ocjene radnih rezultata za posljednje tri godine (radne rezultate ocjenjuje predsjednik suda ili glavni tužitelj).

Kada su u pitanju imenovanja na prvi stupanj u sudovima i tužiteljstvima, VSTV BiH je tijekom 2018. godine, izmjenama Poslovnika VSTV-a BiH unaprijedio segment ocjenjivanja stručnih sposobnosti kandidata, tako da će nova rješenja dodatno predstavljati garanciju izbora kandidata s najboljim stručnim i profesionalnim kvalifikacijama.

Važno je istaći da se tijekom 2018. godine mijenjao odgovarajući normativno-pravni okvir u svrhu realizacije preporuka ekspertske misije (*Peer Review*) Europske komisije²⁵.

Izmjenama i dopunama Poslovnika VSTV-a BiH, koje su stupile na snagu u lipnju 2018. godine, te izmjenama i dopunama Pravilnika o pismenom i kvalifikacijskom testiranju implementirane su preporuke koje se odnose na: unaprjeđenje pismenog i kvalifikacijskog testiranja, uvođenje zahtjevnijih procedura testiranja i unaprjeđenje strukturiranog razgovora, uvođenje razlike između prvog imenovanja i napredovanja (na temelju prilagođenih kriterija za procjenu stručnosti kandidata u ovisnosti o njihovom profesionalnom statusu), propisivanje posebnih pravila o izboru predsjednika sudova i glavnih tužitelja, te propisani izuzeci koji mogu dovesti do odstupanja od rang-liste kandidata. Veoma značajna izmjena odnosi se na obvezu izrade i dostave programa rada za kandidate koji apliciraju na rukovodne funkcije, a što će omogućiti izbor najboljih kandidata na ove funkcije te nadzor i praćenje implementacije istog u slučaju izbora.

Pored izmjena i dopuna pomenutih akata, VSTV BiH je u rujnu 2018. godine usvojio Uputu za procjenu vještina i sposobnosti kandidata, a dijelovi tog dokumenta, koji sadrže listu kompetencija kandidata koje se ispituju na razgovoru te strukturu i sadržaj programa rada, objavljeni su na web stranici VSTV-a BiH.

Stalno povjerenstvo VSTV-a BiH nadležno za područje imenovanja pripremlilo je pitanja kojima se ispituju sposobnosti i vještine kandidata na razgovoru, kao i obrazac za razgovor s kandidatima. Ovi dokumenti usvojeni su na sjednici VSTV-a BiH održanoj 8. i 9. studenog 2018. godine.

Ažurirana baza ispitnih pitanja za kvalifikacijsko testiranje objavljena je na web stranici VSTV-a BiH, što doprinosi povećanju transparentnosti procedure provođenja kvalifikacijskog testiranja.

Stalno povjerenstvo VSTV-a za područje imenovanja nastaviti će u narednom razdoblju aktivnosti koje su povezane s pregledom i unosom pitanja u bazu za automatsku selekciju pitanja za provođenje razgovora s kandidatima, te pregled spisa za izradu pismenih predložaka za provođenje pismenog testiranja za kandidate.

Također, planirano je održavanje dva TAIEX seminara na temu pravnog lijeka kojim bi se osporavale odluke Vijeća kao i na temu provjere podobnosti kandidata u postupku imenovanja.

U svrhu unaprjeđenja uporabe informacijskih tehnologija u procesu imenovanja nositelja pravosudnih funkcija tijekom 2018. godine, osigurane su pretpostavke za uvođenje *online* prijavljivanje kandidata, uspostavljanje regionalnih centara za provođenje kvalifikacijskog testiranja, te obavljanje razgovora pomoću videolinka na regionalnoj razini, što će u svakom slučaju značajno doprinijeti učinkovitijem i ekonomičnijem postupku imenovanja sudaca, tužitelja i stručnih suradnika.

Tijekom 2018. godine, objavljeno je šest natječaja na koje se prijavilo 2.415 kandidata. Nakon provedenog testiranja, obavljeno je 282 razgovora s kandidatima koji su ispunili uvjet da pristupe ovoj fazi natječajne procedure.

Konačno, VSTV BiH donio je 103 odluke o imenovanju nositelja pravosudne funkcije, kao i 37 odluka o produženju mandata dodatnim sucima.

3.2. Ocjenjivanje rada nositelja pravosudnih funkcija

Zakonom o VSTV-u, članak 17. točka (22), propisano je da VSTV „utvrđuje kriterije za ocjenjivanje rada sudaca i tužitelja“. Ocjenjivanje rada sudaca, tužitelja, predsjednika sudova i glavnih tužitelja provodi se jednom godišnje sukladno kriterijima VSTV-a. Ocjene rada za

²⁵ Tematski su podijeljene, a ima ih ukupno 27.

posljednje tri godine obvezno se koriste za procjenu stručnosti kandidata u postupku imenovanja, sukladno Poslovniku VSTV-a.

3.2.1. Novi kriteriji usvojeni sukladno preporukama iz Stručne analize (Peer Review) o ocjenjivanju rada sudaca i tužitelja u Bosni i Hercegovini

VSTV je usvojio 27. studenog 2018. godine nove kriterije za ocjenjivanje rada nositelja pravosudnih funkcija u sudovima i tužiteljstvima²⁶. Novi kriteriji pripremljeni su na temelju preporuka iz Stručne analize o ocjenjivanju rada sudaca i tužitelja koju su tijekom 2017. godine pripremili stručnjaci angažirani od strane Europske komisije. U ovoj Stručnoj analizi preporučeno je poboljšanje sustava za ocjenjivanje rada sudaca i tužitelja u Bosni i Hercegovini uz postizanje odgovarajuće ravnoteže između kvantitativnih i kvalitativnih kriterija za ocjenjivanje rada sukladno najboljim europskim standardima. Kriteriji su usklađeni s važećim zakonskim okvirom u pogledu nadležnosti za ocjenjivanje (predsjednik suda/glavni tužitelj) i razdoblja za ocjenjivanje (1 godina). Rad nositelja pravosudnih funkcija će se pratiti i ocijeniti za 2019. godinu prema novim kriterijima.

U novim kriterijima nisu realizirane sljedeće preporuke iz Stručne analize:

- Ocjenjivanje treba provoditi svake tri godine;
- VSTV će odlučivati o konačnoj ocjeni rada.

VSTV BiH je u srpnju 2018. godine dostavio Europskoj komisiji i Ministarstvu pravde Bosne i Hercegovine prijedlog za izmjenu Zakona o VSTV BiH kako bi se otklonile zakonske prepreke za realizaciju navedenih preporuka.

Najvažnija izmjena u novim kriterijima je da je ojačano ocjenjivanje kvalitete definiranjem novog kriterija za analitičku ocjenu rada sudaca i tužitelja. Također, kriterijima su definirani elementi za ocjenjivanje rada predsjednika sudskog odjela u pogledu rukovođenja odjelom, ovi elementi korespondiraju s kriterijima koji se primjenjuju za ocjenjivanje rezultata predsjednika sudova u pogledu rukovođenja sudom. Uz nove elemente ocjene rada primjenjivat će se i tradicionalni kriteriji za ocjenjivanje rada nositelja u tužiteljstvima i sudovima: orijentacijska norma (individualna i kolektivna) i statistička kvaliteta odluka (individualna i kolektivna). Rješavanje starih predmeta u tužiteljstvima i sudovima će se i dalje ocjenjivati, s tim da je novim kriterijima kod sudova ovaj element ocjene definiran na način da će se procjenjivati rezultat sudaca, sudskih odjela i sudova u pogledu rješavanja predmeta iz plana suda, sukladno starosti inicijalnog akta („Postotak riješenosti najstarijih predmeta iz plana“). Konačno, novim kriterijima propisano je da će ocjenjivač u svojoj ocjeni rada navesti potrebne mjere za unaprjeđenje rada ocijenjenog nositelja pravosudne funkcije.

U nastavku detaljno su prikazani kriteriji za analitičku ocjenu rada sudaca i tužitelja prema kojima će ocjenjivači cijeniti kvalitetu rada i donijeti odluku nositelja pravosudnih funkcija – te će na temelju toga odlučiti konkretno o kvaliteti njihovih zaključaka.

Analitička kvaliteta rada i odluka sudaca procjenjivat će se na temelju sljedećih elemenata:

- a) usklađenost uvoda, izreke i obrazloženja sudske odluke s procesnim odredbama koje propisuju njihov sadržaj, naročito sa stanovišta odgovora na sve zahtjeve, prigovore ili žalbene navode, kao i postojanje jasnih uputa nižestupanjskom sudu u slučaju ukidanja odluke,
- b) kvaliteta obrazloženja sudskih odluka sa stanovišta sposobnosti pravilne ocjene dokaza i pravilnog i potpunog utvrđenja činjeničnog stanja, pravne analize i analitičkog mišljenja, dosljednosti argumentacije u obrazloženju, poznavanja i primjene propisa i sudske prakse, uključujući i primjenu međunarodnih ugovora i prakse Europskog suda za ljudska prava i drugih međunarodnih sudova,

---

²⁶ Novi Kriteriji za ocjenjivanje rada sudaca, predsjednika sudskih odjela, predsjednika sudova, tužitelja, šefova tužiteljskih odjela/odsjeaka, zamjenika glavnih tužitelja i glavnih tužitelja i Pravilnik o postupku ocjenjivanja rada nositelja pravosudnih funkcija objavljeni su u Službenom glasniku BiH (broj 93/18). Ovi propisi stupili su na snagu 4. siječnja 2019. godine.

- c) vještina usmenog i pismenog izražavanja, a naročito sposobnost razumljivog i konciznog izražavanja, te uporaba odgovarajuće pravne terminologije,
- d) način komuniciranja sa strankama, drugim tijelima i odnos sa suradnicima,
- e) kvaliteta vođenja postupka pri čemu se naročito ima u vidu:
  - sposobnost rješavanja kompleksnih predmeta,
  - priprema za suđenje kroz pravilno pripremanje glavne rasprave/pretresa, točno definiranje radnji koje treba provesti na ročištu i dokaza koje treba izvesti, te koncentraciju dokaza,
  - vođenje postupka sukladno načelu učinkovitosti i ekonomičnosti, izbjegavanje neopravdanog odlaganja i odgađanja ročišta i poduzimanje zakonom propisanih mjera za osiguranje prisustva okrivljenog, odnosno parničnih stranaka, svjedoka i vještaka, poduzimanje mjera radi sprječavanja zlouporabe procesnih prava stranaka i drugih sudionika u postupku, poštivanje zakonskih rokova u zakazivanju i nastavcima ročišta/pretresa/rasprava i poduzimanje zakonom propisanih radnji, koje moraju biti konstatirane u zapisnicima s ročišta, za okončanje spora kroz zaključenje sudske nagodbe,
  - pravovremenost u izradi i otpremi sudskih odluka,
- f) spremnost za prihvaćanje dodatnog rada u vezi s obavljanjem sudačke funkcije, naročito mentoriranja, doprinos u radu suda ili sudskog odjela (sudjelovanje u izradi biltena suda i slične aktivnosti), suradnja kod obrazovanja i stručno usavršavanje (uključujući objavljivanje stručnih radova ili knjiga iz područja pravne znanosti, edukativne aktivnosti), međunarodna suradnja i suradnja u zakonodavnim postupcima (sudjelovanje u radnim skupinama za izradu zakona i drugih propisa), kao i ostala stručna djelatnost suca, specijalistički i poslijediplomski studij.

Predviđeni su sljedeći izvori informacija za utvrđivanje ocjene analitičke kvalitete sudačkog rada i odluka:

- a) mišljenje predsjednika sudskog odjela koje je utemeljeno na njegovom kontinuiranom praćenju i analizi rada suca tijekom razdoblja ocjenjivanja, uključujući po potrebi i izravan uvid u predmete, kroz izvršavanje njegovih nadležnosti iz članka 17. Pravilnika o unutarnjem sudskom poslovanju i članka 6. stavak (3) kriterija,
- b) izvješće o pregledu najmanje 4 (četiri) spisa kojima je postupak u razdoblju ocjenjivanja pravomoćno završen odlukom u meritumu koja nije ispitivana po pravnom lijeku, od čega 3 (tri) spisa nasumično bira predsjednik suda dok 1 (jedan) spis bira ocjenjivani sudac. Odabrani spisi moraju omogućiti sveobuhvatnu analizu i ocjenu analitičke kvalitete rada i odluka ocjenjivanog suca. Navedeni pregled izvršit će predsjednik suda u suradnji s predsjednikom sudskog odjela i sačinjit će posebno izvješće o tome. Ovaj izvor informacija može se koristiti kod ocjenjivanja analitičke kvalitete rada i odluka za sve suce, s tim da je ovo obvezan izvor informacija ako je odjel višeg suda sačinio analitičko mišljenje iz članka 7. kriterija na temelju obrazaca izrađenih u manje od 10 (deset) predmeta ocjenjivanog suca,
- c) mišljenje odjela neposredno višeg suda, osim za suce sudova iz članka 20. ovih kriterija, koje se daje na temelju kontinuiranog pregleda svih spisa ocjenjivanog suca u predmetima u kojima je taj sud odlučivao po pravnom lijeku,
- d) zapisnici i izvješća neposredno viših sudova u okviru suradnje propisane Pravilnikom o unutarnjem sudskom poslovanju i drugim elementima pravnog okvira,
- e) zabilješke na temelju prisustva ročištima ili preslušavanja tonskog zapisa s ročišta; ocjenjivanog suca od strane ocjenjivača, rukovoditelja odjela ili suca mentora,
- f) statističko izvješće o prosječnom trajanju postupka u predmetima koje je sudac riješio u razdoblju ocjenjivanja,
- g) statističko izvješće o prosječnom trajanju postupaka u predmetima koje sudac nije riješio u razdoblju ocjenjivanja,

- h) statističko izvješće o broju održanih ročišta u predmetima koje je sudac riješio u razdoblju ocjenjivanja,
- i) ostale informacije od značaja za ocjenu analitičke kvalitete rada i odluka.

Analitička ocjena rada tužitelja utvrđuje se na temelju sljedećih elemenata:

- j) ispunjenost zakonskih elemenata u tužiteljskim odlukama,
- k) sposobnost utvrđivanja odlučnih činjenica bitnih za donošenje tužiteljskih odluka,
- l) sposobnost rješavanja kompleksnih predmeta,
- m) brzina donošenja odluka i poštivanje zakonskih rokova,
- n) sposobnost organizacije i djelotvornog vođenja istraga na proaktivan način,
- o) stručna razina tužiteljske odluke, pokazano pravno znanje i korištenje pravnih lijekova.

Analitička ocjena rada tužitelja utvrđuje se na temelju pregleda ukupno 5 (pet) predmeta, i to 4 (četiri) predmeta s odlukom iz razdoblja ocjenjivanja koje je glavni tužitelj nasumično odabrao iz Sustava za upravljanje predmetima (TCMS) i 1 (jednog) predmeta s odlukom iz razdoblja ocjenjivanja koju izabere tužitelj čiji se rad ocjenjuje, kao i na temelju dodatnih izvora informacija:

- pismeno mišljenje zamjenika glavnog tužitelja, šefa odjela/odsjeka i konzultativnih tužitelja,
- pismeno mišljenje entitetskog tužiteljstva.

Mišljenje zamjenika glavnog tužitelja, šefa odjela/odsjeka i konzultativnih tužitelja članka daje se na temelju kontinuiranog praćenja ukupnog rada ocjenjivanog tužitelja u razdoblju ocjenjivanja od strane zamjenika glavnog tužitelja, šefa odjela/odsjeka i konzultativnih tužitelja.

Mišljenje entitetskog tužiteljstva daje se na temelju pregleda jednog predmeta koji nasumično bira entitetsko tužiteljstvo.

Tablica 5: Spolna struktura popunjenih pozicija sudaca i tužitelja 31. prosinca 2018. godine

Razina	Institucija	Sistematiziran broj	Broj popunjenih pozicija	Nacionalna struktura				Spolna struktura	
				B	H	S	O	M	Z
Državni	sud	57	50	21	9	16	4	26	24
	tužiteljstvo	63	56	27	8	17	4	29	27
Vrhovni sud FBiH		58	45	26	8	9	2	12	33
Tužiteljstvo FBiH		22	10	5	3	1	1	5	5
Viši privredni sud		7	7	1	1	5	0	4	3
Vrhovni sud RS		23	23	4	3	13	3	7	16
Tužiteljstvo RS		14	11	2	1	7	1	6	5
Kantonalni	sudovi	177	134	73	31	24	6	34	100
	tužiteljstva	212	205	120	37	33	15	99	106
Okružni	sudovi	122	111	27	9	69	6	39	72
	tužiteljstva	110	86	13	7	60	6	42	44
Općinski	sudovi	447	422	230	94	67	31	152	270
Osnovni	sudovi	212	195	44	13	128	10	76	119
Brčko Distrikt	Osnovni sud	20	18	6	3	7	2	11	7
	tužiteljstvo	9	9	4	2	3	0	4	5
	Apelacijski sud	9	8	2	3	3	0	4	4
UKUPNO		1562	1390	605	232	462	91	550	840

U sastav okružnih sudova ulaze okružni privredni sudovi, osim Višeg privrednog suda koji je izdvojen posebno.

Tablica 6: Pregled nacionalne i spolne strukture rukovoditelja pravosudnih institucija u BiH 31. prosinca 2018. godine

Razina	Institucija	Bošnjak	Hrvat	Srbin	Ostali	Muški	Ženski
Državni	sud				1	1	
	tužiteljstvo		1				1
Entitetski FBiH	sud			1		1	
	tužiteljstvo						
Entitetski RS	sud i Viši privredni sud		1		1	1	1
	tužiteljstvo	1				1	
Kantonalni	sud	5	3	1		1	8
	tužiteljstvo	4	5	1		6	4
Okružni	sudovi i privredni sudovi	3	8		1	7	5
	tužiteljstvo		1	5		4	2
Općinski	sudovi	16	10	5	1	14	18
Osnovni	sudovi	2		15	1	11	7
Brčko Distrikt	Apelacijski sud			1		1	
Brčko Distrikt	Osnovni sud		1			1	
Brčko Distrikt	tužiteljstvo	1				1	
UKUPNO		32	30	29	5	50	46

Poglavlje 4: UČINKOVITOST PRAVOSUĐA

4.1. Učinkovitost sudova

4.1.1. Unaprjeđenje upravljanja sudovima i jačanje menadžerskih kapaciteta sudova

4.1.1.1. Predvidivi troškovi sudskog prvostupanjskog postupka

Jednak pristup pravdi jedan je od osnovnih elemenata funkcionalnog sustava vladavine prava, u okviru kojeg dostupnost informacija doprinosi pristupačnosti pravosuđa građanima. Prepoznajući važnost ovog elementa u pravosuđu, Europska komisija za učinkovitost pravosuđa (CEPEJ) je kao jedan od elemenata za ocjenu pravosudnih institucija postavila i stupanj informiranosti stranaka o mogućim troškovima postupka. VSTV BiH je, u okviru IPA 2013 projekta, omogućio strankama da im se, po prvi put, pruži informacija o procijenjenom minimalnom trošku sudskog postupka. Međutim, konačni iznos troškova postupka za stranku ovisi o samom tijeku i završetku postupka.

U prethodnom razdoblju u sklopu projektnih aktivnosti VSTV-a BiH obavljena su istraživanja povjerenja građana u pravosuđe BiH koja su pokazala da stranke, prilikom podnošenja tužbenog zahtjeva sudu, ne posjeduju potpunu informaciju o mogućem trošku, koji se može desiti tijekom postupka. Zbog nedostatka ove informacije, stranke često po završetku sudskog postupka nisu zadovoljne odlukom o visini troškova sudskog postupka i ističu da bi povukle tužbeni zahtjev ili bi pokušale riješiti svoj spor mirnim putem da su imale informaciju o visini troškova postupka.

Veoma je važno da stranka posjeduje određenu informaciju o mogućem trošku pokrenutog spora iz više razloga:

- svaka stranka u postupku ima pravo biti informirana o mogućem trošku svog postupka,
- neke stranke bi pristupile rješavanju svog spora nekim od alternativnih načina rješavanja spora, što je brža i ekonomičnija opcija za razliku od parničnog postupka.

Pored toga, mnoge stranke nisu informirane o zakonskim odredbama da stranka koja u cijelosti izgubi parnicu je dužna protivnoj stranci nadoknaditi troškove.

Imajući u vidu sve navedene razloge, VSTV BiH je, u okviru IPA 2013 projekta, u CMS sustavu implementirao novu funkcionalnost povezanu s procjenom minimalnih troškova za stranke u prvostupanjskom izvršnom, parničnom i gospodarskom postupku.

Za potrebe izrade ovog tehničkog rješenja analizirani su važeći procesni zakoni i tarife entitetskih odvjetničkih komora u BiH. Tehničko rješenje podrazumijeva da stranka, prilikom podnošenja sudu tužbenog zahtjeva ili prijedloga za izvršenje, dobije informaciju o predvidivom minimalnom trošku koji može imati od podnošenja tužbe/prijedloga do momenta donošenja prvostupanjske presude/rješenja. To ne znači da će stvarni troškovi postupka biti takvi. U stvarnosti oni mogu biti manji, ukoliko se stranka tako dogovori sa svojim zastupnikom, ili veći, ukoliko se dese određeni nepredviđeni troškovi (npr. vještačenje), ili tijekom postupka budu izvođeni dokazi vještačenja, ili ukoliko stranka u potpunosti izgubi spor pa je u obvezi nadoknaditi i troškove suprotnoj strani.

Informacija koja se pruža stranci na potvrdi o zaprimanju dokumenta sadrži podatke o:

- sudskoj pristojbi na tužbu/prijedlog za izvršenje,
- naknadi odvjetnika za izradu tužbe/prijedloga za izvršenje,
- naknada odvjetniku za prisustvovanje na pripremnom ročištu,
- naknada odvjetniku za prisustvovanje na glavnoj raspravi,
- sudskoj pristojbi na odluku.

Pored toga, za strane je navedena i napomena, u kojoj je naznačena informacija o mogućnosti rješavanja spora pomoću alternativnih načina rješavanja.

Slika 1: Izgled potvrde s informacijom o predvidivom trošku

OPĆINSKI SUD		INFORMACIJA ZA STRANKU	
Broj predmeta: 23.01.2018.		PRIKAZ TROŠKOVA ZA PARNIČNE I PRIVREDNE SPOROVE	
Potvrda prijema dokumenta			
Vrsta dokumenta	Tužba Rs predmet	Izrada tužbe:	
Podnositelj dokumenta	ADV I	- Ako advokat pripada adv. komori FBiH: 1440 KM	
Datum i vrijeme prijema	23.01.2018 15:30:36	- Ako advokat pripada adv. komori RS: 700 KM	
Datum i vrijeme pošte		Taksa na tužbu: od 500 KM do 750 KM	
ID dokumenta	43-15953	Priprema ročište:	
Vanjski broj		- Ako advokat pripada adv. komori FBiH: 1440 KM	
Broj primjeraka	3	- Ako advokat pripada adv. komori RS: 700 KM	
Vrsta prijema dokumenta	LIČNO	Glavna rasprava:	
Glavne stranke	SAMIR - D.O.O	- Ako advokat pripada adv. komori FBiH: 1440 KM	
Predmet zadužio(la)		- Ako advokat pripada adv. komori RS: 700 KM	
Radi	P19 : Naknada štete - prema odredbama ZKP-a, Osnov za građanske parnice	Taksa na presudu: od 200 KM do 500 KM	
Vrijednost spora	70.000,00 KM	NAPOMENE: INFORMACIJA O ADR	
		- Procjena troškova nije obavezujuća za sud ili stranku. Služi kao informacija o mogućim troškovima na osnovu vrijednosti spora, i troškova angažmana advokata.	
		- Svoj spor možete riješiti brže i ekonomičnije sklapanjem sudske nagodbe. Za sve informacije obratite se ovom sudu.	
		- Detaljnija informacija o troškovima dostupna je putem internet linka http://www.pravosuđe.ba/kalkulator_troskova/ .	
		VRIJEDNOST SPORA	

Implementacija nove CMS funkcionalnosti počela je u veljači i završila se u studenom 2018. godine. Paralelno s ovom mogućnošću razvijena je i web aplikacija koja na temelju proizvoljno unesenih parametara omogućava stankama dobiti procjenu mogućeg troška u sudu. Ovo je veoma korisno za stranke koje još uvijek nisu podnijele tužbu/prijedlog za izvršenje, a žele imati informaciju koliko bi takav postupak mogao koštati.

Sve informacije o procjeni mogućeg troška dostupne su na stranici VSTV BiH

Slika 2: Primjer izgleda izračuna procjene minimalnog troška postupka na web stranici

Pravosuđe	Posao u pravosuđu	Servis	Kutak za medije	Kontakt
Nalazite se ovdje -> Kalkulator troškova				
Kalkulator troškova postupka				
Kalkulator troškova je informativnog karaktera, nije obavezujući za sud ili stranku i ne mora nužno predstavljati stvaran iznos troška postupka. Ukoliko uočite pogrešku u vezi s a procjenama troškova, molimo vas da obavijestite Odjel za IKT VSTV-a putem mail-a: weburednis.bo@pravosuđe.ba . Funkcionalnost kalkulator troškova je u testnoj - pilot fazi, te su izračuni dostupni samo za a pilot institucije navedene u listi vezanoj uz parametar *Sud.				
* Sud	OPĆINSKI SUD U TUZLI			
* Vrsta troška	Prikaz troškova za parnične i privredne sporove			
Vrsta spora	Osnov za građanske parnice			
Pravni osnov	Izdržavanje - djece			
* Vrijednost spora	0 ,00 KM			
	<input type="button" value="Izračunaj"/>			
<i>Napomena: sva polja označena znakom * su obavezna za unos kako bi kalkulator vratio rezultat.</i>				
PRIKAZ TROŠKOVA ZA PARNIČNE I PRIVREDNE SPOROVE				
ULAZNI PARAMETRI:				
<ul style="list-style-type: none"> Vrijednost spora: 0 KM Pravni osnov P1 <ul style="list-style-type: none"> Opis: Izdržavanje - djece Zakon: Osnov za građanske parnice Član: - Za sud: OPĆINSKI SUD U TUZLI Datum i vrijeme pokretanja: 20.04.2018 14:56:08 				
ORJENTACIONI IZRAČUN TROŠKOVA POSTUPKA:				
Izrada tužbe: od 240 KM do 240 KM, zavisno od tog a koja se o d niže navedenih opcija primjenjuje:				
<ul style="list-style-type: none"> Ako advokat pripada adv. komori FBiH: 240 KM Ako advokat pripada Adv. komori RS: 240 KM 				
Taksa na tužbu: 20 KM (Tužba)				

Zahvaljujući ovoj funkcionalnosti, stranke po prvi put imaju mogućnost u trenutku podnošenja tužbe/prijedloga za izvršenje dobiti i informaciju o procjeni minimalnog troška za konkretan prvostupanjski sudski postupak.

4.1.1.2. Izgradnja menadžerskih kapaciteta kroz razvoj novih SIPO izvješća i izvješća za upravljanje vremenskim rokovima (TMCL izvješća)

CMS sustav svim sudovima i tužiteljstvima omogućava preuzimanje određenih statističkih podataka u realnom vremenu. Bez obzira na to, većina tih izvješća, momentom njihovog pokretanja, dodatno opterećuju brzinu rada CMS sustava, a s druge strane javila se potreba za praćenjem trendova rada sudova i tužiteljstava uzimajući u obzir više statističkih podataka u istom momentu. Takvu kombinaciju praćenja CMS sustav nije u mogućnosti podržati. Sukladno tome, VSTV BiH je u okviru IPA 2012 i 2013 projekata razvio informatički alat koji ima za cilj da upravljačkoj strukturi na jednom mjestu omogući praćenje cjelokupnog rada jedne ili više pravosudnih institucija. Implementirani sustav se zove SIPO koji je dostupan svim sudovima i tužiteljstvima u svrhu unaprjeđenja njihovih menadžerskih kapaciteta. Kreiranjem određenog seta izvješća u SIPO-u, sudovima i tužiteljstvima se nastojao olakšati način izrade statističkih izvješća, koja služe za donošenje upravljačkih politika i odluka. Tijekom 2018. godine, u SIPO-u je izrađeno više od deset izvješća, koja sudovima i tužiteljstvima daju mogućnost da, na lakši i jednostavniji način, uoče jesu li su trendovi rezultata rada u njihovoj instituciji pozitivni ili negativni. Ukoliko trendovi nisu zadovoljavajući, predsjednik suda/glavni tužitelj ima alat koji mu ukazuje na to, te, sukladno svojim ovlastima, ima mogućnost na vrijeme donijeti korektivne mjere, ukoliko je to neophodno.

Izvješća koja su kreirana u okviru SIPO-a podijeljena su na statistička izvješća, analitička izvješća, izvješća o kvaliteti podataka, te *ad hoc* izvješća. Statička izvješća daju pregled o radu cijele institucije po određenim parametrima, analitička daju detaljniji pregled pojedinih parametara o radu institucije, dok izvješća o kvaliteti podataka ukazuju instituciji postoje li predmeti s određenim pogreškama u evidentiranju, a koji mogu utjecati na točnost podataka i trendova. *Ad hoc* izvješća su izvješća koja se kreiraju za trenutne potrebe određene institucije.

TMCL izvješće, odnosno izvješće za kontrolnu listu za upravljanje vremenom, predstavlja set izvješća koja su usmjerena na praćenje, rješavaju li se predmeti u optimalnim i predvidivim rokovima ili ne. Sukladno cilju, u CMS sustavu izrađena su tri izvješća i to:

1. TMCL – osnovno izvješće koje pomaže predsjedniku suda identificirati u kojoj vrsti predmeta i kod kojih sudaca se javlja kašnjenje u rješavanju predmeta.
2. TMCL – izvješće koje pokazuje u kojim predmetima i kod kojeg suca postoje dva ili više zakazanih ročišta u predmetu. Ovo je posebno značajno za parnične postupke, u kojima je po zakonu propisano da sud zakazuje jedno pripremno ročište i jednu glavnu raspravu tijekom parničnog postupka. Ovo izvješće identificira problem i o tome informira predsjednika suda, koji bi trebao poduzeti određene mjere u svrhu sprječavanja velikog broja ročišta u jednom predmetu.
3. TMCL - izvješće koje govori u kojim fazama postupka je došlo do prekoračenja predvidivog ili optimalnog roka i za koliko dana.

Izvješća su sačinjena sukladno preporukama CEPEJ-a i svrha im je da predsjednicima sudova i predsjednicima sudskih odjela pomognu pri identifikaciji u kojem stadiju postupka se javlja najčešće kašnjenje i kod kojih sudaca. Na temelju toga moguće je utvrditi i analizirati uzroke koji su doveli do kašnjenja, te poduzeti odgovarajuće mjere.

4.1.1.3. Unaprjeđenje timskog rada, rukovođenja i komunikacije u Osnovnom sudu u Banjoj Luci i Okružnom sudu u Banjoj Luci

Tijekom 2018. godine, VSTV BiH nastavio je s implementacijom projekta „Unaprjeđenje učinkovitosti pravosuđa II“ (u daljnjem tekstu: PUEP II) financiranim od strane Vlade Kraljevine Norveške, a u suradnji sa Sudskim vijećem Nizozemske i Sudskom administracijom Norveške.

U tom smislu, poduzimane su aktivnosti usmjerene na unaprjeđenje upravljanja u ciljnim sudovima projekta, te unaprjeđenje komunikacije i timskog rada, kao bitnog segmenta izmjene organizacijske kulture u sudovima, koja omogućava bolje radne rezultate.

Za implementaciju aktivnosti bio je angažiran tim sudaca Okružnog suda u Amsterdamu i Apelacijskog suda u Norveškoj, koji su imali vodeću ulogu u upravljanju procesom. Pri tome su angažirani suci, pomoću savjetodavne podrške domaćim kolegama sucima, osigurali primjenu najboljih praksi iz svojih država, prilagođenih domaćem pravnom okviru. Intenzivna *Peer to Peer* suradnja u konačnici je rezultirala preuzimanjem procesa unaprjeđenja učinkovitosti u radu od strane domaćih sudaca.

Jačanje položaja predsjednika sudova i predsjednika sudskih odjela bilo je cilj i studijskog posjeta Okružnom sudu u Amsterdamu, a u svrhu razmjene iskustava o rukovođenju i načinu rada.

Po uzoru na aktivnosti koje su ranije provedene u Općinskom sudu u Sarajevu, predsjednici, predsjednici sudskih odjela i suci Osnovnog suda u Banjoj Luci i Okružnog suda u Banjoj Luci, prošli su dvodnevnu obuku na temu timskog rada, rukovođenja i komunikacije, koja je održana u Okružnom sudu u Amsterdamu.

Pored toga, kontinuirana *Peer to Peer* suradnja s nizozemskim i norveškim sucima doprinijela je promjeni organizacijske kulture u navedenim sudovima, te uspostavljanju učinkovitijeg višeg i srednjeg menadžmenta.

Slike 3 i 4: Obuka na temu timskog rada, rukovođenja i komunikacije u Okružnom sudu u Amsterdamu

4.1.2. Reorganizacija administrativnih poslova u sudovima

Dosadašnji fokus VSTV BiH bio je uglavnom usmjeren na povećanje učinkovitosti rada sudova kroz praćenje ostvarenja orijentacijske norme, smanjenje broja neriješenih predmeta i smanjenje trajanja predmeta u sudovima. Iako je ovo i dalje veoma bitan faktor, u pogledu učinkovitosti pravosuđa BiH, u protekloj godini VSTV BiH je kroz projektne aktivnosti veću pažnju posvetio unaprjeđenju internih procesa rada u sudovima i povećanju kvalitete rada. Uočeno je da su suci opterećeni određenim administrativnim radnjama koje im onemogućavaju da se u potpunosti posvete svom sudačkom poslu i izradi kvalitetnijih sudskih odluka. Radi se o administrativnim poslovima koji se mogu delegirati i na ostalo osoblje u sudu uz prethodnu edukaciju i intenzivniju komunikaciju sa sucem. U velikom broju sudova nesudsko osoblje i pripravnici/volonteri nisu dovoljno uključeni u rad sa sucima, što na njih djeluje demotivirajuće i onemogućava im razvoj u profesionalnom smislu.

Kako bi se unaprijedili procesi rada u sudovima i stvorila adekvatnija radna atmosfera, u okviru projekta „Unaprjeđenje učinkovitosti sudova i odgovornosti sudaca i tužitelja u BiH – druga

faza“ (u daljnjem tekstu: ICEA Projekt), financiranog od strane Vlade Kraljevine Švedske, tijekom 2018. godine implementirana je veoma značajna aktivnost koja se odnosi na unaprjeđenje procesa rada u sudovima. Naime, ostvarena je suradnja VSTV BiH sa Sudskom administracijom Švedske (u daljnjem tekstu: SNCA). Navedena suradnja podrazumijeva razmjenu iskustava sudova u Bosni i Hercegovini sa sudovima u Švedskoj u svrhu reorganizacije poslovanja suda, reorganizacije rada nesudskog osoblja u svrhu bržeg procesuiranja sudskih predmeta, smanjenja broja neriješenih predmeta, smanjenja trajanja predmeta, smanjenja troškova suda kroz racionalnije korištenje ljudskih resursa, te istodobno postizanje bolje motivacije svih uposlenih u sudovima.

VSTV BiH izabrao je Općinski sud u Tuzli i Osnovni sud u Bijeljini kao pilot sudove, koji sudjeluju u ovoj suradnji. Ova dva suda su tijekom 2018. godine blisko surađivali sa sudovima iz Švedske i to: Okružnim sudom u Varbergu, Okružnim sudom u Malmö i Okružnim sudom u Ystadu.

Suradnja je započela u 2017. godini, ali veliki pomaci u dva pilot suda napravljeni su tijekom 2018. godine, implementacijom konkretnih izmjena u procesima rada u sudovima.

Za vrijeme razdoblja izvješćivanja, upriličeno je nekoliko posjeta švedskih stručnjaka Općinskom sudu u Tuzli i Osnovnom sudu u Bijeljini. Tijekom svakog posjeta, sudovima su upućene određene smjernice za unaprjeđenje rada. Kao rezultat rada tijekom 2018. godine sudovi su sačinili:

1. listu zadataka, koji se mogu delegirati sa suca na drugo osoblje u sudu, prvenstveno sudske pripravnike/volontere,
2. tablicu za provjeru poduzetih radnji (parnični, izvanparnični i prekršajni referat),
3. plan obuke sudskih pripravnika/volontera,
4. listu prijedloga zakonskih izmjena, u svrhu unaprjeđenja procesa rada u sudovima.

Pored ovih dokumenata, Općinski sud u Tuzli i Osnovni sud u Bijeljini, od početka 2018. godine, rade u potpuno novom režimu rada, koji je rezultirao time da su suci ostvarili veću orijentacijsku normu, riješili više predmeta, dok s druge strane pripravnici/volonteri imaju veću motivaciju za rad i stručno usavršavanje jer izravno surađuju sa sucima. Ovakvo postupanje podrazumijeva uvođenje timskog rada po predmetima, što dovodi i do povećanja produktivnosti i kvalitetnijeg rada suda.

Kao završni događaj ove aktivnosti u 2018. godini, te najava nastavka suradnje u narednom razdoblju, 27. i 28. studenog 2018. godine, u Sarajevu je održan zajednički okrugli sto na temu „Unutarnja reorganizacija poslovanja sudova i ljudskih resursa u sudovima“. Okruglom stolu prisustvovali su predstavnici SNCA, Veleposlanstva Švedske, švedski stručnjaci, predstavnici VSTV BiH, trenutni i budući ciljni sudovi, te nadležna ministarstva pravde. Prezentirani su postignuti rezultati u dva pilot suda, kao i planovi za naredno razdoblje, te inicijative za legislativne izmjene neophodne za potpunu implementaciju projektnih aktivnosti. Imajući u vidu pozitivne efekte projektnih aktivnosti u Općinskom sudu u Tuzli i Osnovnom sudu u Bijeljini, u 2019. godini planirana je implementacija ovih aktivnosti u šest novih ciljnih sudova, i to: Osnovnom sudu u Prijedoru, Okružnom privrednom sudu u Prijedoru, Općinskom sudu u Bihacu, Osnovnom sudu u Trebinju, Okružnom privrednom sudu u Trebinju i Općinskom sudu u Mostaru. Posebno je bitno istaknuti potrebnu blisku suradnju s nadležnim ministarstvima pravde u narednom razdoblju, imajući u vidu da će za ostvarenje dugoročnih ciljeva ove aktivnosti kao i njezine održivosti biti neophodno izvršiti određene legislativne izmjene.

4.1.3. Podrška radu sudova od strane VSTV BiH

4.1.3.1. Primjena i efekti orijentacijskih mjerila u sudovima

Pravilnik o orijentacijskim mjerilima za rad sudaca i stručnih suradnika u sudovima u BiH²⁷ (u daljnjem tekstu: Pravilnik), počeo je s primjenom od 2012. godine. Od tada, VSTV BiH obavlja kontinuirano praćenje ostvarenja norme od strane sudaca i stručnih suradnika. Pravilnik je

²⁷ Službeni glasnik BiH broj 43/12 od 4. lipnja 2012. godine.

usvojen u svrhu smanjenja broja neriješenih predmeta u sudovima, ali i uvođenjem transparentnog i objektivnog sustava vrednovanja rada sudaca.

Prema analizi efekata primjene Pravilnika za 2018. godinu evidentno je da najveći broj sudaca u sudovima u Bosni i Hercegovini ostvaruje predviđenu normu i kao rezultat toga tijekom 2018. godine došlo je do dodatnog smanjenja broja neriješenih predmeta za oko 20.000, u odnosu na 2017. godinu, odnosno za 6%.

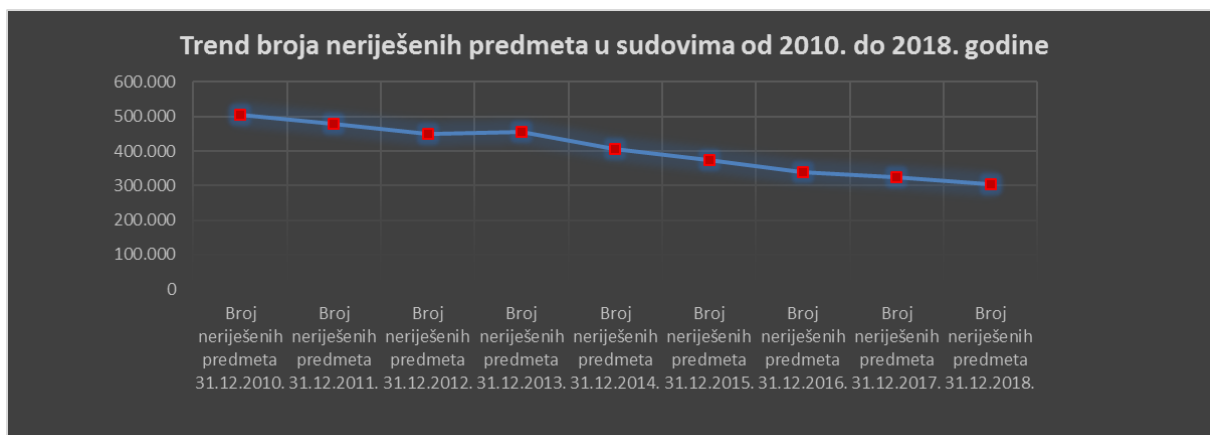
4.1.3.2. Smanjenje broja neriješenih predmeta

Nakon pravosudne reforme iz 2003. godine, pravosuđe BiH suočilo se s enormnim porastom broja neriješenih i veoma starih predmeta. Od tog momenta, VSTV BiH poduzimao je različite aktivnosti, od kojih je najučinkovitije bilo uvođenje obveze sačinjavanja planova rješavanja predmeta u sudovima. Od 2011. godine, sudovi imaju obvezu sačinjavanja planova sukladno Uputi za izradu planova rješavanja predmeta u sudovima²⁸ (u daljnjem tekstu: Uputa). Sukladno odredbama Upute, svi sudovi su obvezni sačiniti plan rješavanja predmeta.

Zahvaljujući ovoj aktivnosti, sudovi svake godine riješe preko 100.000 najstarijih predmeta, uz svoje redovite aktivnosti, odnosno sudovi, zahvaljujući planovima i ostvarenju orijentacijske norme, svake godine smanje broj neriješenih predmeta u prosjeku za oko 5% do 10%.

31. prosinca 2018. godine, broj neriješenih predmeta u sudovima iznosio je 302.986 predmeta, što je za 6% manje u odnosu na 2017. godinu, kada je bilo 322.719 neriješenih predmeta. Od 31. prosinca 2012. godine, odnosno od početka primjene novog okvira za norme u sudovima to podrazumijeva smanjenje od 145.308 predmeta (smanjenje za 32%).

Grafikon 3: Trend broja neriješenih predmeta u sudovima od 2010. do 2018. godine

Tijekom 2018. godine, sudovi su planovima rješavanja predmeta obuhvatili 175.445 neriješenih predmeta. Od tog broja, riješili su 149.619 predmeta, odnosno realizirali 85% plana, čime je vidljivo da sudovi nastavljaju s pozitivnim rezultatima rješavanja najstarijih predmeta kao i prethodnih godina. Vidljivo je da kantonalni, okružni i vrhovni sudovi u 2018. godini, također, imaju ostvarenje Plana preko 98%.

²⁸ Uputa je usvojena 6. prosinca 2010. godine, dok su posljednje izmjene iste usvojene na sjednici VSTV BiH, održanoj 13. i 14. prosinca 2016. godine.

Tablica 7: Realizacija plana rješavanja predmeta

	Ukupno u Planu	Riješeno iz Plana	% riješenih	Ostalo neriješeno iz Plana	% neriješenih
Za sve sudove u BiH 2018.	175.445	149.619	85%	25.826	15%
Sudovi RS 2018.	55.214	47.423	86%	7.791	14%
Sudovi FBiH 2018.	114.251	97.424	85%	16.827	15%
Sudovi Brčko Distrikta 2018.	3.471	2.815	81%	656	19%
Sud BiH 2018.	2.509	1.957	78%	552	22%

Tablica 8: Realizacija plana rješavanja predmeta prema razini

	Ukupno u Planu	Riješeno iz Plana	% riješenih	Ostalo neriješeno iz Plana	% neriješenih
Za sve sudove u BiH 2018.	175.445	149.619	85%	25.826	15%
I. razina	145.313	120.495	83%	24.818	17%
II. razina	24.317	23.875	98%	442	2%
III. razina	3.306	3.292	100%	14	0,4%
SUD BiH 2018	2.509	1.957	78%	552	22%

Rezultati rada sudova na predmetima iz plana objavljuju se tromjesečno na web stranici VSTV-a BiH u svrhu upoznavanja javnosti o povećanju transparentnosti rada sudova.

Iako sudovi ostvaruju dobre rezultate po pitanju rješavanja predmeta iz Plana, VSTV BiH je uradio sveobuhvatnu analizu o broju otvorenih predmeta pred sudovima i njihovoj raspoređenosti u rad sudaca i utvrdio da u pojedinim slučajevima postoji problem neravnomjerne raspodjele predmeta između sudaca, po referatima i starosti pojedine vrste predmeta, što ima izravan utjecaj na brzinu rješavanja predmeta. Iz tog razloga VSTV BiH je, na sjednici održanoj 27. studenog 2018. godine, usvojio novu Uputu za izradu planova rješavanja predmeta prema referatima. Svrha usvajanja nove Upute je uvesti ravnomjernu raspodjelu predmeta u sudovima i na taj način dodatno unaprijediti rezultate sudova po pitanju rješavanja predmeta prema starosti inicijalnog akta. Na ovaj način svi sudovi i svi suci bit će obuhvaćeni Planom i veći broj najstarijih predmeta bit će uključen u Plan. Samim tim veći broj najstarijih predmeta bit će i finaliziran tijekom 2019. godine.

Izmjenom pravnog okvira po pitanju orijentacijskih mjerila te načina sačinjavanja i praćenja realizacije Planova rješavanja predmeta približit ćemo se europskim standardima u pogledu trajanja predmeta pred sudovima u Bosni i Hercegovini.

4.1.3.3. Praćenje rješavanja stečajnih, upravnih i parničnih predmeta pokrenutih protiv proračunskih korisnika

Praćenje rješavanja stečajnih predmeta

VSTV BiH sustavno prati rješavanje svih predmeta u sudovima, ali zbog povećanog broja i dugotrajnosti rješavanja pojedinih vrsta predmeta posljednjih godina posebna pozornost se pridodaje unaprijeđenju rješavanja predmeta stečaja, upravnih predmeta i parničnih predmeta pokrenutih protiv proračunskih korisnika.

Problemi s kojima se sudovi u Bosni i Hercegovini susreću prilikom procesuiranja gospodarskih predmeta, a posebno predmeta stečaja i likvidacije uvelike utječu na procese poslovanja u BiH i rezultat su izostanka reformi u mnogim područjima i sistemskog pristupa rješavanju prepreka u poslovanju. U svrhu ubrzanja rada po stečajnim predmetima sudovi su u obvezi sačinjavati akcijske planove za rješavanje stečajnih predmeta i predmeta proisteklih

iz stečaja. Akcijski planovi sačinjavaju se na godišnjoj razini, a ažuriraju se svakih šest mjeseci. Ono što je posebno problematično kod ove vrste predmeta jeste dužina trajanja. Međutim, bitno je napomenuti da na dužinu trajanja stečajnog postupka utječu i predmeti, koji su proistekli iz stečaja, te bez njihovog prethodnog rješavanja ne može se riješiti ni stečajni predmet. To su najčešće parnični predmeti.

U daljnjem tekstu prikazan je trend protoka stečajnih predmeta u razdoblju od 2014. do 2018. godine.

Tablica 9: Protok svih stečajnih predmeta u razdoblju od 2014. do 2018. godine

PROTOK St Predmeta	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Neriješeni predmeti na kraju razdoblja	784	814	821	920	917
Povećanje/smanjenje neriješenih predmeta u odnosu na proteklo razdoblje		4%	1%	12%	0%
Primljeni predmeti tijekom razdoblja	596	704	638	713	736
Povećanje/smanjenje primljenih predmeta u odnosu na proteklo razdoblje		18%	-9%	12%	3%
Riješeni predmeti tijekom razdoblja	659	663	642	615	725
Povećanje/smanjenje riješenih predmeta u odnosu na proteklo razdoblje		1%	-3%	-4%	18%
Broj sudaca na stečajnim predmetima	46	45	57	54	56

Na temelju prikazanog trenda, može se zaključiti da je, u odnosu na 2017. godinu, došlo do blagog smanjenja broja neriješenih predmeta stečaja u 2018. godini, ali da je došlo i do blagog porasta priliva ovakvih predmeta.

Iako VSTV BiH prati trend rješavanja svih predmeta u sudovima, u posljednje vrijeme uočen je problem porasta trajanja neriješenih predmeta stečaja i porasta broja neriješenih upravnih predmeta. Osim ove dvije uočene pojave, analizom neriješenih građanskih predmeta s aspekta pokretača postupka došlo se do podataka da je veliki broj parničnih tužbi pokrenut protiv institucija koje su proračunski korisnici i koje svojim postupcima prouzrokuju veliki broj sporova pred sudovima koji su u najvećem postotku radni sporovi.

Sam broj stečajnih predmeta nije toliko problem kao što je njihovo trajanje. Naime, 31. prosinca 2018. godine, trajanje predmeta stečaja iznosilo je 917 dana, što je za 52 dana duže, u odnosu na 2017. godinu. Stoga, VSTV BiH je, na sjednici održanoj 14. i 15. ožujka 2018. godine, razmatrao analizu o predmetima stečaja i likvidacije, te usvojio zaključak o formiranju Radne skupine za unaprjeđenje rješavanja predmeta stečaja i likvidacije (u daljnjem tekstu: Radna skupina). Glavni zadatak Radne skupine ogleda se u pronalasku modaliteta za unaprjeđenje procesuiranja predmeta stečaja. Tijekom 2018. godine, Radna skupina održala je nekoliko sastanaka na kojima je identificirala glavne aktivnosti koje je potrebno provesti da bi se ubrzao rad sudova po ovim predmetima. Aktivnosti su planirane biti implementirane tijekom 2019. godine.

Praćenje rješavanja upravnih predmeta

VSTV BiH je tijekom 2018. godine pratio i rješavanje upravnih sporova u sudovima. Naime, kroz prethodno razdoblje uočen je porast broja upravnih predmeta u sudovima, te se analizom želio utvrditi razlog takvog stanja. Na sjednici VSTV BiH, održanoj 14. i 15. ožujka 2018. godine prezentirana je pripremljena analiza o neriješenim upravnim predmetima. Tom prilikom, usvojeni su zaključci da je potrebno unaprijediti edukaciju sudaca koji postupaju po ovim predmetima te da je u određenim sudovima potrebno izvršiti reorganizaciju rada na upravnim odjelima radi bržeg i učinkovitijeg procesuiranja predmeta, što je od strane sudova i učinjeno.

Praćenje rješavanja parničnih predmeta pokrenutih protiv proračunskih korisnika

Značajan broj sporova koji opterećuje pravosuđe BiH svojim velikim brojem i trajanjem su predmeti koji se pred sudovima BiH vode protiv proračunskih korisnika. Praćenjem rješavanja predmeta u sudovima uočeno je da se, u okviru parničnih sporova, pojavljuje određen broj sporova, u kojima su stranke proračunski korisnici²⁹. Ovi predmeti su od iznimnog značaja, imajući u vidu da se radi o predmetima koji dodatno opterećuju sudove i čija je vrijednost spora često veoma visoka, te da se, u slučaju gubitka spora, svi troškovi naplaćuju iz proračuna države, entiteta, kantona ili općine, a također većina ovih sporova se i završi usvajanjem tužbenog zahtjeva.

Glavni nalazi analize s podacima, 31. prosinca 2018. godine, pokazali su sljedeće:

- Broj neriješenih predmeta ove vrste iznosio je 28.151 predmet, što je 35% u odnosu na ukupan broj parničnih i gospodarskih nekomunalnih predmeta u sudovima kojih prema podacima iz CMS-a ima 106.119;
- Najveći broj neriješenih predmeta procesuirao se ispred sljedećih deset sudova: kantonalnim sudovima u Sarajevu, Mostaru, Livnu i Tuzli, općinskim sudovima u Sarajevu, Mostaru, Lukavcu i Tuzli, Osnovnim sudom u Banjoj Luci i Vrhovnim sudom FBiH;
- Najveći broj ovih predmeta su sporovi proistekli iz radnopravnih odnosa, koji od početka do okončanja procesa prolaze i prvostupanjski i žalbeni postupak. S obzirom na analizu odluka prvostupanjskih i drugostupanjskih sudova po ovoj vrsti predmeta, koje su u najvećoj mjeri usvajanje tužbenih zahtjeva i potvrđivanje ovakve odluke prvostupanjskog suda od strane drugostupanjskog, dolazi se do zaključka da zastupnici proračunskih korisnika idu svjesno u pokretanje prvostupanjskog i žalbenog postupka u svrhu odugovlačenja isplate. Odugovlačenjem postupka, same institucije koje su stranke u postupku, na takav način samo povećavaju iznose koji se trebaju naplatiti iz sredstava proračuna;
- Alternativni načini rješavanja sporova veoma se rijetko koriste kod ovih parničnih predmeta;
- 31. prosinca 2018. godine ukupna vrijednost svih otvorenih predmeta koji se vode protiv proračunskih korisnika je 2.711.972.981 KM (slovima: dvije milijarde sedam stotina jedanaest milijuna devet stotina sedamdeset dvije tisuće devetsto osamdeset jedna KM).

Konferencija za novinare, povodom predstavljanja rezultata Analize neriješenih sporova u kojima su stranke proračunski korisnici za 2017. godinu, održana je 11. lipnja 2018. godine, te je na ovaj način javnost upoznata s predmetnom problematikom, koja znatno utječe na učinkovitost pravosuđa. Stoga je veoma bitno da javnost bude upoznata s problemom s kojim se suočava pravosuđe, a koji se ne može riješiti samo na razini sudova.

4.1.4. Unaprjeđenje načina upravljanja sudskim predmetima od strane sudaca

4.1.4.1. Razvijanje alata za učinkovito upravljanje postupkom u sudovima

U okviru realizacije PUEP II, nastavljeno je s razvojem suradnje prvostupanjskih ciljnih sudova s nadležnim drugostupanjskim sudovima (suradnja Općinskog suda u Sarajevu i Kantonalnog suda u Sarajevu, te Osnovnog suda u Banjoj Luci i Okružnog suda u Banjoj Luci), s fokusom na harmonizaciji sudske prakse, unaprjeđenju kvalitete sudskih odluka, rješavanju velikih skupina predmeta iste ili slične činjenične i pravne osnove, te svih drugih pitanja aktualnih za rad sudova. Suradnja se ostvarivala pomoću održavanja periodičnih sastanaka predstavnika suda obje instance.

Tijekom 2018. godine, a po uzoru na Općinski sud u Sarajevu, odgovarajući alati za učinkovitije upravljanje postupkom, razvijeni su i u Osnovnom sudu u Banjoj Luci.

²⁹ Institucije koje se financiraju iz proračuna države, entiteta, kantona, općine i sl.

Naime, usvojeni su obrasci plana pripremnog ročišta, te kontrolna lista za ispitivanje tužbe, kao i smjernice za postupanje u parničnom postupku, u svrhu osiguranja ostvarivanja načela jednakog postupanja u jednakim situacijama, osiguranja pravne sigurnosti i jednakosti građana pred zakonom, osiguranja proporcionalnosti u ostvarivanju prava i unaprjeđenja načela učinkovitosti i ekonomičnosti postupka.

Pored toga, Osnovni sud u Banjoj Luci i Okružni sud u Banjoj Luci potpisali su Memorandum o suradnji, u svrhu ujednačavanja sudske prakse, afirmacije načela učinkovitosti i ekonomičnosti, te promocije procesne discipline, a održana je i prva obuka na temu pisanja presuda za suce oba gore navedena suda.

Slike 5 i 6: Potpisivanje Memoranduma o suradnji između Osnovnog suda u Banjoj Luci i Okružnog suda u Banjoj Luci

4.1.4.2. Smjernice za imenovanje predsjednika sudskih odjela

U svrhu jačanja upravljačkih kapaciteta sudova, učinkovitijeg upravljanja sudom, kroz razvijanje i jačanje proaktivnog angažmana i menadžerske uloge predsjednika sudskih odjela u sklopu PUEP II, razvijene su i usvojene od strane VSTV BiH Smjernice za imenovanje predsjednika sudskih odjela.

Namjena smjernica je:

- osiguranje ispunjenja dužnosti predsjednika sudskih odjela, propisanih člankom 17. Pravilnika o unutarnjem sudskom poslovanju,
- jačanje uloge i odgovornosti predsjednika sudskih odjela, posebno u kontekstu organizacije i rukovođenja radom sudskog odjela, kao jednog od elementa ocjene rada predsjednika sudskih odjela, a kako je određeno Kriterijima za ocjenjivanje rada predsjednika sudova i predsjednika sudskih odjela u Bosni i Hercegovini,
- otklanjanja faktora rizika, prilikom izbora rukovoditelja odjela, koji je istaknut u planovima integriteta pravosudnih institucija Bosne i Hercegovine, a koji se ogleda u nepostojanju propisa, koji sadrže jasne i objektivne kriterije i procedure za izbor rukovoditelja odjela.

Smjernice predstavljaju set preporuka, namijenjenih predsjednicima sudova u BiH, čija je namjera uspostavljanje jasnog, objektivnog i transparentnog procesa imenovanja predsjednika sudskih odjela, te određivanje uvjeta i vještina, koje bi predsjednik sudskog odjela trebao ispunjavati, odnosno posjedovati, kako bi pravilno odgovorio izazovima i zahtjevima pozicije.

4.1.4.3. Sudska nagodba

Imajući u vidu da je unaprjeđenje sustava alternativnog rješavanja sporova jedan od strateških ciljeva Strategije za reformu sektora pravde od 2014. do 2018. godine, te da je sudska nagodba bila jedan od manje korištenih načina rješavanja sporova u sudskoj praksi u BiH, VSTV BiH pomoću PUEP II Projekta, realizira niz aktivnosti usmjerenih ka promociji sudske nagodbe i povećanju broja predmeta riješenih na ovaj način.

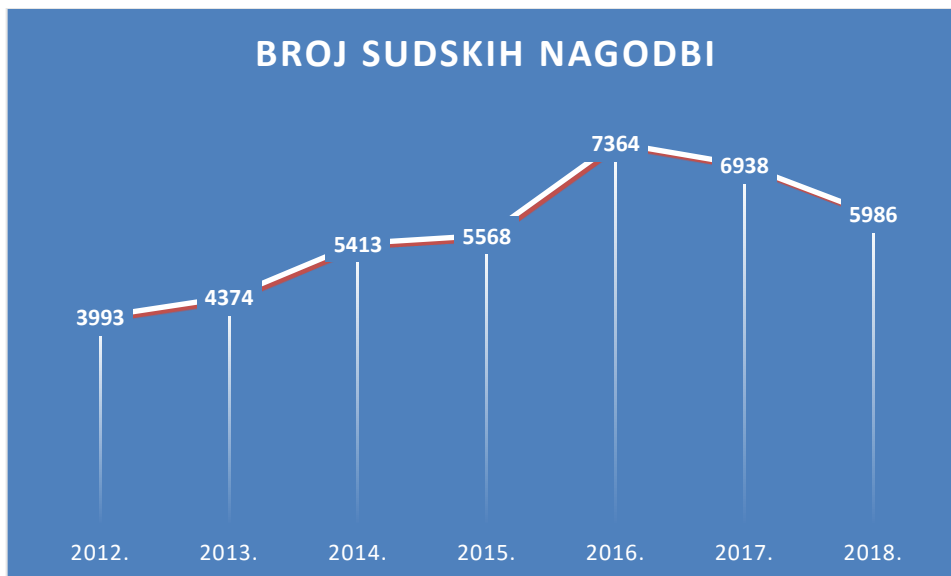
Tijekom 2018. godine VSTV BiH je nastavio provoditi aktivnosti organizacije „Tjedan sudske nagodbe“. Iste su provedene u dva navrata u travnju i studenom 2018. godine, tijekom kojih

su sudovi postupali po prethodno identificiranim predmetima, koji su po vrsti i predmetu spora prikladni za mirno rješenje spora. Također, za vrijeme trajanja aktivnosti, stranke su pozivane pristupiti sudu s prijedlogom za zaključenje sudske nagodbe.

Ukupan broj sudskih nagodbi, zaključenih 2018. godine, iznosi 5.986.

Grafikon 4: Broj sudskih nagodbi zaključenih pred sudovima u BiH od 2012. do 2018. godine

4.1.5. Procesuiranje predmeta ratnih zločina

Predmeti ratnih zločina u velikoj mjeri opterećuju rad pravosuđa. VSTV BiH kroz niz svojih aktivnosti nastoji unaprijediti procesuiranje predmeta ratnih zločina u sudovima i tužiteljstvima.

Sudovi su obvezni implementirati Uputu za praćenje rada na predmetima ratnih zločina u sudovima³⁰ (u daljnjem tekstu: Uputa), prema kojoj su u obvezi sačiniti Akcijski pregled predmeta u svrhu ubrzanja rješavanja ovih predmeta. Tijekom 2018. godine, VSTV BiH organizirao je radionicu *Rješavanje predmeta ratnih zločina u sudovima*, koja je održana 17. svibnja 2018. godine u Trebinju. Radionici su prisustvovali suci koji postupaju u predmetima ratnih zločina, a razgovaralo se o statističkim podacima, korištenju IT tehnologije u svrhu bržeg procesuiranja predmeta ratnih zločina, te neriješenim predmetima ratnih zločina u kojima postoje određene smetnje za njihovo rješavanje. Osim predstavnika sudova i VSTV BiH, radionici su prisustvovali i predstavnici Misije OESS-a u BiH. Pored navedenih tema, diskutiralo se i o otežavajućim i olakšavajućim okolnostima prilikom odmjerenja kazne u predmetima ratnih zločina, te o kvalitetnijem pisanju obrazloženja presude u tim predmetima.

Slike 7 i 8: Radionica „Rješavanje predmeta ratnih zločina u sudovima“ u Trebinju.

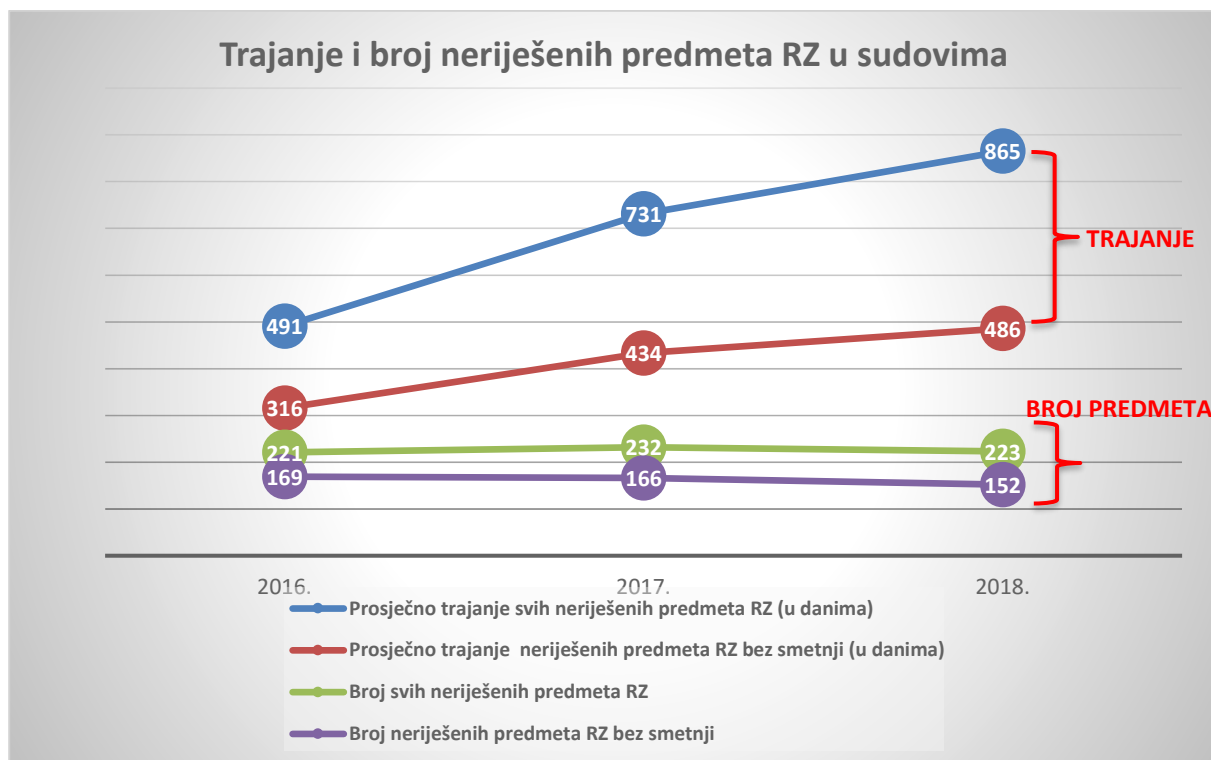

³⁰ Uputa je usvojena na sjednici VSTV BiH, održanoj 21. i 22. siječnja 2015. godine.

Kada su u pitanju statistički podaci o rješavanju predmeta ratnih zločina, primijećen je trend smanjenja broja neriješenih predmeta ratnih zločina u sudovima, ali i povećanje trajanja predmeta.

Statističkom analizom nisu obuhvaćeni predmeti u kojima su evidentirane određene procesne ili zakonske smetnje. Ipak, problem u dužini trajanja neriješenih predmeta ratnih zločina i dalje postoji.

Grafikon 5: Pregled trenda trajanja i broja neriješenih predmeta ratnih zločina u sudovima

Analizirajući detaljno akcijske preglede predmeta, uočeno je da se određen broj sudova suočava sa situacijama nedostavljanja pravovremenih odgovora od strane Ministarstva pravde BiH na temelju upućene međunarodne zamolnice drugoj državi za postupanje u pogledu određenog predmeta. Sudovi često čekaju preko šest mjeseci na odgovor, te se također često dešava da ne dobiju nikakvu povratnu informaciju, čak i nakon nekoliko upućenih urgencija za postupanje, a to u konačnici utječe na duže trajanje predmeta.

Pored toga, uočeno je da se institut statusne konferencije, odnosno predpretnog ročišta, ne koristi, iako zakon omogućava korištenje ovog instituta, u svrhu ekonomičnosti i učinkovitosti procesuiranja predmeta ratnih zločina. S obzirom na to, Stalno povjerenstvo za učinkovitost i kvalitetu sudova usvojilo je zaključak kojim preporučuje sudovima da u većoj mjeri koriste institut statusne konferencije, koji se pokazao kao veoma učinkovito i ekonomično sredstvo organizacije u procesuiranju predmeta ratnih zločina.

4.1.6. Reforma izvršnog postupka

Izvršni postupak u BiH predstavlja jednu od glavnih prepreka učinkovitosti pravosuđa jer izvršni predmeti čine najveći broj neriješenih sudskih predmeta. Problem izvršnog postupka prepoznat je kako od strane VSTV BiH, tako i od strane Europske komisije, te zauzima značajno mjesto u brojnim strateškim dokumentima, preporukama i zaključcima na koje se BiH obvezala na putu ka pristupanju EU. U svrhu rješavanja ovog problema, a slijedeći preporuke Europske komisije, VSTV BiH je u okviru projekta „Unaprjeđenje učinkovitosti sudova i odgovornosti sudaca i tužitelja u BiH“ (financiranog sredstvima Vlade Švedske), u tijeku 2018. godine poduzeo značajne aktivnosti usmjerene na unaprjeđenje postojećeg izvršnog postupka i pronalaženje modaliteta za njegovo potpuno reformiranje.

4.1.6.1. Oglašavanje ročišta za prodaju pokretnih stvari i pokretne imovine kao sredstva izvršenja

Prodaja pokretnih stvari i pokretne imovine nisu se pokazali kao učinkovito sredstvo izvršenja, prije svega zbog neizuzimanja, ali i nemogućnosti uvida potencijalnih kupaca u predmete prodaje. Praksa je pokazala da za kupovinu pokretnih stvari u okviru sudskih prodaja nema interesa javnosti, jer takve stvari nakon popisa najčešće ostaju u posjedu izvršenika i potencijalni kupci nemaju stvarni uvid u izgled stvari koje se prodaju. Zbog nedostatka informacija o predmetima koji su predmet sudske prodaje, nerijetko prodaje nemaju nijednog kupca – zbog čega cijeli sudski postupak gubi smisao. Rezultat ovog nedostatka izvršnog postupka ogleda se u velikom broju obustavljenih izvršnih postupaka zbog neuspjelih sudskih prodaja.

Da bi se ovaj ključni segment izvršnog postupka unaprijedio, odnosno da bi se javnost i potencijalni kupac na jednostavan način upoznali s izgledom i ostalim karakteristikama stvari koja je predmet sudske prodaje, tijekom 2018. godine izrađen je poseban software - mobilna aplikacija za sudske izvršitelje kojom je omogućeno oglašavanje prodaje pokretnih stvari pomoću web portala sudova.

Zahvaljujući ovoj aplikaciji rad sudskog izvršitelja bit će unaprijeđen i transparentniji. Naime, sudski izvršitelj postupa sukladno zaključku suda, obavljajući popis i procjenu pokretnih stvari izvršenika na licu mjesta (stanu, kući i sl.). Nakon sastavljanja zapisnika, sudski izvršitelj pristupa slikanju popisanih stvari pomoću mobilnog telefona na kojem je prethodno instalirana predmetna aplikacija. Dakle, izvršitelj će imati mogućnost da (na terenu, prilikom popisa i procjene) pomoću predmetne aplikacije ostvari uvid u „elektronički spis“, pokretnu stvar uslika, sve informacije i slike stvari elektronički dostavi zaduženom sucu, koji će sukladno zakonu nastaviti daljnji postupak i pokrenuti objavu pomoću web-a i prodaju istih.

U okviru objave sudskih prodaja pomoću web portala, potencijalnim kupcima dostupne su sljedeće informacije i pogodnosti:

- uvid u izgled/sliku stvari koja je predmet sudske prodaje,
- informacije o vremenu, mjestu prodaje, njenim karakteristikama, cijeni i sl. i
- mogućnost da potencijalni kupci u svakom momentu mogu pratiti sudske prodaje i pronaći sve informacije o stvarima koje se prodaju, cijeni, mjestu, datumu prodaje bez potrebe odlaska u sud.

Uvođenjem prakse oglašavanja prodaje pokretnih stvari pomoću web portala povećava se transparentnost izvršnog postupka, olakšava rad sudova i sudskih izvršitelja na terenu i doprinosi se povećanju uspješnosti prodaje pokretnih stvari i pokretne imovine.

U prvoj fazi funkcionalnost će biti dostupna samo sudovima korisnicima SOKOP-Mal, a u daljnjem tijeku implementacije i nadogradnje aplikacija će biti povezana i s CMS-om i na takav način bit će omogućeno korištenje u svim izvršnim predmetima. Prvi pilot sud za implementaciju bit će Općinski sud u Zenici.

4.1.6.2. Promoviranje alternativnih instituta koji će doprinijeti učinkovitijem provođenju izvršnog postupka

Sukladno odredbama zakonâ o izvršnom postupku u BiH, postupak za naplatu komunalnih usluga pokreće se na temelju vjerodostojne isprave podnošenjem prijedloga za izvršenje od strane komunalnih poduzeća (u zastarnom roku od godinu dana). Praksa je pokazala da u značajnom broju komunalnih predmeta izvršenici se sa sudskim postupkom upoznaju tek po prijemu rješenja o izvršenju, pri čemu su pored glavnog duga obvezni nadoknaditi troškove postupka i kamatu, a da prethodno nisu bili ni upoznati s nastalim dugom i sudskim predmetom.

Zbog navedenog, ukazala se potreba da se u određenom broju prvostupanjskih sudova implementira aktivnost slanja Obavještenja pred utuženje od strane suda u izvršnim komunalnim predmetima koji su u stanju primljenog prijedloga.

Analizirajući stanje na izvršnim referatima, te polazeći od načela izvršnog postupka koja se ogledaju u žurnosti, učinkovitosti i ekonomičnosti predložena je ideja za realizacijom navedene aktivnosti. Cilj aktivnosti ogleda se u potrebi da se riješe predmeti s kojima izvršenici nisu upoznati, a s druge strane da se izbjegnu dodatni troškovi koje sa sobom nosi provedba cjelokupnog izvršnog postupka. U tu svrhu, navedenim sudovima pružena je podrška u vidu kratkoročnog angažmana dodatnog osoblja – dostavljača, te tiskanje i dostava adekvatnog broja *bianco* Obavještenja. Obavještenja sadrže informacije o sudskom predmetu, prijedlogu za izvršenje i upozorenje/opomenu za izvršenika da ukoliko ne plati dug u danom roku sud će odrediti izvršenje na temelju prijedloga što će za izvršenika proizvesti dodatne, nerijetko i duple troškove imajući u vidu da će biti u obvezi plaćanja pristojbe na rješenje o izvršenju, troškova provođenja izvršenja i ostalih troškova izvršnog postupka koji se pojave tijekom njegovog provođenja.

Realizacija aktivnosti otpočela je krajem 2018. godine, nakon čega će uslijediti analiza ostvarenih rezultata u pilot sudovima.

4.1.6.3. Unaprjeđenje izvršnog postupka pomoću promoviranja Mišljenja Agencije za zaštitu osobnih podataka u svrhu dobivanja podataka o imovini izvršenika i unaprjeđenja izvršnog postupka

Velikom broju neriješenih sudskih predmeta u okviru izvršnog referata, a koje u najvećoj mjeri čine predmeti komunalne prirode, posebno je doprinio neadekvatan odabir sredstva izvršenja i različita tumačenja pojedinih zakonskih odredbi iz navedenog područja. Zapravo, pokretači postupka su nerijetko ostajali uskraćeni za podatke o dužnikovoj imovini ili u postupku nisu ni zahtijevali njihovu dostavu od strane ovlaštenih kontrolora.

Imajući u vidu navedenu problematiku, VSTV BiH je od Agencije za zaštitu osobnih podataka BiH zatražio Mišljenje³¹ o pribavljanju podataka o dužnikovoj imovini, te dobio odgovor kojim se ističe da Zakon o zaštiti osobnih podataka ne predstavlja prepreku za davanje podataka o dužniku, u svrhu provođenja izvršnog postupka, ali da se obrada podataka, kao i u svakom drugom postupku, treba obavljati sukladno načelima obrade osobnih podataka (da postoji pravna osnova, utvrđen opseg neophodnih podataka, da se dokaže da su traženi podaci neophodni za zaštitu i ostvarivanje zakonitih prava i interesa tražitelja izvršenja i dr.).

Ukazujući na Mišljenje, te distribucijom istog sudovima, obavljena je njegova promocija u svrhu potenciranja značaja pribavljanja kvalitetnih podataka o dužnikovoj imovini od strane ovlaštenih kontrolora, odnosno ukazivanja na obvezu kontrolora da iste učine dostupnim i tražiteljima izvršenja, čime se doprinosi učinkovitosti izvršnog postupka.

Također, održani su sastanci s kontrolorima podataka i tražiteljima izvršenja, na kojima je isticano da je odaziv kontrolora u pružanju informacija veći u odnosu na ranije razdoblje što ukazuje na značaj poduzetih aktivnosti promoviranja predmetnog Mišljenja. Stoga, VSTV BiH će i tijekom 2019. godine nastaviti realizaciju navedene aktivnosti.

4.1.6.4. Reorganizacija poslovnih procesa u izvršnim odjelima i jačanje uloge i edukacija sudskih izvršitelja

Budući da na (ne)rješavanje izvršnih predmeta u sudovima utječe organizacija rada sudova kao i obučenosť sudskih izvršitelja za rad, VSTV BiH je poduzimao aktivnosti koje su usmjerene na pronalaženje rješenja za reorganizaciju poslovnih procesa u određenom broju sudova i na unaprjeđenje rada sudskih izvršitelja. U svrhu dodatnih edukacija sudskih izvršitelja, uspostavljena je suradnja s entitetskim centrima za edukaciju sudaca i tužitelja (CEST FBIH i CEST RS), kako bi se, u okviru obuka za suce, definirale i teme u kojima bi sudjelovali sudski izvršitelji.

Tijekom 2018. godine izvršena je analiza rada izvršnih odjela određenog broja prvostupanjskih sudova u okviru koje su uočeni nedostaci i predložene adekvatne mjere za unaprjeđenje organizacije i rada njihovih izvršnih odjela. Aktivnošću je obuhvaćeno pet sudova:

- Osnovni sud u Banjoj Luci,

³¹ Mišljenje Agencije za zaštitu osobnih podataka broj 03-1-37-2-888-2/13 RK

- Osnovni sud u Bijeljini,
- Općinski sud u Mostaru,
- Općinski sud u Tuzli i
- Općinski sud u Zenici.

Podaci koji su obrađivani u okviru ove analize uključuju sljedeće:

- statistiku o predmetima na razini svakog pilot suda, te stopu rješavanja priliva predmeta na razini svakog suda,
- broj sudaca, stručnih suradnika i sudskih izvršitelja koji rade na izvršnom referatu,
- stanje tehničke opremljenosti suda,
- način (organizacije) rada i način praćenja rada sudskih izvršitelja,
- opis poslova koji su u nadležnosti sudskog izvršitelja, kratak opis prakse popisa, procjene i prodaje pokretne imovine i
- način i uspješnost prodaje zaplijenjenih stvari i slični podaci koji doprinose (ne)učinkovitosti izvršnog postupka itd.

Analiza je definirala niz prijedloga i preporuka za unaprjeđenje rada izvršnih odjela koji se mogu primijeniti za sve prvostupanjske sudove u BiH, od kojih su najznačajniji:

- kreiranje adekvatnih planova na razini svakog suda (plan raspodjele ili preraspodjele izvršnih predmeta u sudovima, planova rješavanja komunalnih predmeta, plan edukacije sudskih izvršitelja),
- omogućavanje prijenosa (delegiranja) određenih poslova i radnih zadataka sa suca na daktilografa ili sudskog pripravnika, te sa daktilografa na pripravnika,
- uvođenje konstantnog stručnog usavršavanja sudskih izvršitelja jer od njihovog znanja i sposobnosti zavisi i učinkovit ishod izvršnog postupka,
- ujednačavanje sudske prakse i stavova u sudovima po pitanju provođenja izvršnog postupka,
- definiranje jasnog, unificiranog i transparentnog *Troškovnika izvršenja* koji će biti dostupan strankama,
- osiguranje adekvatnog prostora u sudu za prijem stranaka, provođenje ročišta obavljanje drugih radnji u procesu provođenja izvršnog postupka,
- unaprjeđenje prodaja pokretnih stvari pomoću oglašavanja istih na web portalima sudova.

Realizacijom definiranih zaključaka, preporuka i prijedloga koji su proizašli iz Analize povećat će se učinkovitost izvršnog postupka i unaprijediti rad sudskih izvršitelja.

4.1.6.5. Uspostavljanje javnog dijaloga o identifikaciji optimalnog modela sistemskog rješenja izvršnog postupka

VSTV BiH je tijekom 2018. godine provodio značajne aktivnosti koje su imale cilj uspostavljanje javnog dijaloga o identifikaciji optimalnog modela sistemskog rješenja izvršnog postupka.

Sukladno zaključcima i preporukama Europske komisije (usvojeni u okviru Pododbora za pravdu, slobodu i sigurnost, a odnose se na unaprjeđenje izvršnog postupka) od strane VSTV BiH inicirana je suradnja s Ministarstvom pravde BiH shodno čemu je formirana Radna skupina za unaprjeđenje izvršnog postupka i reviziju zakona o izvršnom postupku u BiH (Radna skupina). Članovi Radne skupine predstavnici su nadležnih ministarstava pravde BiH, entitetskih ministarstava pravde, Pravosudnog povjerenstva Brčko Distrikta BiH, pravosudne zajednice i VSTV BiH.

Zadatak Radne skupine podijeljen je u dva segmenta koji uključuju:

- iznalaženje odgovarajućeg rješenja izvršnog postupka primjenjivog u BiH i
- pripremu sveobuhvatne revizije zakonâ o izvršnom postupku u BiH.

U svrhu realizacije ovog zadatka, Radna skupina je tijekom 2018. godine održala 4 sastanka na kojima su usvojeni odgovarajući zaključci. Po pitanju iznalaženja odgovarajućeg rješenja izvršnog postupka sagledavani su sustavi zemalja u okruženju i zemalja EU, naročito sustavi u kojima je sudski sustav izvršenja zamijenjen sustavom javnih, odnosno privatnih izvršitelja.

Radna skupina izvršila je analizu zakonâ o izvršnom postupku u BiH i pripremila prijedlog izmjena i dopuna ovih zakonâ koje trebaju doprinijeti smanjenju trajanja izvršnog postupka i u konačnici smanjenju broja izvršnih predmeta u sudovima. Prijedlog će pomoću Ministarstva pravde BiH biti prosljeđen nadležnim ministarstvima u daljnju proceduru.

Tijekom 2018. godine VSTV BiH sudjelovao je u Misiji stručne procjene izvršnog postupka u BiH koju je provodila Europska komisija, a usvojene preporuke i zaključci ove misije definirat će pravac daljnje reforme izvršnog postupka i rada Radne skupine.

4.1.7. Unaprjeđenje rodne jednakosti u pravosuđu

BiH kao potpisnica brojnih međunarodnih dokumenata koji tretiraju pitanje ljudskih prava i sloboda, te kao država čijim je Ustavom zagarantirana najviša razina međunarodno priznatih ljudskih prava i sloboda, u obvezi je poštovati načelo ravnopravnosti spolova i aktivno raditi na njegovom uspostavljanju, te osigurati svakome ostvarivanje svih ljudskih prava i osnovnih sloboda, bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi.

S obzirom na ključnu ulogu pravosuđa u zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, a u svrhu kreiranja i provođenja adekvatnih mjera za postizanje ravnopravnosti spolova u pravosuđu BiH, te unaprjeđenje položaja ranjivih skupina u kontaktu s pravosuđem, neophodno je najprije izvršiti analizu stanja unutar pravosuđa.

Kao prvi korak ka implementaciji adekvatnih aktivnosti, u svrhu unaprjeđenja rodne ravnopravnosti u pravosuđu, VSTV BiH je, 2018. godine, u okviru projekta „Unaprjeđenje učinkovitosti sudova i odgovornosti sudaca i tužitelja u BiH“ – druga faza, koji financira Vlada Švedske, proveo anonimnu anketu među sucima, nesudskim osobljem i profesionalnim strankama (odvjetnici, tužitelji, vještaci i javni bilježnici), u svrhu utvrđivanja stavova pravosuđa BiH o rodnoj ravnopravnosti.

U anketi je sudjelovalo ukupno 969 ispitanika, koji su podijelili svoje stavove o odnosu suda prema sudskom postupku i strankama, jednakosti plaća i mogućnosti napredovanja, različitim rodnim predrasudama, kao i svoja osobna iskustva (rodne predrasude, seksualno i rodno utemeljeno uznemiravanje), itd. Analiza rezultata ankete pokazala je da većina ispitanika smatra da se svijest o rodnoj ravnopravnosti unutar pravosuđa nalazi na srednjoj razini, te da je rodna ravnopravnost u pravosuđu važno pitanje koje je potrebno adekvatno adresirati, zbog čega će VSTV BiH, u narednom razdoblju, pristupiti izradi strategije za unaprjeđenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH.

VSTV BiH prepoznao je značaj prevencije i suzbijanja rodno utemeljenog nasilja u BiH, a što je iskazao i kroz podršku Ekspertnim skupinama za uspostavljanje multisektorske suradnje u području rodno utemeljenog nasilja, čiji je rad usmjeren na poboljšanje položaja oštećene/žrtve rodno zasnovanog nasilja u kaznenom postupku. Kako bi približio ovu problematiku cjelokupnom pravosuđu BiH, VSTV BiH poduzeo je pripreme aktivnosti, u svrhu organiziranja TAIEX radionice, na temu rodno utemeljenog nasilja i jednakog pristupa pravdi koja će se održati u ožujku 2019. godine. Svrha radionice je razmjena iskustava i najboljih praksi u ovom području između zemalja članica EU i zemalja nečlanica EU iz regije, kao i podizanje svijesti o navedenoj problematici, a istoj će prisustvovati preko 100 sudionika predstavnika pravosuđa BiH, Delegacije EU, Ambasade Švedske, nadležnih institucija izvršne vlasti, te relevantnih organizacija civilnog društva.

Nadalje, VSTV BiH nastavio je s organizacijom obuka na temu rodne ravnopravnosti, kako za nositelje pravosudnih funkcija, tako i za uposlenike Tajništva VSTV BiH. U tom smislu, u prostorijama Osnovnog suda u Bijeljini, održan je seminar za uposlenike tog suda na temu „Rodne predrasude u radnim odnosima i primjeni prava“, čija je svrha bila naučiti, prepoznati i eliminirati rodne predrasude te različite oblike diskriminacije na temelju spola i seksualnog uznemiravanja u radnom okruženju. Pored toga, u organizaciji entitetskih CEST-ova, te u suradnji s Centrom ženskih prava (Zenica) i Udruženim ženama (Banja Luka), održana su dva

seminara u Neumu na temu „Rodna (ne)ravnopravnost: predrasude i stereotipi“. S druge strane, za osoblje Tajništva VSTV BiH održana je obuka „Uvođenje načela ravnopravnosti spolova u rad pravosudnih institucija (gender mainstreaming)“, u suradnji s Atlantskom inicijativom.

Slike 9 i 10: Seminari na temu „Rodna (ne)ravnopravnost: predrasude i stereotipi“ u organizaciji entitetskih Centara za edukaciju sudaca i tužitelja u Neumu

Konačno, na inicijativu VSTV BiH, održana je i početna obuka za novoimenovane savjetnike i savjetnice za prevenciju seksualnog i rodno utemeljenog uznemiravanja u pravosudnim institucijama u BiH³². Početnu obuku prošli su savjetnici i savjetnice iz dvanaest pravosudnih institucija, a tom prilikom upoznali su se s pojmovima seksualnog i rodno utemeljenog uznemiravanja, njihovim pojavnim oblicima i posljedicama, te njihovom ulogom u prevenciji seksualnog i rodno utemeljenog uznemiravanja u pravosudnim institucijama u BiH.

Slike 11 i 12: Početna obuka za novoimenovane savjetnike i savjetnice za prevenciju seksualnog i rodno utemeljenog uznemiravanja u pravosudnim institucijama u BiH

4.1.8. Podrška u ostvarenju prava ranjivih skupina pred pravosuđem

U svrhu identificiranja područja za podršku ranjivim skupinama (osobama s invaliditetom, Romima, LGBT-i osobama, djeci i marginaliziranim kategorijama žena) u kontaktu s pravosuđem, VSTV BiH pripremio je prijedloge aktivnosti za podršku navedenim skupinama, te je uspostavio suradnju s nadležnim državnim institucijama, te nevladinim i međunarodnim organizacijama koje se bave ovom problematikom, kako bi utvrdio segmente koji imaju doticaja s pravosuđem, a u kojima je ranjivim skupinama najpotrebnija podrška.

U svrhu donošenja odgovarajućeg programa mjera za podršku osobama umanjnih tjelesnih mogućnosti, odnosno osobama s invaliditetom, kao posebne ranjive skupine, VSTV BiH pristupio je analizi stanja u pravosuđu tj. utvrđivanju stupnja arhitektonske i funkcionalne pristupačnosti objekata u kojima su smještene prostorije sudova i tužiteljstava, osobama s invaliditetom. Predmetna analiza provedena je pomoću upitnika koji su popunjavale

³² Savjetnice i savjetnici za prevenciju seksualnog i rodno utemeljenog uznemiravanja, imenuju se u svim pravosudnim institucijama u BiH, sukladno Smjernicama za prevenciju seksualnog i rodno utemeljenog uznemiravanja u pravosudnim institucijama u BiH, usvojenim 2015. godine od strane VSTV BiH.

pravosudne institucije, dok će na temelju rezultata iste biti kreiran prijedlog aktivnosti, usmjeren na uklanjanje utvrđenih barijera u pristupu objektima pravosudnih institucija.

Povodom međunarodnih dana (8. travnja - Međunarodni dan Roma, 17. svibnja - Međunarodni dan borbe protiv homofobije, bifobije i transfobije, 20. studenog - Međunarodni dan djeteta, 3. prosinca - Međunarodni dan osoba s invaliditetom) značajnih za ranjive skupine, VSTV BiH izdao je prigodna priopćenja za javnost, kojima se pridružio naporima državnih institucija i nevladinog sektora, usmjerenim na osiguranje pristupa pravdi za sve osobe bez diskriminacije, te istaknuo da će poduzeti adekvatne aktivnosti u svrhu pružanja podrške ranjivim skupinama u ostvarivanju njihovih prava, pristupu pravosuđu i kontaktu sa sudovima.

U okviru gore navedenih aktivnosti, VSTV BiH uspostavio je suradnju s relevantnim nevladinim i međunarodnim organizacijama, svjestan značaja njihove uloge u razvoju društva, te činjenice da navedene organizacije predstavljaju glas ranjivih skupina koje zastupaju, a sve u svrhu planiranja i realizacije aktivnosti kojima će se doista unaprijediti položaj ranjivih skupina u kontaktu s pravosuđem.

4.1.9. Pобољшanje usluga građanima kroz rekonstrukciju i adaptaciju pravosudnih institucija

4.1.9.1. Izgradnja nove zgrade u Olovu, u kojoj je smješten Odjel Općinskog suda u Visokom

VSTV BiH je sredstvima Vlade Norveške pomoću projekta „Unaprjeđenje učinkovitosti pravosuđa II” (PUEP II), nastavio s aktivnostima usmjerenim na rekonstrukcije i modernizacije pravosudnih institucija u Bosni i Hercegovini, te je u svibnju 2018. godine završena izgradnja potpuno novog objekta u Olovu u kojem je sada smješten Odjel Općinskog suda u Visokom.

Odjel Suda u Olovu je, do izgradnje novog objekta, bio smješten u zgradi izgrađenoj 1932. godine. Stanje objekta bilo je izuzetno loše. Prema rezultatima procjene fizičkog stanja svih pravosudnih objekata u Bosni i Hercegovini, zgrada Suda u Olovu ocijenjena je kao najlošiji objekt. Radni procesi odvijali su se otežano, a zbog stanja objekta bila je ugrožena sigurnost kako uposlenih tako i stranaka. Procjena stanja ukazala je da postojeću zgradu nije bilo moguće rekonstruirati bez značajnih financijskih sredstava, a s druge strane niti lokacija suda nije bila odgovarajuća jer se nalazi neposredno uz magistralnu cestu. Imajući u vidu navedeno, VSTV BiH stavio je Odjel suda u Olovu na sam vrh liste prioriteta za kapitalna ulaganja.

Slika 13: Ulaz u staru zgradu odjela suda

Slika 14: Stara zgrada odjela suda

VSTV BiH u više je navrata pokušao osigurati sredstva za izgradnju novog objekta. Sva nastojanja ostala su neuspješna do proljeća 2017. godine kada je, na inicijativu VSTV-a BiH Vlada Norveške podržala prijedlog da se pomoću projekta PUEP II izgradi i opremi nova zgrada Odjela Suda.

Na prijedlog VSTV BiH, Vlada Norveške je pomoću projekta PUEP II podržala modernizaciju pravosudnih institucija u svrhu povećanja učinkovitosti rada i pružanja boljih usluga građanima, te je u okviru implementacije PUEP-a II izvršena izgradnja i opremanje nove zgrade Odjela

Općinskog suda u Visokom smještenog u Olovu. Vrijednost ugovora za izvođenje radova na izgradnji nove zgrade iznosila je 620.000 KM, a za nabavu namještaja i opremanje izdvojeno je 35.000 KM.

Vlada Zeničko-dobojskoga kantona izdvojila je sredstva za izradu projektne dokumentacije, za izdavanje potrebnih dozvola za građenje, te je financirano uređenje zemljišta u okolini objekta, dok je Općina Olovo ustupila zemljište.

Radovi na izgradnji zgrade započeti su 18. listopada 2017. godine, a završeni su u svibnju 2018. godine. Svečanom ceremonijom u lipnju 2018. godine otvorena je nova zgrada Odjela Općinskog suda u Visokom smještena u Olovu.

Slike 15 i 16: Svečana ceremonija otvaranja nove zgrade odjela suda u Olovu

Nova zgrada Odjela u Olovu raspolaže s oko 600 m² funkcionalno organiziranog prostora. Izgrađena je suvremena pisarnica i arhiva. Objekt raspolaže s dvije moderne sudnice, sudskim uredima, a urađena je i infrastruktura predviđena za osobe s invaliditetom. Također je izgrađena pritvorska jedinica u okviru prostorije Sudbene policije, te su instalirane sigurnosne kamere. Kompletan prostor opremljen je novim namještajem. Odjel suda dobio je energetski učinkovitu zgradu zahvaljujući dobroj stolariji, termoizolacijskoj fasadi, termoizolacijskom krovu i novom energetski učinkovitom sustavu grijanja zgrade na pelet, koji je ujedno i ekološki prihvatljiv.

Bez obzira na veličinu projekta i institucije, ova izgradnja simbolički predstavlja veliki napredak u pogledu poboljšanja uvjeta rada i pružanja boljih uvjeta građanima u Bosni i Hercegovini jer se radilo o rješavanju problema institucije koja je koristila najlošiji objekt u Bosni i Hercegovini.

Izrada projektne dokumentacije za potrebe programa IPA 2017 Općinskog suda u Zenici

U pogledu pripreme realizacije programa IPA 2017, VSTV BiH pružao je kontinuiranu tehničku podršku Delegaciji Europske unije u BiH. U okviru implementacije projekta PUEP II, financiranog sredstvima Vlade Norveške, odnosno komponente projekta koja se odnosi na modernizaciju sudskih zgrada u 2018. godini, izvršena je izmjena projektne dokumentacije za izgradnju aneksa zgrade Općinskog suda u Zenici kao i rekonstrukciju postojećeg objekta Općinskog suda u Zenici. Postojeću projektну dokumentaciju čiju je izradu financiralo Ministarstvo pravosuđa i uprave Zeničko-dobojskoga kantona 2011. godine, bilo je potrebno uskladiti s raspoloživim proračunom planiranim za izvođenje radova pomoću programa IPA 2017. Projektnom dokumentacijom predviđeno je proširenje Općinskog suda u Zenici za cca. 2400 m² izgradnjom aneksa zgrade kao i rekonstrukcija prizemlja i dijela suterena postojeće zgrade u svrhu stvaranja funkcionalnijeg prostora čime će biti razdvojene sudske od administrativnih i javnih službi za rad sa strankama formirane zone za kretanje, čekanje, informacije i usluge, te omogućen bolji pristup i kretanje građana unutar zgrade. Za izmjenu projektne dokumentacije Vlada Norveške izdvojila je 27.000 KM.

Izgradnja i rekonstrukcija zgrada pravosudnih institucija u BiH u okviru programa IPA 2013 i IPA 2015

U okviru programa IPA 2013 u ožujku 2018. godine završena je izgradnja nove zgrade Kantonalnog suda u Bihaću. Ovim projektom Kantonalni sud u Bihaću dobio je zgradu površine 2.300 m² funkcionalno organiziranog korisnog prostora. U podrumu se nalazi arhiva, sudska policija s pritvorskim jedinicama i službeni parking prostor. Na prizemlju se nalazi funkcionalna i strankama pristupačna pisarnica, te velika sudnica s prostorom za zaštitu svjedoka. Omogućen je i pristup osobama s invaliditetom. Na prvom katu nalaze se dvije sudnice i uredi uprave suda i sudaca, dok su na drugom katu isključivo uredi sudaca.

Slika 17: Funkcionalno opremljena sudnica u Kantonalnom sudu u Bihaću

Slika 18: Zgrada Kantonalnog suda u Bihaću

Zahvaljujući ovom projektu stvoreni su kvalitetniji i učinkovitiji uvjeti za rad nositelja pravosudnih funkcija u svrhu ostvarivanja učinkovitijeg rada, postizanja boljih rezultata, pružanja više razine usluga, a olakšan je i pristup građanima, korisnicima sudova.

U okviru programa IPA 2015 u proljeće 2018. godine otpočeli su radovi na izgradnji i rekonstrukciji pravosudnih institucija u BiH i to:

- rekonstrukcija i dogradnja zgrade Okružnog tužiteljstva u Istočnom Sarajevu,
- do kraja 2018. godine završeni su građevinski radovi na nadogradnji kata, kosog krova i djelomično su završeni zanatski radovi na rekonstrukciji prizemlja i prvog kata. U tijeku su radovi na fasadi. Planiran je završetak radova polovinom 2019. godine,
- izgradnja nove zgrade Općinskog suda u Tuzli,
- do kraja 2018. godine završeni su armirano-betonski i zidarski radovi podruma, prizemlja i prvog kata. Planiran je završetak radova u jesen 2019. godine,
- rekonstrukcija postojećeg objekta u kojem je smješteno Kantonalno tužiteljstvo u Tuzli kao i Kantonalni sud u Tuzli,
- do kraja 2018. godine završena je većina predviđenih radova, a u tijeku su građevinsko-zanatski i instalaterski radovi na katovima. Planiran je završetak radova polovinom 2019. godine,
- izgradnja zgrade Palače pravde u Trebinju,
- do kraja 2018. godine završeni su građevinski radovi na izgradnji, te je urađen dio instalaterskih radova. U tijeku su radovi na fasadi. Planiran je završetak radova polovinom 2019. godine,

Slika 19: Zgrada Palače pravde u Trebinju

- rekonstrukcija zgrade Osnovnog suda u Foči,
- do kraja 2018. godine završeni su građevinsko-zanatski radovi na jednom krilu objekta i fasada objekta, u tijeku su radovi na drugom krilu. Planiran je završetak radova polovinom 2019. godine,
- rekonstrukcija i nadogradnja zgrade Općinskog suda u Ljubuškom,
- do kraja 2018. godine završeni su građevinski radovi na nadogradnji kata, kosog krova, djelomično su završeni zanatski radovi na rekonstrukciji prizemlja, prvog i drugog kata. U tijeku su radovi na fasadi objekta. Planiran je završetak radova polovinom 2019. godine.

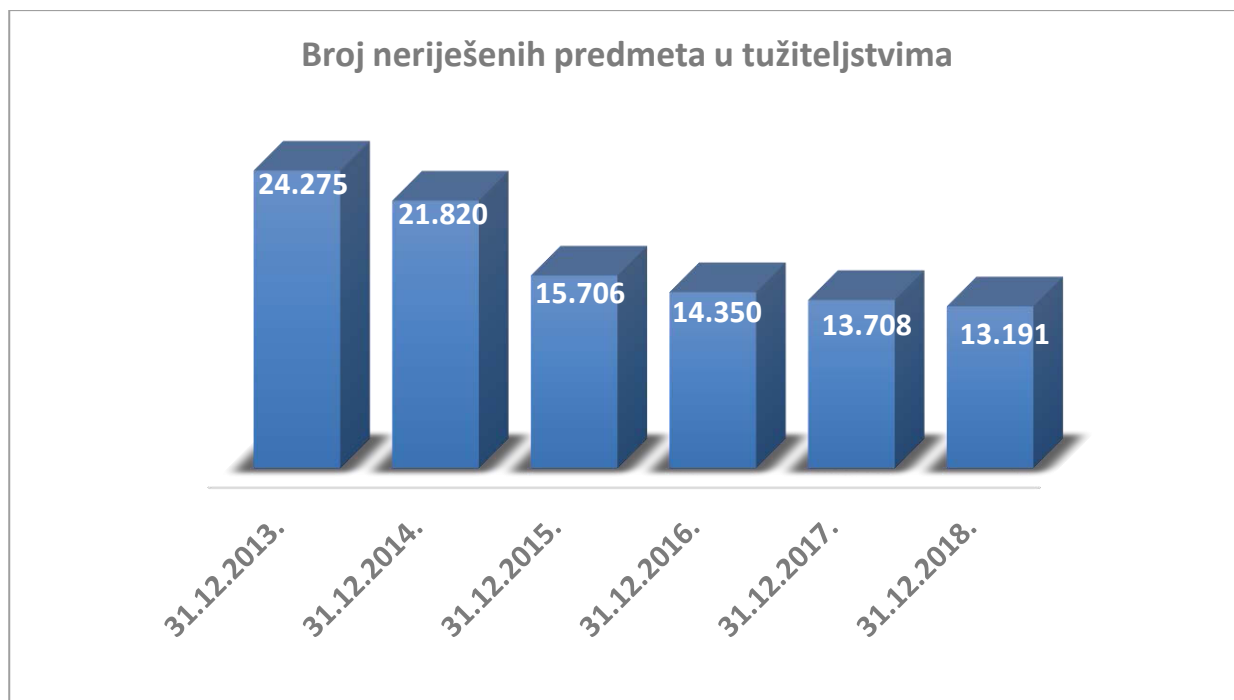
Slika 20: Radovi na fasadi zgrade Općinskog suda u Ljubuškom

4.2. Učinkovitost tužiteljstava

VSTV u okviru svojih nadležnosti redovito prati učinkovitost rada svih tužiteljstava u Bosni i Hercegovini.

Prema podacima iz 2018. godine, vidljivo je da u svim tužiteljstvima u BiH postoji trend smanjivanja broja neriješenih KT predmeta (predmeti protiv poznatih počinitelja). Tako je 31. prosinca 2018. godine zabilježen 13.191 neriješen KT predmet, što je za 4% manje u odnosu na broj neriješenih predmeta 31. prosinca 2017. godine, kada je taj broj iznosio 13.708.

Grafikon 6

Tijekom 2018. godine tužiteljstva su podigla 12.201 optužnicu, od čega 218 optužnica za kaznena djela korupcije, što je za 6% manje u odnosu na broj podignutih optužnica za kaznena djela korupcije tijekom 2017. godine kada je podignuta 231 optužnica.

Projekt „Jačanje tužiteljskih kapaciteta u sustavu kaznenog pravosuđa“ kontinuirano pruža podršku radu Stalnog povjerenstva za učinkovitost tužiteljstava, te je ovo povjerenstvo u 2018. godini održalo 24 sastanka na kojima su razmatrana aktualna pitanja od značaja za rad tužiteljstava kao i pitanja iz područja rada koja su utvrđena odlukom o osnivanju Stalnog povjerenstva za učinkovitost tužiteljstava.

Stalno povjerenstvo za učinkovitost tužiteljstava bilo je glavni nositelj aktivnosti tijekom izrade Akcijskog plana za realizaciju *Peer Review* preporuka Europske komisije, iz područja korupcije, organiziranog kriminala i pranja novca. Projekt „Jačanje tužiteljskih kapaciteta u sustavu kaznenog pravosuđa“ tijekom 2018. godine provodio je aktivnosti usmjerene ka realizaciji ovog akcijskog plana. Više detalja o ovome izneseno je u odgovarajućem poglavlju izvješća koji se odnosi na Europske integracije i realizaciju *Peer Review* preporuka.

Na prijedlog Stalnog povjerenstva za učinkovitost tužiteljstva, VSTV BiH je na sjednici održanoj 8. i 9. studenog 2018. godine, usvojio definiciju *korupcije na visokoj razini i organiziranog kriminala na visokoj razini*, sukladno zahtjevu Generalnog direktorata za susjedstvo i pregovore o proširenju Europske komisije. Cilj usvajanja je preciznije statističko praćenje pojedinačnih predmeta iz područja korupcije i organiziranog kriminala na visokoj razini.

Tijekom 2018. godine, usvojene su i izmjene i dopune važeće *Jedinstvene liste koruptivnih kaznenih djela* iz svih kaznenih zakona u Bosni i Hercegovini. Stalno povjerenstvo za

učinkovitost tužiteljstava važeću je Jedinственu listu koruptivnih kaznenih djela uskladilo s novim Kaznenim zakonikom RS koji je donesen u 2017. godini, kao i s izmjenama ostala tri kaznena zakona koje su se desile nakon donošenja *Jedinственe liste koruptivnih kaznenih djela* u 2015. godini.

Članovi Stalnog povjerenstva za učinkovitost tužiteljstava nastavili su sa već ustanovljenom praksom komuniciranja s glavnim tužiteljima kroz posjete pojedinačnim tužiteljstvima i održavanje zajedničkih sastanaka sa svim glavnim tužiteljima.

Stalno povjerenstvo za učinkovitost tužiteljstava raspravljalo je tijekom 2018. godine i o drugim značajnim pitanjima koja se odnose na učinkovitost i kvalitetu rada tužiteljstava.

Slijedom analize utjecaja postojeće teritorijalne organizacije tužiteljstava na korištenje radnog vremena i povezane troškove koja je izrađena u okviru aktivnosti projekta „Jačanje tužiteljskih kapaciteta u sustavu kaznenog pravosuđa“ tijekom 2016. godine, te zaključaka VSTV BiH nakon toga, u 2018. godini pokrenut je dijalog s nadležnim ministarstvima u svrhu utvrđivanja daljnjih pravaca djelovanja. Ažurirana analiza utjecaja teritorijalne organizacije tužiteljstava poslužit će kao temelj za daljnje aktivnosti u ovom području.

Sukladno procesu provođenja strateških reformi u pravosudnom sustavu Bosne i Hercegovine, tužiteljski sustav je nastavio s kontinuiranom praksom srednjoročnog strateškog planiranja. Projekt „Jačanje tužiteljskih kapaciteta u sustavu kaznenog pravosuđa“ u partnerstvu je s USAID-ovim Projektom pravosuđa tijekom 2018. godine nastavio pružati podršku održavanju kolegija glavnih tužitelja Federacije BiH i kolegija glavnih tužitelja Republike Srpske. Usuglašen je i izrađen Strateški okvir za tužiteljski sustav Federacije BiH i Republike Srpske za razdoblje od 2018. do 2020. godine, koji predstavlja temelj za definiranje zajedničkih pravaca djelovanja tužiteljskog sustava, učinkovitiju provedbu zajedničkih ciljeva od strane svih uposlenika, kao i izradu godišnjih planova rada na razini pojedinačnih tužiteljstava za 2018. godinu.

Tijekom 2018. godine, u suradnji s Tužiteljstvom BiH, izrađen je i usvojen Strateški plan Tužiteljstva BiH za razdoblje od 2018. do 2020. godine.

4.2.1. Analiza stanja i mjere za rješavanje starih predmeta u tužiteljstvima

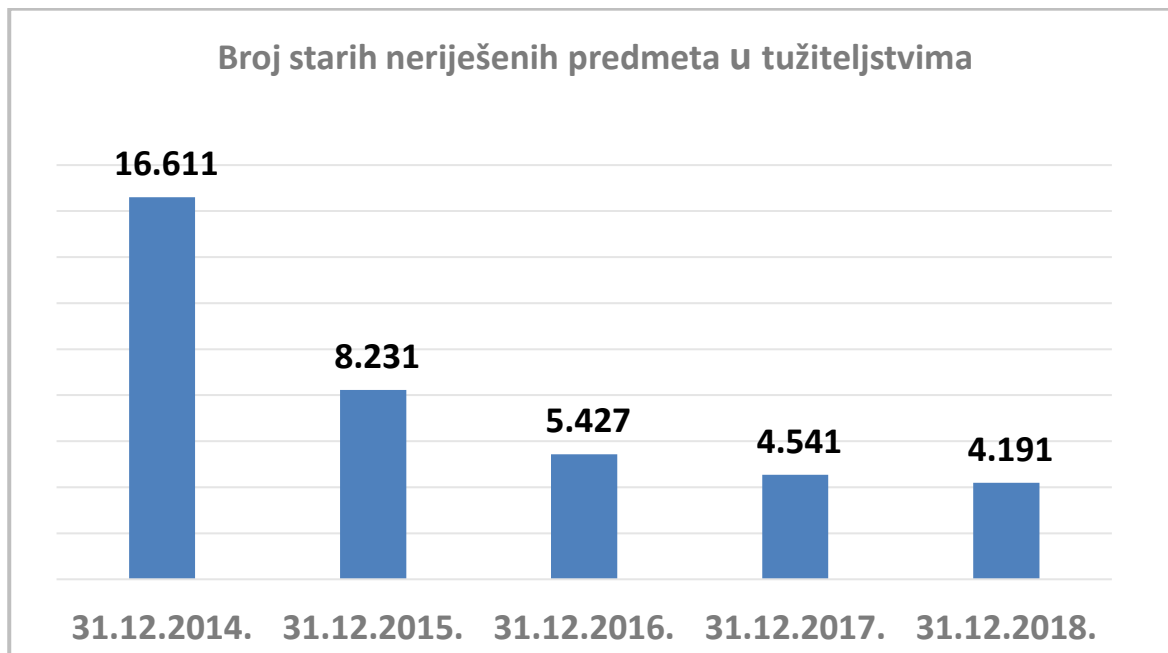
Sva tužiteljstva u BiH koja u radu imaju stare neriješene predmete su na početku 2018. godine donijela planove za rješavanje starih predmeta, kako je propisano važećom Uputom za izradu planova za rješavanje starih predmeta u tužiteljstvima u BiH.

Ukupan stupanj realizacije Planova u svim tužiteljstvima u BiH na kraju 2018. godine bio je 78%.

Tijekom 2018. godine, u tužiteljstvima u BiH riješeno je 2.751 starih predmeta, tj. predmeta starijih od dvije godine.

Ukupan broj neriješenih starih predmeta u tužiteljstvima u BiH 31. prosinca 2018. godine (4.4191) bio je za 75% manji od ukupnog broja neriješenih starih predmeta 31. prosinca 2014. godine (16.611).

Grafikon 7

Značajan doprinos smanjenju broja najstarijih predmeta u tužiteljstvima ostvaren je kroz angažman 28 pravnih suradnika – dodatnog osoblja angažiranog u 9 tužiteljstava kroz aktivnosti projekta „Jačanje tužiteljskih kapaciteta u sustavu kaznenog pravosuđa“.

4.2.2. Unaprjeđenje zajedničkog rada tužitelja i policije

Uspješna suradnja između tužiteljstava i agencija za provođenje zakona predstavlja ključni faktor za uspješan rad tužiteljstava u BiH. U okviru aktivnosti projekta „Jačanje tužiteljskih kapaciteta“, VSTV djeluje na dvije razine u ovom području – strateškoj i operativnoj.

Ovaj projekt podržao je tijekom 2018. godine četiri sastanka strateškog foruma rukovoditelja tužiteljstava i policijskih tijela na kojima sudjeluju glavni tužitelj Tužiteljstva BiH, glavni federalni tužitelj Federalnog tužiteljstva FBiH, glavni republički tužitelj Republičkog javnog tužiteljstva Republike Srpske i glavni tužitelj Tužiteljstva Brčko Distrikta, te ravnatelj Državne agencije za istrage i zaštitu, ravnatelj Federalne uprave policije, ravnatelj Policije Republike Srpske i šef Policije Brčko Distrikta.

Ovaj strateški forum raspravlja o značajnim pitanjima za učinkovit rad i suradnju tužiteljstava i policije, te je tijekom 2018. godine fokus rasprave ovog foruma bio na:

- prevenciji kršenja pravila *ne bis in idem*³³,
- definiranju procedura o postupanju s anonimnim podnositeljima prijava i dopunama Upute o suradnji tužitelja i ovlaštenih službenih osoba u provođenju radnji istrage,
- harmoniziranju evidencije predmeta u policijskim tijelima i u tužiteljstvima,
- predlaganju izmjena zakona o kaznenom postupku u svrhu omogućavanja učinkovitijeg formiranja timova za aktivno traženje bjegunaca,
- najboljim praksama u provođenju financijskih istraga i
- obvezama ovih institucija u procesu implementacije *Peer Review* preporuka Europske komisije.

Kada je u pitanju suradnja tužiteljstava i policijskih tijela na operativnoj razini, projekt „Jačanje tužiteljskih kapaciteta u sustavu kaznenog pravosuđa“ podržao je uspostavljanje operativnog foruma za suradnju između Tužiteljstava BiH i Državne agencije za istrage i zaštitu. Potpisivanjem Protokola o suradnji između ove dvije institucije, preciznije su definirani načini

³³ Nitko ne može biti ponovo suđen za djelo za koje je već bio suđen.

suradnje i intenzivirana nastojanja ovih institucija za provođenje zajedničke edukacije, formiranje zajedničkih timova, zajedničko kreiranje planova rada i slično. Formiranjem operativnog foruma za suradnju između Tužiteljstva BiH i Državne agencije za istrage i zaštitu, finaliziran je proces uspostavljanja operativnih foruma za suradnju između svih policijskih tijela i tužiteljstava u BiH. Ukupno je uspostavljeno i funkcionalno 17 ovakvih operativnih foruma u BiH.

U svrhu stvaranja održivosti provedenih edukacija te unaprjeđenja vještina ovlaštenih službenih osoba i tužitelja i iz drugih područja, VSTV je, nakon što je tijekom 2017. godine u okviru aktivnosti projekta „Jačanje tužiteljskih kapaciteta u sustavu kaznenog pravosuđa“ izradio i distribuirao edukativne brošure na temu „Pribavljanje zakonitih dokaza u kaznenom postupku“, tijekom 2018. godine održao i dvije edukacije za oko 60 ovlaštenih službenih osoba iz svih policijskih agencija, na temu „Pribavljanje zakonitih dokaza“.

U svrhu unaprjeđenja informiranosti tužitelja o forenzičkim kapacitetima u BiH, VSTV je, u suradnji s institucijama koje djeluju u području forenzičkih znanosti, izradio i distribuirao informativnu brošuru „Vodič o forenzičkim kapacitetima u BiH“ koja sadrži osnovne informacije, definicije, kontakt podatke i smjernice za tužitelje o vrstama vještačenja i kapacitetima svih nadležnih institucija u BiH. Tijekom 2018. godine održana je i edukacija za tužitelje i ovlaštene službene osobe na temu primjene forenzičkih znanosti u provođenju istrage, te će se slične edukacije nastaviti održavati i u narednom razdoblju.

Projekt „Jačanje tužiteljskih kapaciteta“ je tijekom 2018. godine nastavio s promocijom prakse uspostavljanja stalnih zajedničkih istražnih timova tužiteljstava i policije, te je pored ranije uspostavljenih timova u Banjoj Luci, Sarajevu i Zenici, krajem 2018. godine donesena odluka o uspostavljanju stalnih zajedničkih istražnih timova Okružnog javnog tužiteljstva u Doboju i Policijske uprave Doboju, za rad na predmetima gospodarskog, organiziranog kriminala i korupcije.

4.2.3. Transparentnost rada tužiteljstava, podrška nevladinim organizacijama i udrugama tužitelja

VSTV je kroz projekt „Jačanje tužiteljskih kapaciteta“ proveo niz aktivnosti u svrhu poboljšanja kvalitete usluga, povećanja odgovornosti i ukupnog tretmana osoba koje stupaju u kontakt s tužiteljskim sustavom.

U razdoblju izvješćivanja, nastavljeno je na mjerljiv način praćenje implementacije Strategije za postupanje s osobama koje dolaze u kontakt sa tužiteljstvima, kroz posebno razvijeni mehanizam za izvješćivanje. Trenutni postotak implementacije Strategije za 2018. godinu iznosi od 46%.

Nastavljena je podrška i praćenje partnerstva predstavnika nevladinih organizacija koje su pružile podršku tužiteljstvima u učinkovitijoj implementaciji Strategije. Ova podrška predstavnika nevladinih organizacija usmjerena je na segmente povećanja transparentnosti tužiteljstava, podrške žrtvama i svjedocima i povećanu interakciju tužiteljstava s lokalnom zajednicom. Korištenjem ekspertize pomenutih NVO ostvareni su sljedeći rezultati: izrada 6 kratkih videomaterijala za javnost o radu tužiteljstava, Smjernice za tužitelje i tužiteljsko osoblje o senzibiliziranom odnosu prema žrtvama i svjedocima kao i informativna brošura za građane.

Dodatno je unaprijeđen segment odnosa s javnošću policije i tužiteljstava, te je tijekom 2018. godine nastavljeno s praksom održavanja redovitih sastanaka i radionica za glasnogovornike tužiteljstava i policijskih agencija u BiH. Nastavljene su edukacije studenata novinarstva kako bi se doprinijelo boljoj kvaliteti izvješćivanja o pravosuđu i izrađen je Priručnik o novinarskom izvješćivanju iz pravosuđa koji sadrži standarde profesionalnog, objektivnog i etičkog izvješćivanja.

Započeta je implementacija mehanizama za mjerenje brzine i kvalitete informacija koje se dijele s javnošću od strane tužiteljstava za 2017. godinu, a koje je VSTV ranije usvojio.

U svrhu prevencije kriminaliteta, a u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova i Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo implementirane su aktivnosti edukacije učenika u 70 osnovnih škola u Kantonu Sarajevo, u svrhu podizanja svijesti na temu sprječavanja nezakonitog ponašanja.

4.2.4. Unaprjeđenje učinkovitosti rada tužiteljstava kroz rekonstrukcije, adaptacije i opremanja pravosudnih institucija

U 2018. godini iz sredstava projekta „Jačanje tužiteljskih kapaciteta u sustavu kaznenog pravosuđa“ financirana je nabava određene količine opreme kao i radova, koji imaju svrhu da tužiteljstvima stvore uvjete za implementaciju Strategije za postupanje s osobama koje dolaze u kontakt s tužiteljstvima kao i omoguće učinkovitije obavljanje redovitih poslova.

Na ovaj način, tužiteljstvima u BiH je tijekom 2018. godine, pored nabave određene količine IT opreme, nastavljena isporuka električnih platformi za kretanje osoba s poteškoćama u razvoju, opreme za videokonferenciju i videoopreme za saslušanje maloljetnika, te je nabavljena određena količina IT opreme za potrebe odjela policije koji se bavi radom policije u zajednici.

4.2.5. Informacije o projektu „Unaprjeđenje rada na predmetima ratnih zločina u BiH“ (Projekt IPA 2013), projektnim aktivnostima, te rezultatima u procesuiranju predmeta ratnih zločina u tužiteljstvima u BiH

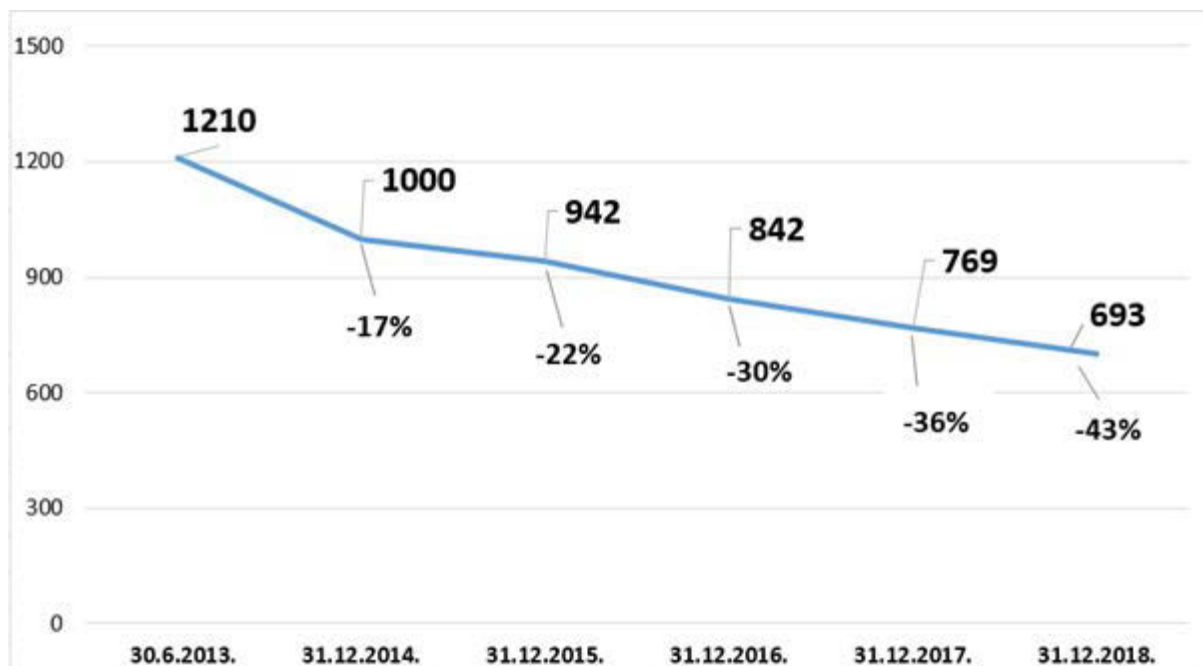
Kada je riječ o predmetima ratnih zločina, VSTV BiH je i tijekom 2018. godine nastavio s provedbom aktivnosti projekta „Unaprjeđenje rada na predmetima ratnih zločina u BiH“ kako bi se unaprijedila učinkovitost procesuiranja ovih predmeta. U okviru provedbe relevantnih aktivnosti, VSTV BiH je, uz pruženu stručnu i tehničku potporu Nadzornom tijelu za praćenje provođenja Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina obavljao kontinuirano praćenje rada na predmetima ratnih zločina i u okviru svojih nadležnosti poduzeo niz mjera usmjerenih ka unaprjeđenju dinamike procesuiranja i ostvarenja projektnih ciljeva. Tako je, na kraju 2018. godine registrirano ostvarenje projektnog cilja – smanjenje broja neriješenih KTRZ predmeta za 50% u razdoblju od 5 godina – u vrijednosti od 43%³⁴. Naime, zaključno s 31. prosinca 2018. godine, tužiteljstva - korisnici projekta „Unaprjeđenje rada na predmetima ratnih zločina“ imaju u radu ukupno 693 neriješena KTRZ predmeta³⁵.

---

³⁴ Iskazana vrijednost realizacije projektnog cilja ostvarena je u odnosu na polaznu osnovu od 1210 neriješenih KTRZ predmeta registriranih u lipnju 2013. godine. Više informacija o Projektu navedeno je u Poglavlju 1 – Europske integracije – dio „Projekti koje financira Europska unija“.

³⁵ Tužiteljstvo Brčko Distrikta BiH, Okružno javno tužiteljstvo u Prijedoru, te Kantonalno tužiteljstvo Zapadno-hercegovačkog kantona i Kantonalno tužiteljstvo Bosansko-podrinjskog kantona nisu korisnici navedenog projekta. Zaključno s 31. prosinca 2018. godine ova tužiteljstva zajedno imaju u radu ukupno 5 neriješenih KTRZ predmeta. Uzimajući u obzir broj neriješenih predmeta u tužiteljstvima korisnicima, pravosuđe BiH na kraju 2018. godine registrira ukupno 698 neriješenih KTRZ predmeta.

Grafikon 8: Dinamika procesuiranja KTRZ predmeta ratnih zločina u razdoblju od 30. lipnja 2013. do 31. prosinca 2018. godine

Dodatno, analizirajući trendove realizacije planova za rješavanje predmeta ratnih zločina svih tužiteljstava u BiH, VSTV BiH je način izrade i revizije planova prilagodio potrebi smanjenja broja neriješenih predmeta ratnih zločina, te potrebi veće objektivnosti ocjene rada tužiteljstava, odnosno postupajućih tužitelja. Planovi za rješavanje predmeta ratnih zločina izrađuju se u svrhu prioritizacije procesuiranja složenih predmeta i učinkovitog planiranja rada tužiteljstava.

Poglavlje 5: KVALITETA RADA PRAVOSUDNIH INSTITUCIJA

5.1. Pokazatelji o kvaliteti rada sudova u 2018. godini

U ovoj sekciji godišnjeg izvješća prikazani su podaci o ostvarenoj kvaliteti odluka sudova koju su za 2018. godinu obračunali sudovi prema kriterijima VSTV BiH³⁶. Pored navedenih podataka u ovoj sekciji izvješća posebno su prikazani i statistički pokazatelji o ishodu postupaka koji su tijekom 2018. godine okončani po pravnom lijeku pred višestupanjskim sudovima (podaci o ožalbenim odlukama). Ovi pokazatelji o ožalbenim odlukama nisu dovoljni da se izvrši obračun kvalitete rada sudova, ali oni omogućavaju čitatelju da dobije više informacija o postotku potvrđenih i ostalih odluka promatrano u odnosu na koje su stranke u postupku uložile pravni lijek.

5.1.1. Kvaliteta odluka i statistički pokazatelji o ožalbenim odlukama

Kvaliteta odluka u sudovima prema kriterijima VSTV BiH

Kvaliteta odluka nositelja pravosudne funkcije u sudu obračunava se na bazi postotka ukinutih odluka u odnosu na ukupan broj potvrđenih, preinačenih i ukinutih odluka od strane suda više instance, te postotka ukinutih i preinačenih odluka u odnosu na ukupan broj donesenih odluka na koje se može izjaviti pravni lijek. Pojedinačni rezultati nositelja pravosudnih funkcija koriste se za izračunavanje kolektivne kvalitete odluka suda.

Sudovi u Bosni Hercegovini tijekom 2018. godine ostvarili su sljedeću kvalitetu rada:

Tablica 10: Kvaliteta rada sudova

Sud ³⁷	Kvaliteta rada u 2017. godini	Kvaliteta rada u 2018. godini
Sud Bosne i Hercegovine	92%	95%
Viši privredni sud Banja Luka	88%	88%
Kantonalni sudovi	92%	92%
Okružni sudovi	90%	90%
Okružni privredni sudovi	76%	90%
Općinski sudovi	91%	91%
Osnovni sudovi	85%	86%
Osnovni sud Brčko Distrikta BiH	90%	90%

Statistički pokazatelji o ožalbenim odlukama

U ovoj sekciji godišnjeg izvješća prikazani su statistički pokazatelji o ožalbenim odlukama (odlukama na koje je izjavljen pravni lijek).

Sud Bosne i Hercegovine

Potvrđeno je 911 ili 87% ožalbenih odluka, preinačeno je 70 ili 7%, ukinuto 46 ili 4%, a djelomično ukinuto je 26 ili 2% ožalbenih odluka. Statistički pokazatelji o ožalbenim odlukama, prema unutarnjoj organizaciji Suda Bosne i Hercegovine, prikazani su u sljedećoj tablici:

³⁶ Članak 16. Kriterija za ocjenjivanje rada sudaca u Bosni i Hercegovini

³⁷ Za Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine, Vrhovni sud Republike Srpske, te Apelacijski sud Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine ne utvđuje se kvaliteta sudskih odluka.

Tablica 11: Sud Bosne i Hercegovine

Odjel	Postotak potvrđenih odluka		Postotak preinačenih odluka		Postotak ukinutih odluka		Postotak djelomično ukinutih odluka	
	2017.	2018.	2017.	2018.	2017.	2018.	2017.	2018.
Kazneno	85%	89%	7%	7%	6%	3%	2%	1%
Odjel I	79%	85%	9%	10%	6%	3%	6%	2%
Odjel II	86%	88%	7%	7%	6%	4%	1%	1%
Odjel III	87%	94%	6%	5%	7%	1%	0%	0%
Upravno	71%	85%	13%	7%	7%	5%	9%	3%
Apelacijsko	87%	87%	4%	4%	9%	3%	0%	6%

Kantonalni i okružni sudovi

Potvrđeno je 2.883 ili 80% ožalbenih odluka kantonalnih sudova, preinačeno je 317 ili 9%, ukinuto 316 ili 9%, a djelomično ukinuto je 108 ili 3% ožalbenih odluka.

Potvrđeno je 1.127 ili 72% ožalbenih odluka okružnih sudova, preinačeno je 273 ili 18%, ukinuto 140 ili 9%, a djelomično ukinuto je 20 ili 1% ožalbenih odluka.

Statistički pokazatelji o ožalbenim odlukama u kantonalnim i okružnim sudovima, prema vrstama predmeta, prikazani su u narednim tablicama:

Tablica 12: Kantonalni sudovi

Vrsta predmeta	Postotak potvrđenih odluka		Postotak preinačenih odluka		Postotak ukinutih odluka		Postotak djelomično ukinutih odluka	
	2017.	2018.	2017.	2018.	2017.	2018.	2017.	2018.
Građanski	84%	84%	11%	8%	4%	4%	1%	4%
Kazneni	66%	70%	4%	5%	27%	23%	3%	2%
Upravni	70%	78%	23%	16%	7%	6%	0%	0%

Tablica 13: Okružni sudovi

Vrsta predmeta	Postotak potvrđenih odluka		Postotak preinačenih odluka		Postotak ukinutih odluka		Postotak djelomično ukinutih odluka	
	2017.	2018.	2017.	2018.	2017.	2018.	2017.	2018.
Građanski	66%	65%	19%	15%	11%	16%	4%	4%
Kazneni	86%	85%	4%	7%	10%	8%	0%	0%
Upravni	66%	71%	20%	23%	14%	6%	0%	0%

Privredni sudovi

Potvrđene su 872 ili 79% ožalbenih odluka okružnih privrednih sudova, preinačeno je 106 ili 10%, ukinuto 126 ili 11%, a djelomično je ukinuta jedna ožalbena odluka. Statistički pokazatelji o ožalbenim odlukama, prema sudskim referatima, prikazani su u sljedećoj tablici:

Tablica 14: Okružni privredni sudovi

Referat	Postotak potvrđenih odluka		Postotak preinačenih odluka		Postotak ukinutih odluka		Postotak djelomično ukinutih odluka	
	2017.	2018.	2017.	2018.	2017.	2018.	2017.	2018.
Gospodarski referat	76%	80%	12%	11%	12%	9%	0%	0%
Ovršni referat	80%	77%	2%	4%	18%	19%	0%	0%
Izvanparnični referat	67%	56%	11%	11%	22%	33%	0%	0%
Registracija poslovnih subjekata	56%	86%	33%	0%	11%	14%	0%	0%

Općinski i osnovni sudovi

Potvrđeno je 17.144 ili 76% ožalbenih odluka općinskih sudova, preinačeno je 2.596 ili 12%, ukinuto 2.421 ili 11%, a djelomično ukinuto je 324 ili 1% ožalbenih odluka.

Potvrđeno je 6.663 ili 70% ožalbenih odluka osnovnih sudova, preinačeno je 1.209 ili 13%, ukinuto 1.498 ili 16%, a djelomično ukinuto je 108 ili 1% ožalbenih odluka.

Statistički pokazatelji o ožalbenim odlukama, prema sudskim referatima, prikazani su u narednim tablicama:

Tablica 15: Općinski sudovi

Referat	Postotak potvrđenih odluka		Postotak preinačenih odluka		Postotak ukinutih odluka		Postotak djelomično ukinutih odluka	
	2017.	2018.	2017.	2018.	2017.	2018.	2017.	2018.
Parnični referat	71%	74%	18%	15%	9%	9%	2%	2%
Gospodarski referat	77%	78%	9%	9%	13%	12%	1%	1%
Kazneni referat	68%	71%	14%	13%	17%	15%	1%	1%
Ovršni referat	85%	81%	3%	5%	11%	13%	1%	1%
Ostalo	80%	81%	12%	10%	8%	9%	0%	0%

Tablica 16: Osnovni sudovi

Referat	Postotak potvrđenih odluka		Postotak preinačenih odluka		Postotak ukinutih odluka		Postotak djelomično ukinutih odluka	
	2017.	2018.	2017.	2018.	2017.	2018.	2017.	2018.
Parnični referat	71%	71%	13%	14%	14%	13%	2%	2%
Kazneni referat	63%	59%	18%	21%	18%	20%	1%	0%
Ovršni referat	76%	74%	4%	7%	19%	18%	1%	1%
Ostalo	70%	71%	7%	9%	22%	19%	1%	1%

Osnovni sud Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine

Potvrđeno je 783 ili 78% ožalbenih odluka, preinačeno je 90 ili 9%, ukinuto 137 ili 14% i nije bilo djelomično ukinutih ožalbenih odluka. Statistički pokazatelji o ožalbenim odlukama, prema sudskim referatima, prikazani su u sljedećoj tablici:

Tablica 17: Osnovni sud Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine

Referat	Postotak potvrđenih odluka		Postotak preinačenih odluka		Postotak ukinutih odluka		Postotak djelomično ukinutih odluka	
	2017.	2018.	2017.	2018.	2017.	2018.	2017.	2018.
Parnični referat	76%	76%	9%	9%	14%	15%	1%	0%
Gospodarski referat	73%	88%	9%	0%	12%	12%	6%	0%
Kazneni referat	74%	70%	16%	20%	10%	10%	0%	0%
Ovršni referat	85%	83%	0%	1%	15%	16%	0%	0%
Ostalo	71%	76%	15%	12%	14%	12%	0%	0%

5.2. Pokazatelji o kvaliteti rada tužiteljstava u 2018. godini

U ovoj sekciji godišnjeg izvješća prikazani su podaci o ostvarenoj kvaliteti odluka tužiteljstava koju su za 2018. godinu obračunala tužiteljstva prema kriterijima VSTV BiH³⁸. Pored navedenih podataka u ovoj sekciji izvješća posebno su prikazani i statistički pokazatelji o pravomoćnim sudskim odlukama koje su sudovi donijeli tijekom 2018. godine po optužnicama koje su im podnijela tužiteljstva u Bosni i Hercegovini. Ovi pokazatelji nisu dovoljni da se izvrši obračun kvalitete rada tužiteljstava, ali oni omogućavaju čitatelju da dobije više informacija o vrstama sudskih odluka po podnijetim optužnicama.

5.2.1. Kvaliteta odluka u tužiteljstvima prema kriterijima VSTV BiH

Kriteriji za obračun kvalitete rada tužiteljstava

Kvaliteta odluka u tužiteljstvima obračunava se prema kriterijima VSTV BiH. Kvaliteta optužnica tužitelja utvrđuje se na bazi ukupnog broja podignutih optužnica i ukupnog broja pravomoćnih presuda u kojima su odbijene optužbe, optuženi oslobođen od optužbe, te na bazi broja pravomoćnih rješenja o odbijanju optužnica, razmjerno ukupnom broju podignutih optužnica. Kvaliteta optužnica u predmetima gospodarskog kriminala, organiziranog kriminala i ratnih zločina utvrđuje se na bazi ukupnog broja podignutih optužnica i ukupnog broja pravomoćnih presuda u kojima su odbijene optužbe te optuženi oslobođen od optužbe, razmjerno ukupnom broju podignutih optužnica. Kvaliteta odluka tužitelja koji radi na maloljetničkom referatu utvrđuje se na bazi ukupnog broja podnesenih prijedloga za izricanje odgojnih mjera i maloljetničkog zatvora i ukupnog broja prihvaćenih, odnosno neprihvaćenih prijedloga i obustavljenih postupaka od strane suda.

Kvaliteta naredbi tužitelja o neprovođenju istrage i naredbi o obustavi istrage utvrđuje se na bazi ukupnog broja ovih odluka koje su donijete u razdoblju izvješćivanja i ukupnog broja rješenja o uvažavanju pritužbi oštećenog ili podnositelja prijave na ove naredbe koja glavni tužitelj donese u razdoblju izvješćivanja.

Sukladno Kriterijima, podaci o kvaliteti rada tužiteljstava u razdoblju izvješćivanja posebno su prikazani u odnosu na kvalitetu optužnica i kvalitetu naredbi o neprovođenju i obustavljanju istrage.

Kvaliteta optužnica

Tužiteljstva u Bosni i Hercegovini su tijekom 2018. godine ostvarila sljedeću kvalitetu optužnica:

³⁸ Članak 19. - 21. Kriterija za ocjenjivanje rada tužitelja u Bosni i Hercegovini

Tablica 18: Kvaliteta optužnica u tužiteljstvima

Tužiteljstvo	Kvaliteta optužnica 2017.	Kvaliteta optužnica 2018.
Tužiteljstvo BiH	94%	93%
Kantonalna tužiteljstva	96%	97%
Okružna tužiteljstva	94%	95%
Posebni odjel RJT RS	100%	91%
Tužiteljstvo Brčko Distrikta BiH	94%	96%

Kvaliteta naredbi o neprovođenju i obustavi istraga

Tužiteljstva u Bosni i Hercegovini su tijekom 2018. godine ostvarila sljedeću kvalitetu naredbi o neprovođenju i obustavi istrage:

Tablica 19: Kvaliteta naredbi o neprovođenju i obustavi istrage

Tužiteljstvo	Kvaliteta naredbi o neprovođenju i obustavi istrage 2017.	Kvaliteta naredbi o neprovođenju i obustavi istrage 2018.
Tužiteljstvo BiH	98%	100%
Kantonalna tužiteljstva	99%	99%
Okružna tužiteljstva	100%	100%
Posebni odjel RJT RS	100%	99%
Tužiteljstvo Brčko Distrikta BiH	100%	100%

5.2.2. Statistički pokazatelji o sudskim odlukama³⁹

U narednim tablicama prikazani su statistički pokazatelji o sudskim odlukama koje su postale pravomoćne u razdoblju izvješćivanja.

Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine

Od ukupnog broja pravomoćnih sudskih odluka tijekom 2018. godine 145 odluka ili 87% bile su osuđujuće presude, dok su u 22 predmeta ili 13% donijete odbijajuće i oslobađajuće presude, rješenja o odbijanju optužnice. Struktura sudskih odluka, po vrstama predmeta u kojima je podnijeta optužnica, prikazana je u sljedećoj tablici:

Tablica 20: Statistički pokazatelji o sudskim odlukama po optužnicama Tužiteljstva Bosne i Hercegovine

Vrste predmeta	Ukupan broj presuda	Broj/postotak osuđujućih presuda		Broj/postotak odbijajućih presuda		Broj/postotak oslobađajućih presuda		Broj/postotak ostalih odluka	
		Broj	Postotak	Broj	Postotak	Broj	Postotak	Broj	Postotak
KT	42	35	83%	0	0%	4	10%	3	7%
KTK	8	6	75%	1	13%	1	13%	0	0%
KTO	10	9	90%	0	0%	1	10%	0	0%
KTPO	87	83	95%	1	1%	3	3%	0	0%
KTRZ	18	10	56%	0	0%	8	44%	0	0%
KTT	2	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%

³⁹ U predmetima protiv maloljetnih počinitelja kaznenih djela (KTM) 99% podnesenih prijedloga za izricanje odgojnih mjera i maloljetničkog zatvora prihvaćeno je od strane sudova.

Kantonalna tužiteljstva

Od ukupnog broja pravomoćnih sudskih odluka tijekom 2018. godine 7.039 odluka ili 96% bile su osuđujuće presude. Sudovi su u 285 predmeta ili 4% donijeli odbijajuće i oslobađajuće presude, rješenja o odbijanju optužnice, neprihvaćeni prijedlozi za izricanje odgojnih mjera i maloljetničkog zatvora i obustavljeni Ktm postupci. Struktura sudskih odluka, po vrstama predmeta u kojima je podnijeta optužnica, prikazana je u sljedećoj tablici:

Tablica 21: Statistički pokazatelji o sudskim odlukama po optužnicama kantonalnih tužiteljstava

Vrste predmeta	Ukupan broj presuda	Broj/postotak osuđujućih presuda		Broj/postotak odbijajućih presuda		Broj/postotak oslobađajućih presuda		Broj/postotak ostalih odluka	
		Broj	Postotak	Broj	Postotak	Broj	Postotak	Broj	Postotak
KT	7.071	6.808	96%	42	1%	215	3%	6	0%
KTK	93	84	90%	0	0%	8	9%	1	1%
KTO	8	8	100%	0	0%	0	0%	0	0%
KTPO	143	130	91%	0	0%	13	9%	0	0%
KTRZ	9	9	100%	0	0%	0	0%	0	0%

Okružna tužiteljstva

Od ukupnog broja pravomoćnih sudskih odluka tijekom 2018. godine 2.919 odluka ili 93% bile su osuđujuće presude. Sudovi su u 219 ili 7% donijeli odbijajuće i oslobađajuće presude, rješenja o odbijanju optužnice, neprihvaćeni prijedlozi za izricanje odgojnih mjera i maloljetničkog zatvora i obustavljeni Ktm postupci. Struktura sudskih odluka, po vrstama predmeta u kojima je podnijeta optužnica, prikazana je u sljedećoj tablici:

Tablica 22: Statistički pokazatelji o sudskim odlukama po optužnicama okružnih tužiteljstava

Vrste predmeta	Ukupan broj presuda	Broj/postotak osuđujućih presuda		Broj/postotak odbijajućih presuda		Broj/postotak oslobađajućih presuda		Broj/postotak ostalih odluka	
		Broj	Postotak	Broj	Postotak	Broj	Postotak	Broj	Postotak
KT	3.003	2.797	93%	72	2%	123	4%	11	0%
KTK	32	25	78%	1	3%	6	19%	0	0%
KTPO	99	94	95%	1	1%	4	4%	0	0%
KTRZ	4	3	75%	0	0%	1	25%	0	0%

Posebni odjel Republičkog tužiteljstva Republike Srpske

Od ukupnog broja pravomoćnih sudskih odluka tijekom 2018. godine 9 odluka ili 82% bile su osuđujuće presude, dok su 2 odluke ili 18% bile oslobađajuće presude. Struktura sudskih odluka, po vrstama predmeta u kojima je podnijeta optužnica, prikazana je u sljedećoj tablici:

Tablica 23: Statistički pokazatelji o sudskim odlukama po optužnicama Posebnog odjela Republičkog tužiteljstva Republike Srpske

Vrste predmeta	Ukupan broj presuda	Broj/postotak osuđujućih presuda		Broj/postotak odbijajućih presuda		Broj/postotak oslobađajućih presuda		Broj/postotak ostalih odluka	
		Broj	Postotak	Broj	Postotak	Broj	Postotak	Broj	Postotak
KT	3	3	100%	0	0%	0	0%	0	0%
KTK	4	3	75%	0	0%	1	25%	0	0%
KTO	3	3	100%	0	0%	0	0%	0	0%
KTPO	1	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%

Tužiteljstvo Brčko Distrikta BiH

Od ukupnog broja pravomoćnih sudskih odluka tijekom 2018. godine 239 odluka ili 95% bile su osuđujuće presude. Sudovi su u 12 predmeta ili 5% donijeli odbijajuće i oslobađajuće presude, rješenja o odbijanju optužnice, neprihvaćeni prijedlozi za izricanje odgojnih mjera i maloljetničkog zatvora i obustavljeni Ktm postupci. Struktura sudskih odluka, po vrstama predmeta u kojima je podnijeta optužnica, prikazana je u sljedećoj tablici:

Tablica 24: Statistički pokazatelji o sudskim odlukama po optužnicama Tužiteljstva Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine

Vrste predmeta	Ukupan broj presuda	Broj/postotak osuđujućih presuda		Broj/postotak odbijajućih presuda		Broj/postotak oslobađajućih presuda		Broj/postotak ostalih odluka	
		Broj	Postotak	Broj	Postotak	Broj	Postotak	Broj	Postotak
KT	224	219	98%	1	0%	4	2%	0	0%
KTK	14	8	57%	0	0%	6	43%	0	0%
KTPO	13	12	92%	0	0%	1	8%	0	0%

5.3. Obuka pravosuđa u Bosni i Hercegovini

Na kvalitetu rada pravosuđa utječe, između ostalog, i kvaliteta edukacije nositelja pravosudnih funkcija koja je u Bosni i Hercegovini, u smislu planiranja i organizacije, primarno povjerena entitetskim centrima za edukaciju sudaca i tužitelja, te manjim dijelom Pravosudnom povjerenstvu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, dok je savjetodavna i nadzorna uloga povjerena Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine⁴⁰.

Edukacija je pravo i obveza svakog nositelja pravosudne funkcije u našoj zemlji, i od suštinskog je značaja za objektivno, nepristrano i kompetentno obavljanje pravosudnih funkcija, zaštitu od neprimjerenih utjecaja, a iznimno je važna i za usklađivanje i predvidivost sudske prakse⁴¹. Suci i tužitelji svake godine, bez obzira na dužinu radnog staža, pohađaju određeni broj obuka i na taj način kontinuirano razvijaju, odnosno usavršavaju svoja stručna znanja i vještine, dok se početna obuka osigurava osobama koje se namjeravaju baviti pravosudnom funkcijom, te onima koji su prvi put imenovani na funkciju suca, odnosno tužitelja. Kroz odgovarajući sustav edukacije, pravosuđe Bosne i Hercegovine nastoji odgovoriti na izazove s kojima se suci i tužitelji susreću u svom svakodnevnom radu, počevši od zakonodavnih izmjena manjeg ili većeg opsega, novih pojava u društvu koje epilog dobivaju u sudskim postupcima, razvoj sudske prakse u pojedinim područjima, potrebe za novim znanjima i vještinama i slično.

Obavljajući nadzor nad provedbom početne obuke i stručnog usavršavanja sudaca i tužitelja u dužem vremenskom razdoblju, VSTV je u 2018. godini utvrdio određeni prostor za poboljšanje koncepta edukacije, te je krajem listopada usvojio nekoliko zaključaka koji će se odraziti na organizaciju i kvalitetu obuka u 2019. godini. Kada je riječ o početnoj obuci novoimenovanih sudaca i tužitelja, VSTV je naglasio da je „predsjednik suda dužan sucu koji je prvi put imenovan na ovu funkciju omogućiti pohađanje cjelokupnog Programa obuke namijenjenog za novoimenovane suce najkasnije u prvih šest mjeseci nakon preuzimanja dužnosti”. Istu obvezu ima glavni tužitelj u pogledu novoimenovanih tužitelja. Na ovaj način VSTV želi osigurati da svi novi suci i tužitelji dobiju temeljnu, efektivnu i jednoobraznu početnu obuku u okviru entitetskih centara za edukaciju u određenom kraćem vremenskom razdoblju

⁴⁰ Zakonom o VSTV-u predviđeno je da Vijeće određuje početnu obuku za osobe koje su izabrane za suce i tužitelje i nadzire provođenje obuke, određuje minimalan opseg stručnog usavršavanja koji svaki sudac i tužitelj mora ostvariti tijekom godine, savjetuje entitetske centre za edukaciju sudaca i tužitelja u vezi s usvajanjem programa početne obuke i stručnog usavršavanja, te obavlja nadzor nad provedbom edukacije. Dodatne nadležnosti Vijeća propisane su Zakonom o Centru za edukaciju sudaca i tužitelja u Federaciji Bosne i Hercegovine, odnosno Zakonom o Centru za edukaciju sudaca i javnih tužitelja u Republici Srpskoj.

⁴¹ Mišljenje Konzultativnog vijeća europskih sudaca broj 4 i 20.

nakon stupanja na dužnost, te izbjeci dosadašnju situaciju u kojoj su novoimenovani, u konzultaciji s rukovoditeljem institucije, mogli slobodno birati kojih će 8 dana obuke pohađati u prvoj godini nakon imenovanja.

Kada je riječ o kontinuiranom stručnom usavršavanju, VSTV je precizirao dosadašnje pravilo o minimalnom opsegu ove obuke na način da su „ostali suci i tužitelji dužni tijekom godine ostvariti minimalno tri (3) dana, a maksimalno deset (10) dana stručnog usavršavanja na teme koje su povezane s referatom(ima) na kojem rade“. Ovim je VSTV još jednom podcrtao da nositelji pravosudnih funkcija trebaju primarno unaprjeđivati znanja i vještine koje su relevantne za predmete na kojima rade. Izuzeci su predviđeni u dva slučaja. Naime, kada rukovoditelj institucije planira rasporediti nositelja pravosudne funkcije na drugi referat dužan je, ako procijeni opravdanim, odobriti mu pohađanje obuka koje su povezane i s novim referatom, dok se na obuke iz područja rukovođenja i rukovodnih vještina mogu prijaviti i osobe koje se namjeravaju kandidirati za rukovodne funkcije.

Za kvalitetu edukacije sudaca i tužitelja presudan je izbor kvalitetnog edukatora. S tim u vezi, u 2018. godini centri za edukaciju izvršili su određene izmjene i dopune Pravilnika o kategorijama, izboru, pravima i obvezama edukatora, dok je Pravosudno povjerenstvo Brčko Distrikta po prvi put usvojilo ovakav dokument, kako bi i ova institucija dobila pravni okvir za angažman i plaćanje edukatora na edukacijama u čijoj organizaciji sudjeluje. Nadalje, CEST RS je početkom godine izvršio dopunu postojeće liste edukatora ove institucije, dok je CEST FBiH nakon provedene natječajne procedure utvrdio novu listu edukatora. VSTV je u 2018. godini razmotrio i dao svoju suglasnost na liste edukatora, te stavio određene rezerve na pravilnike o edukatorima, svjestan da su navedeni dokumenti samo formalne pretpostavke koji ne garantiraju da će doista i doći do unaprjeđenja kvalitete edukacije. O ovom pitanju nastavit će se razgovori s relevantnim institucijama i tijekom 2019. godine.

VSTV je također dužnu pažnju posvetio planiranju programa edukacije za 2019. godinu, te se za razliku od ranijih godina aktivno uključio u proces od rane faze planiranja programa, odnosno u analizu potreba pravosudne zajednice za edukacijom. Informacije o potrebama prikupljene su i analizirane u procesu pripreme XIV. konferencije predsjednika sudova i glavnih tužitelja, te kroz izravnu i pisanu komunikaciju sa svim pravosudnim institucijama. VSTV je također za program nominirao i određene teme na prijedlog odjela Tajništva, odnosno projekata koji djeluju u okviru VSTV-a, a koje su povezane s razvojem rukovodnih vještina, upravljanjem predmetima, sigurnošću nositelja pravosudnih funkcija, etikom, korištenjem baze sudskih odluka CSD, VSTV-a i slično, te teme preporučene kroz *Peer Review* misije Europske komisije. Sukladno svojoj zakonskoj nadležnosti, VSTV je također utvrdio i teme za Program početne obuke za novoimenovane suce, te teme za Program početne obuke za novoimenovane tužitelje. Prilikom izrade programa u obzir su uzeti zaključci i analize koje su rađene prilikom razmatranja godišnjih izvješća o radu centara za edukaciju sudaca i tužitelja za 2017. godinu, a koji su odobreni odlukom VSTV-a na sjednici održanoj 9. i 10. srpnja 2018. godine.

Sve navedeno dostavljeno je centrima za edukaciju, kao kreatorima godišnjih programa obuke sudaca i tužitelja, na analizu i razmatranje. Upravni odbori ovih institucija utvrdili su konačne programe za 2019. godinu koje je VSTV odobrio u prosincu 2018. godine. Da bi se provedene aktivnosti mogle pravilno evaluirati, VSTV je preporučio da se za sve aktivnosti obuke točno definiraju ciljevi i očekivani rezultati.

Tijekom 2018. godine, na temelju zaključka XIV. konferencije predsjednika sudova i glavnih tužitelja, otpočele su aktivnosti na izgradnji mreže kontakata u pravosudnim institucijama za dostavu sudskih odluka i potreba za edukacijom. Naime, VSTV je pozvao pravosudnu zajednicu na bližu suradnju sa Stalnim povjerenstvom za edukaciju i Centar za sudsku dokumentaciju VSTV-a u pogledu navedenih pitanja, jer je pravilna identifikacija potreba za obukom od strane same pravosudne zajednice kontinuiran proces koji se treba pravovremeno i jednostavno komunicirati s kreatorima pravosudnih politika i javnim ustanovama koji utvrđuju i provode obuku.

U 2018. godini, sukladno Pravilniku VSTV-a o postupku određivanja i načinu rada konzultativnog tužitelja za novoimenovane i druge tužitelje, otpočela je implementacija sustavnog mentorstva tužiteljima koji su prvi put imenovani na tu funkciju. Naime, ukupno

dvanaest tužiteljstava imenovalo je sedamnaest konzultativnih tužitelja s dugogodišnjim tužiteljskim iskustvom. Neki od njih su u 2018. godini imali priliku raditi s novoimenovanim tužiteljima, jer su u tužiteljstvo u kojem rade imenovani tužitelji bez prethodnog iskustva na toj poziciji, te su ih bili dužni uključiti u širi kontekst rada u tužiteljstvu, pomoći im u interpretaciji i analizi rezultata dobivenih tijekom rada, pružiti im stručnu podršku i usmjeravati ih u radu, dati povratnu informaciju o njihovoj uspješnosti, pregledati njihove odluke, te ih poticati na unaprjeđenje stručnih znanja, kritičko promišljanje i samostalnost u radu. VSTV se tijekom godine redovito informirao o radu izabranih konzultativnih tužitelja s novoimenovanim, te, iako se radi o ograničenim podacima, može se konstatirati da konzultativni tužitelji imaju značajnu ulogu u osposobljavanju novoimenovanih tužitelja za samostalan rad. Također, konzultativni tužitelji za vrijeme zajedničkog rada mogu najbolje uvidjeti u kojim područjima je novoimenovanim tužiteljima potrebna daljnja edukacija i stručno usavršavanje što znatno doprinosi kvaliteti rada novih tužitelja, ali i budućoj učinkovitosti cjelokupnog rada određenog tužiteljstva. Analizom dostavljenih izvješća i informacija nadležna Stalna povjerenstva VSTV-a će se više baviti u narednoj godini, za kada se planira i razvoj vještina samih konzultativnih tužitelja za prijenos znanja kroz specijalističke obuke, odnosno radionice, te razvoj sustava mentorstva za novoimenovane suce. Pri daljnjem razvoju sustava mentorstva VSTV planira uzeti u obzir dobre prakse zemalja Europske unije kad je u pitanju početna obuka i osposobljavanje za rad kroz učenje na radnom mjestu, a koje će pravosudnoj zajednici BiH biti predstavljene na TAIEX radionici krajem siječnja 2019. godine.

Sve navedene aktivnosti provodile su se uz konzultacije i suradnju s entitetskim centrima za edukaciju sudaca i tužitelja i Pravosudnim povjerenstvom Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine. Pripremne aktivnosti su se uglavnom odvijale u okviru rada Stalnog povjerenstva VSTV-a za edukaciju i Centar za sudsku dokumentaciju, na čijim sastancima su redovito sudjelovali i predstavnici navedenih institucija, te predstavnici Specijalnog predstavnika Ureda Europske unije u BiH, što ukazuje na značaj ovog segmenta rada VSTV-a za pristupanje BiH u Europsku uniju. Povjerenstvo je također surađivalo i s upravnim odborima centara, čiji je sastav, zbog isteka petogodišnjeg mandata, promijenjen u 2018. godini. U proceduri koja je provedena sukladno relevantnim zakonskim odredbama, VSTV je odobrio izbor, odnosno imenovanje novih članova tijela upravljanja centara za edukaciju.

Novi saziv Upravnog odbora CEST RS-a čine: 1) Gorjana Popadić, sutkinja Vrhovnog suda Republike Srpske; 2) Svetlana Brković, republička javna tužiteljica Republičkog javnog tužiteljstva Republike Srpske; 3) Prof. dr. Darko Radić, profesor na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Banjoj Luci; 4) Dr. Miodrag Bajić, zamjenik glavnog Republičkog javnog tužitelja – specijalni tužitelj; 5) Milenko Milekić, predsjednik Osnovnog suda u Banjoj Luci; 6) Daniela Milovanović, sutkinja Vrhovnog suda Republike Srpske; 7) Dragoslav Erdelić, sudac Okružnog suda u Bijeljini; 8) Slavica Matijaš, javna tužiteljica Okružnog javnog tužiteljstva Banja Luka i 9) Stanko Nuić, zamjenik glavnog Okružnog javnog tužitelja Istočno Sarajevo. Novi saziv Upravnog odbora CEST FBiH čine 1) Nevenka Milosavljević, sutkinja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, 2) Fikreta Vranjkovina, tužiteljica Federalnog tužiteljstva Federacije Bosne i Hercegovine, 3) Prof. dr. Enes Bikić, dekan pravnog fakulteta Sveučilišta u Zenici, 4) Mersiha Udovčić, stručna savjetnica za normativno-pravne poslove u sektoru pravosuđa Federalnog ministarstva pravde, 5) Jozo Anđić, sudac Kantonalnog suda u Odžaku, 6) Smajo Šabić, sudac Općinskog suda u Zenici, 7) Aladin Bajrić, sudac Općinskog suda u Bihaću, 8) Zdenko Kovač, glavni kantonalni tužitelj Kantonalnog tužiteljstva Hercegovačko-neretvanskog kantona i 9) Ešref Sikira, kantonalni tužitelj Kantonalnog tužiteljstva Zeničko-dobojskog kantona.

Sukladno gore navedenom, može se konstatirati da je VSTV, u suradnji s centrima za edukaciju i Pravosudnim povjerenstvom Brčko Distrikta BiH, te pravosudnim institucijama, u 2018. godini poduzeo niz aktivnosti koje dugoročno trebaju doprinijeti unaprjeđenju kvalitete edukacije sudaca i tužitelja u Bosni i Hercegovini, a samim tim i kvaliteti rada nositelja pravosudnih funkcija. Na koji način poduzete aktivnosti doprinose realizaciji preporuka koje su

pravosuđu BiH uputili eksperti Europske unije u sklopu *Peer Review* misija⁴², odnosno kako iste doprinose procesu europskih integracija može se pročitati u Poglavlju 1 ovog godišnjeg izvješća.

VSTV je također provodio dodatne aktivnosti na polju edukacije kroz projekte koji djeluju u njegovom okviru. Tako je kroz aktivnosti Projekta Jačanja tužiteljskih kapaciteta u sustavu kaznenog pravosuđa održano nekoliko seminara za tužitelje i ovlaštene službene osobe. Tijekom 2018. godine uz podršku navedenog Projekta održane su po dvije dodatne specijalističke edukacije (za skupine tužitelja koji su ranije pohađali specijalističke edukacije tijekom dvije godine) na temu borbe protiv korupcije, organiziranog kriminala i visokotehnološkog kriminala. Na prijedlog sudionika ovih edukacija, skupina polaznika je proširena za određeni broj sudaca radi razmjene stručnih znanja i iskustava.

Održane su također dvije videokonferencije za razmjenu znanja na kojima su tužitelji pomoću videolinka razmjenjivali svoja znanja i iskustva na teme: „Mjere osiguranja prisustva osumnjičenog odnosno optuženog i uspješno vođenje kaznenog postupka, s posebnim osvrtom na pritvor i mjere zabrane“ i „Istraživanje i dokazivanje kaznenih djela u vezi sa stečajem s posebnim osvrtom na zakonsku regulativu, uz navođenje primjera iz prakse“. Ovaj način razmjene znanja odnosno edukacije postao je općeprihvatljiv među tužiteljima, na kojem oni na neposredan način razmjenjuju znanja i iskustva u radu na specifičnim predmetima bez dodatnog gubljenja vremena na putovanja i prisustva na edukacijama izvan sjedišta tužiteljstava.

Na temelju Memoranduma o suradnji između policijskih i pravosudnih institucija nadležnih za edukaciju, a uz podršku projekta koji financira EU a provodi VSTV, održavaju se redoviti sastanci edukacijsko-koordinacijskog foruma koji čine predstavnici Centra za edukaciju sudaca i tužitelja FBiH, Centra za edukaciju sudaca i javnih tužitelja RS, Policijske akademije Federalnog ministarstva unutarnjih poslova, Uprave za policijsko obrazovanje MUP-a Republike Srpske, Agencije za školovanje i stručno usavršavanje kadrova Mostar, Centra za obuku Granične policije BiH, Policije Brčko Distrikta BiH, Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH, Obavještajno-sigurnosne agencije i Oružanih snaga.

U razdoblju izvješćivanja, VSTV je kroz projekt „Jačanje tužiteljskih kapaciteta“ započeo proces izrade pet interaktivnih modula učenja na daljinu za novoimenovane tužitelje, kao i modul za novinare o izvješćivanju iz kaznenog pravosuđa. Na ovaj način unaprjeđuju se kapaciteti novoimenovanih tužitelja i novinara, kao i kapaciteti centara za edukaciju sudaca i tužitelja u segmentu inovativnih metoda učenja među kojima je i aspekt učenja na daljinu.

Više o aktivnostima edukacije koje su provedene kroz projekt „Unaprjeđenje učinkovitosti pravosuđa“ može se pročitati u Poglavlju 4.

U svrhu povezivanja i razmjene iskustava s institucijama sličnog profila, predstavnici VSTV-a sudjelovali su na nekoliko regionalnih radionica, konferencija i drugih skupova edukativnog karaktera, uključujući dva regionalna sastanka Mreže pravosudnih institucija za edukaciju na temu: „Uloga pravosudnih institucija za edukaciju u imenovanju i karijeri sudaca i tužitelja“ u Podgorici, i „Vladavina prava u središtu procesa proširenja“ u Zagrebu, Regionalnoj konferenciji za jugoistočnu Europu o zločinima iz mržnje u Varšavi, V. regionalnom Pravosudnom forumu u Skoplju na temu „Članak 3. Europske konvencije o ljudskim pravima: Zabrana mučenja i nečovječnog postupanja“, II. nacionalnom pravosudnom forumu na temu „Posebne istražne radnje u kontekstu Odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine“, i slično.

VSTV je u 2018. godini u više navrata raspravljao i kako osigurati bržu razmjenu znanja i informacija s ovakvih skupova. Naime, svjesni činjenice da brojni nositelji pravosudnih funkcija tijekom karijere imaju priliku ispred svojih institucija sudjelovati na različitim studijskim putovanjima, konferencijama i obukama o značajnim aktualnim pitanjima, kao i činjenice da dobivene informacije i materijali često ostaju u posjedu samo onog pojedinca koji je na takvom skupu sudjelovao, VSTV je krajem godine donio niz zaključaka koji dugoročno trebaju osigurati da se informacije od značaja za cijelo pravosuđe prikupljaju i objavljuju na jednom mjestu na

⁴² Više informacija o preporukama može se pronaći na internet stranici VSTV,

sistematičan način. Naime, VSTV je podsjetio rukovoditelje pravosudnih institucija da se Pravilnik o službenim putovanjima u inozemstvo treba dosljedno poštovati, te da se VSTV obvezno treba obavještavati naročito o svrsi putovanja, organizatoru i izvoru financiranja. Prilikom odabira sudionika na obukama i skupovima, predsjednici sudova i glavni tužitelji trebaju voditi računa o interesu i potrebama institucije kojom rukovode. Suci i tužitelji koji sudjeluju na ovakvim obukama dužni su rukovoditelju institucije dostaviti informacije o skupu u pisanoj formi, uključujući zaključke ako su isti doneseni, te elektronske materijale ili linkove na kojima se materijali nalaze kako bi se osiguralo adekvatno dijeljenje znanja unutar same institucije. Rukovoditelj institucije proslijedit će ove informacije i materijale Stalnom povjerenstvu VSTV-a za edukaciju i Centar za sudsku dokumentaciju radi njihove objave i distribucije cijeloj pravosudnoj zajednici pomoću internet stranice

5.4. Informacijski sustav Centra za sudsku dokumentaciju

VSTV BiH kontinuirano poduzima aktivnosti usmjerene na unaprjeđenje transparentnosti rada pravosuđa, a jedan segment ovih aktivnosti odnosi se na osiguranje pristupa sudskim odlukama. U tom smislu nastavljeno je online objavljivanje najvažnijih sudskih odluka vrhovnih sudova, Apelacijskog suda Brčko Distrikta i Suda BiH, te vezanih nižestupanjskih odluka, kroz centralnu bazu dostupnu na internet stranici Centra za sudsku dokumentaciju VSTV-a), koji je 27. srpnja 2018. godine obilježio jubilej deset godina od zvaničnog otpočinjanja s radom. VSTV je u tu svrhu izradio kratki video, kojim promovira aktivnosti koje provodi na polju transparentnosti i kvalitete pravosuđa⁴³. Pored toga, aktivnosti Centra za sudsku dokumentaciju prezentirane su i na XIV. konferenciji predsjednika sudova i glavnih tužitelja (14. i 15. svibanj, Neum), kojom prilikom su pozvani rukovoditelji pravosudnih institucija da ostvare bližu suradnju s Centrom na polju dostave sudskih odluka i tema za edukaciju.

Izbor odluka koje će se objavljivati u sustavu i dalje obavljaju navedeni sudovi. Početkom kolovoza 2018. godine, intenziviran je unos odluka, te je na kraju godine bilo dostupno 12.064 odluke koje je moguće pretraživati po različitim parametrima. Uvjeti za pristup bazi nisu mijenjani, te bazi slobodno pristupaju korisnici iz pravosudnih institucija, dok je ostalim zainteresiranim pravnim i fizičkim osobama pristup omogućen uz plaćanje godišnje pretplate u iznosu od 100 KM. Bazu i dalje redovito koristi četvrtina pravosudne zajednice, dok su sve učestaliji zahtjevi za korištenje od strane odvjetnika, osiguravajućih kuća, pravnih fakulteta, banaka, itd. Do kraja 2018. godine, zabilježeno je 109.808 posjeta bazi, odnosno 558.429 posjeta internet stranici. Promocija korisničkog dijela baze i učinkovitijeg načina pretrage sudskih odluka za potrebe pravosudne zajednice obavlja se pomoću obuka u okviru centara za edukaciju, te na druge pogodne načine.

Kroz informacijski sustav Centra za sudsku dokumentaciju redovito se objavljuju i druge pravne informacije, prije svega informacije o novousvojenim zakonima na razini entiteta, Brčko Distrikta i državnoj razini. Redovito se objavljuju i informacije o radu Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, te Europskog suda za ljudska prava, a povremeno i različite pravne publikacije, te edukativni moduli. Na kraju 2018. godine bilo je ukupno dostupno 2020 različitih vijesti s pratećim dokumentima za preuzimanje. Svi korisnici u pravosuđu se o novim odlukama i sadržajima na stranici redovito obavještavaju pomoću mjesečnog elektroničkog letka.

Objavljivanje odluka je u manjem ili većem opsegu nastavljeno i na internet stranicama samih sudova. Tijekom 2018. godine je također utvrđen pravni okvir za djelovanje novoformiranih odjela sudske prakse u vrhovnim sudovima i Apelacijskom sudu Brčko Distrikta BiH, što svakako predstavlja značajan korak u reformi pravosuđa. Rad ovih odjela još uvijek je u ranoj fazi i kreće se od formiranja liste deskriptora za evidentiranje stavova sudske prakse, usvajanja internih poslovnika o radu odjela, uvođenja elektroničkog sustava evidentiranja odluka unutar suda i slično. Aktivnosti VSTV-a i partner institucija na jačanju ovih odjela započele su početkom rujna 2018. godine u okviru projekta IPA 2017 „Izgradnja učinkovitog pravosuđa u službi građana“, koji financira Europska unija. Naime, u okviru projekta će se tijekom 2019. godine zaposliti viši pravni savjetnici u najvišim sudskim instancama i Centru za sudsku

⁴³ Video možete pogledati na web stranici

dokumentaciju VSTV-a, koji će tijekom narednih dvije i pol godine pomagati sucima na evidentiranju i sistematiziranju sudske prakse. Kroz projekt će se također intenzivirati objava informacija o radu međunarodnih sudova, prije svega Europskog suda za ljudska prava, s obzirom na utjecaj koje stavovi ovog suda imaju, odnosno mogu imati razvoj sudske prakse u Bosni i Hercegovini.

S tim u vezi, predstavnici VSTV-a su u razdoblju od 21. do 23. lipnja posjetili Ured Direktorata Juriskonzulta Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu, kojom prilikom su se upoznali s načinom rada i strukturom ovog ureda. Posjet je također koristio kao pripremna aktivnost za izradu opisa poslova za više pravne savjetnike koji će biti angažirani u okviru Projekta IPA 2017, ali i radi informiranja o mogućnostima obuke za navedeno osoblje. Tom prilikom sudionicima je prezentiran i način izrade vodiča s ključnom i novijom sudskom praksom ovog suda, koji su objavljeni i kroz Informacijski sustav Centra za sudsku dokumentaciju⁴⁴.

Pored navedenog, u organizaciji Generalnog Direktorata Europskog suda za ljudska prava (ESLJP) i Vijeća Europe, u sklopu teme: „Jačanje pravosudnih kapaciteta za očuvanje ljudskih prava i borbi protiv zlostavljanja i nekažnjivosti“ (CAPI), predstavnik VSTV-a je, zajedno s predstavnikom Vrhovnog suda Federacije BiH, sudjelovao na regionalnoj konferenciji o ujednačavanju sudske prakse, održanoj u razdoblju od 11. do 13. travnja 2018. godine u Skoplju. Konferencija je rezultat zajedničkog djelovanja Vijeća Europe i programa Europske unije pod nazivom „Horizontal facility for Western Balkans and Turkey“. Na konferenciji je vođena diskusija o adekvatnom nacionalnom modelu ujednačavanja sudske prakse, a predstavljene su najbolje prakse na navedenu temu. Tako je predstavljen i bosanskohercegovački model rada Panela za ujednačavanje sudske prakse, kao uspješno formaliziran proces bez utjecaja na sudačku neovisnost. Na konferenciji su sudjelovali suci viših i vrhovnih sudova Hrvatske, Makedonije, Crne Gore, Srbije i Albanije.

Sve navedeno bi u konačnici trebalo doprinijeti kvalitetnijem radu pravosuđa u BiH kao i boljem pristupu sudskim odlukama.

5.5. Koordiniranje rada panela za ujednačavanje sudske prakse u Bosni i Hercegovini

Aktivnosti panela za ujednačavanja sudske prakse kojeg čine predstavnici sudova najviših instanci u BiH⁴⁵ nastavljene su u 2018. godini. Naime, postupajući po zaključku Nadzornog tijela za praćenje provođenja Državne strategije za rad na premetima ratnih zločina, VSTV je u rujnu 2018. godine usvojio zaključak da se na Panel za ujednačavanje sudske prakse iz kaznenog područja delegira pitanje usuglašavanja sudske prakse u predmetima ratnih zločina, te da podršku i pomoć Panelu kada su u pitanju ovi predmeti pruži Misija OESS-a BiH.

Panel sudovi su ovu inicijativu prihvatili, te je sastanak panela iz kaznenog područja održan od 17. do 19. prosinca 2018. godine kada su razmotrene teme: Odmjeravanje kazne i Načelo *ne bis in idem* u predmetima ratnih zločina. Na sastanku su usvojeni određeni zaključci koji u narednom razdoblju trebaju biti verificirani na odjelima sudova – članova panela. Kao i do sada, rad Panela odvijao se sukladno Pravilima o radu panela⁴⁶ za ujednačavanje sudske prakse. Imajući u vidu da OESS prati procesuiranje svih predmeta ratnih zločina na prostoru čitave BiH, članovi panela su se suglasili da Misija OESS-a u narednom razdoblju dostavi proširenu listu tema, uz kratko obrazloženje relevantnosti za rad panela, a u svrhu planiranja sastanaka panela u narednoj godini.

Paneli iz građanskog i upravnog područja nisu održavani zbog nedostatka tema za ujednačavanje.

---

⁴⁴ h

⁴⁵ U radu panela za ujednačavanje sudske prakse sudjeluju suci Vrhovnog suda Republike Srpske, Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, Apelacijskog suda Brčko Distrikta Bosne i H

Poglavlje 6: INTEGRITET I ODGOVORNOST

6.1. Integritet

U svrhu jačanja integriteta i odgovornosti u pravosuđu BiH, iskazanom kroz Strategiju za reformu sektora pravde u BiH za razdoblje od 2014. do 2018. godine (SRSP), Strateškim planom VSTV-a za razdoblje od 2014. do 2018. godine i Srednjoročnim planom rada VSTV-a za razdoblje 2017. do 2019. godine, te imajući u vidu preuzete obveze iz Reformske agende Europske unije (EU), Strukturiranog dijaloga između EU i BiH i utvrđene ciljeve od važnosti za daljnji proces integracije BiH u EU istaknute u preporukama Stručne analize ekspertne misije Europske komisije (EK) - *Peer Review* (PR), VSTV je proveo planirane prioritete aktivnosti usmjerene ka izgradnji kapaciteta za prevenciju i otkrivanje korupcije i sukoba interesa u pravosuđu.

Aktivnosti su provedene u području unaprjeđenja postupka financijskog izvješćivanja i poštivanja standarda profesionalne etike, integriteta i odgovornosti nositelja pravosudne funkcije, koje su realizirane u okviru zadataka Radne skupine za unaprjeđenje integriteta i odgovornosti nositelja pravosudne funkcije i uz stručnu podršku USAID-ovog Projekta pravosuđa u BiH.

Svjestan činjenice da izvješća o financijskom stanju i interesima predstavljaju važno sredstvo za suzbijanje i otkrivanje sukoba interesa i nezakonitog bogaćenja nositelja javnih funkcija, te u svrhu uspostavljanja funkcionalnog i transparentnog sustava financijskog izvješćivanja, VSTV je na sjednici održanoj 26. i 27. rujna 2018. godine, usvojio Pravilnik o podnošenju, provjeri i obradi financijskih izvješća sudaca i tužitelja i novi Obrazac financijskog izvješća, koji su objavljeni na web stranici VSTV-a i primjenjivat će se za dostavljanje financijskih izvješća o prihodima, imovini i interesima sudaca i tužitelja za 2018. godinu.

U smislu obveze dostavljanja financijskih izvješća sudaca i tužitelja propisanim Zakonom o VSTV-u, Pravilnikom su definirana pravila i procedure njihovog podnošenja, te način provjere, obrade, čuvanja i pristupa dostavljanim izvješćima. Izvješća se podnose pomoću Obrasca koji su dužni popuniti svi suci i tužitelji u BiH i u predviđenim rokovima dostaviti ih VSTV-u. Usvojenim aktima uvodi se elektroničko podnošenje, provjera i obrada financijskih izvješća, čime se ovaj postupak pojednostavljuje i čini učinkovitijim, te omogućuje objavljivanje izvješća sudaca i tužitelja na web stranici VSTV-a, uz izuzimanje osobnih podataka.

U okviru aktivnosti na unaprjeđenju poštivanja standarda profesionalne etike, integriteta i odgovornosti nositelja pravosudne funkcije, VSTV je na sjednici održanoj 27. studenog 2018. godine usvojio izmjene i dopune Kodeksa sudačke etike⁴⁷ i Kodeksa tužiteljske etike⁴⁸, u svrhu njihovog dodatnog usklađivanja sa Smjernicama za sprječavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH koje je VSTV usvojio na sjednici održanoj 7. i 8. srpnja 2016. godine. Kako bi se osigurala dosljedna primjena usvojenih akata, VSTV je na istoj sjednici usvojio i dokument Instrumenti za praćenje primjene Smjernica za sprječavanje sukoba interesa u pravosuđu, a na sjednici održanoj 23. i 24. prosinca 2018. godine, donio poseban Priručnik za primjenu Kodeksa sudačke etike i Kodeksa tužiteljske etike.

U svrhu unaprjeđenja stegovnog postupka i dosadašnje prakse VSTV-a, posebno u dijelu obrazloženja stegovnih odluka i izrečenih stegovnih mjera, tijekom 2018. godine započete su aktivnosti na analizi kaznene politike i unaprjeđenju rada stegovnih povjerenstava. Radna skupina za unaprjeđenje integriteta i odgovornosti nositelja pravosudnih funkcija u suradnji s USAID-ovim Projektom pravosuđa, finalizira rad na izradi Priručnika za vođenje stegovnog postupka, a rok za završetak planiranih aktivnosti iz područja stegovnih postupaka je kraj 2019. godine.

Preporuke koje se odnose na informiranje javnosti o stegovnim predmetima već su u primjeni, na način da se na web stranici VSTV-a objavljuju anonimizirane konačne odluke donesene u stegovnom postupku.

⁴⁷ „Službeni glasnik BiH“, broj 13/06, 24/15, 94/18

⁴⁸ „Službeni glasnik BiH“, broj 13/06, 32/15, 94/18

Nakon što je, u okviru aktivnosti na unaprjeđenju integriteta pravosudnih institucija, VSTV u ožujku 2017. godine usvojio Listu osnovnih rizika za narušavanje integriteta u pravosudnim institucijama u BiH i mogućih mjera za unaprjeđenje integriteta sukladno Smjernicama za izradu i provođenje plana integriteta u pravosudnim institucijama u BiH i njihovim pratećim dokumentima (Metodološki nalog za izradu plana integriteta u pravosudnim institucijama BiH i Model plana integriteta) koji su dostavljeni svim sudovima i tužiteljstvima u BiH, zaključno s 31. prosincem 2018. godine, 98 pravosudnih institucija pristupilo je implementiranju usvojenih planova integriteta, dvije novoosnovane pravosudne institucije dostavile su nacrt plana integriteta na mišljenje VSTV-u, dok jedna novoosnovana pravosudna institucija nacrt plana integriteta još nije izradila.

Sukladno obvezi da, prema usvojenim Smjernicama, nadzire implementiranje planova integriteta svih pravosudnih institucija u BiH, VSTV je u svrhu kvalitetnog izvršavanja ove obveze i u suradnji s Regionalnom antikorupcijskom inicijativom (RAI), tijekom 2018. godine radio na izradi IT alata za praćenje provođenja planova integriteta koji će u prvom tromjesečju 2019. godine biti dostupni svim pravosudnim institucijama kako bi im se olakšalo implementiranje planova integriteta i izvješćivanje, a VSTV-u praćenje njihovog implementiranja i izvješćivanja.

6.2. Stegovni postupci

6.2.1. Pritužbe na povredu dužnosti nositelja pravosudnih funkcija

Ured stegovnog tužitelja (UST) je, tijekom 2018. godine, ukupno primio 895 pritužbi, odnosno 16,9% manje pritužbi nego u 2017. godini. Tijekom 2018. godine UST riješio je 1.145 pritužbi, što predstavlja povećanje od 22,7% u odnosu na broj riješenih pritužbi u 2017. godini (933 pritužbe).

Najčešći razlozi za podnošenje pritužbi su nezadovoljstvo dužinom trajanja sudskih i tužiteljskih postupaka, odnosno donesenim sudskim odlukama.

Najveći udio pritužbi odnosi se na dužinu trajanja postupka: 31% pritužbi odnosi se na dužinu trajanja postupka pred sudom, a 10% pritužbi odnosi se na dužinu trajanja postupka pred tužiteljstvom. Također, u 19% pritužbi podnositelji su tražili da UST utječe na okončanje postupka.

Prilikom razmatranja pritužbi na dužinu trajanja postupka UST, pored objektivne dužine trajanja postupka, mora dokazati i subjektivne propuste u radu sudaca ili tužitelja, koji su prouzrokovali odugovlačenje postupka. Imajući u vidu pokazatelje o radu sudaca i tužitelja, koji se, između ostalih, odnose i na broj predmeta u radu, ostvarenu orijentacijsku normu, Plan rješavanja predmeta, kronološko postupanje itd; UST je u mnogim predmetima utvrdio da, unatoč objektivnoj dužini trajanja postupaka, ne postoji dovoljno dokaza o povredi dužnosti postupajućih sudaca/tužitelja.

Člankom 87. Zakona o VSTV-u propisano je da sudac, odnosno tužitelj ne odgovara u građanskom postupku za odluku koju donese u okviru obnašanja svojih službenih dužnosti. Ipak, ovaj imunitet ne odnosi se na stegovnu odgovornost sudaca (i stručnih suradnika sa sudačkim ovlastima) za izvršeni stegovni prekršaj koji je propisan člankom 56. točka 9. Zakona o VSTV-u: „donošenje odluka kojim se očigledno krši zakon ili uporno i neopravdano kršenje pravila postupka“.

Potrebno je napomenuti i da je 21% pritužbi podneseno zbog stegovnog prekršaja sudaca propisanog člankom 56. točka 9. Zakona o VSTV-u: „donošenje odluka kojim se očigledno krši zakon ili uporno i neopravdano kršenje pravila postupka“, a navodi pritužbe se u određenoj mjeri odnose i na odluku kojom je okončan sudski postupak, pa i dio ovih pritužbi treba promatrati u širem kontekstu nezadovoljstva donesenim odlukama.

Smatramo da je neophodno izdvojiti i podatak da se gotovo svaka deseta pritužba odnosi na nemarno ili nepažljivo obnašanje službenih dužnosti suca (9%) te na ispoljeno ponašanje ili postupanje suca prema sudionicima u postupku (8%).

Prosječno vrijeme rješavanja pritužbi u 2018. godini iznosilo je 367 dana, što je znatno manje od zakonskog roka prema kojem je UST dužan pritužbe riješiti, a to je dvije godine od dana zaprimanja.

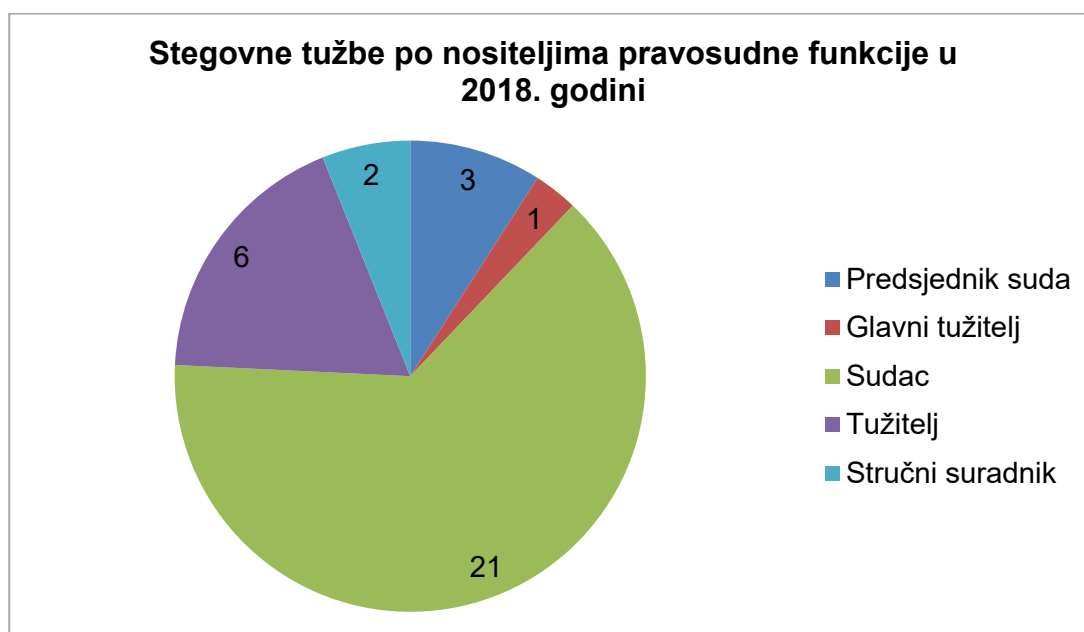
6.2.2. Pokrenuti stegovni postupci

UST je, tijekom 2018. godine, pokrenuo 33 stegovna postupka, što predstavlja najveći broj postupaka pokrenutih u jednoj godini.

U 4 stegovne tužbe, UST je zatražio da stegovna povjerenstva izreknu mjeru razrješenja od dužnosti.

Najviše postupaka pokrenuto je protiv sudaca (21). Protiv tužitelja pokrenuto je 6 postupaka. Također su pokrenuti i postupci protiv predsjednika sudova (dvojice predsjednika općinskog suda i jednog predsjednika osnovnog suda), protiv jednog glavnog tužitelja kantonalnog tužiteljstva, te dva stručna suradnika općinskih sudova.

Grafikon 9: Stegovne tužbe po nositeljima pravosudne funkcije

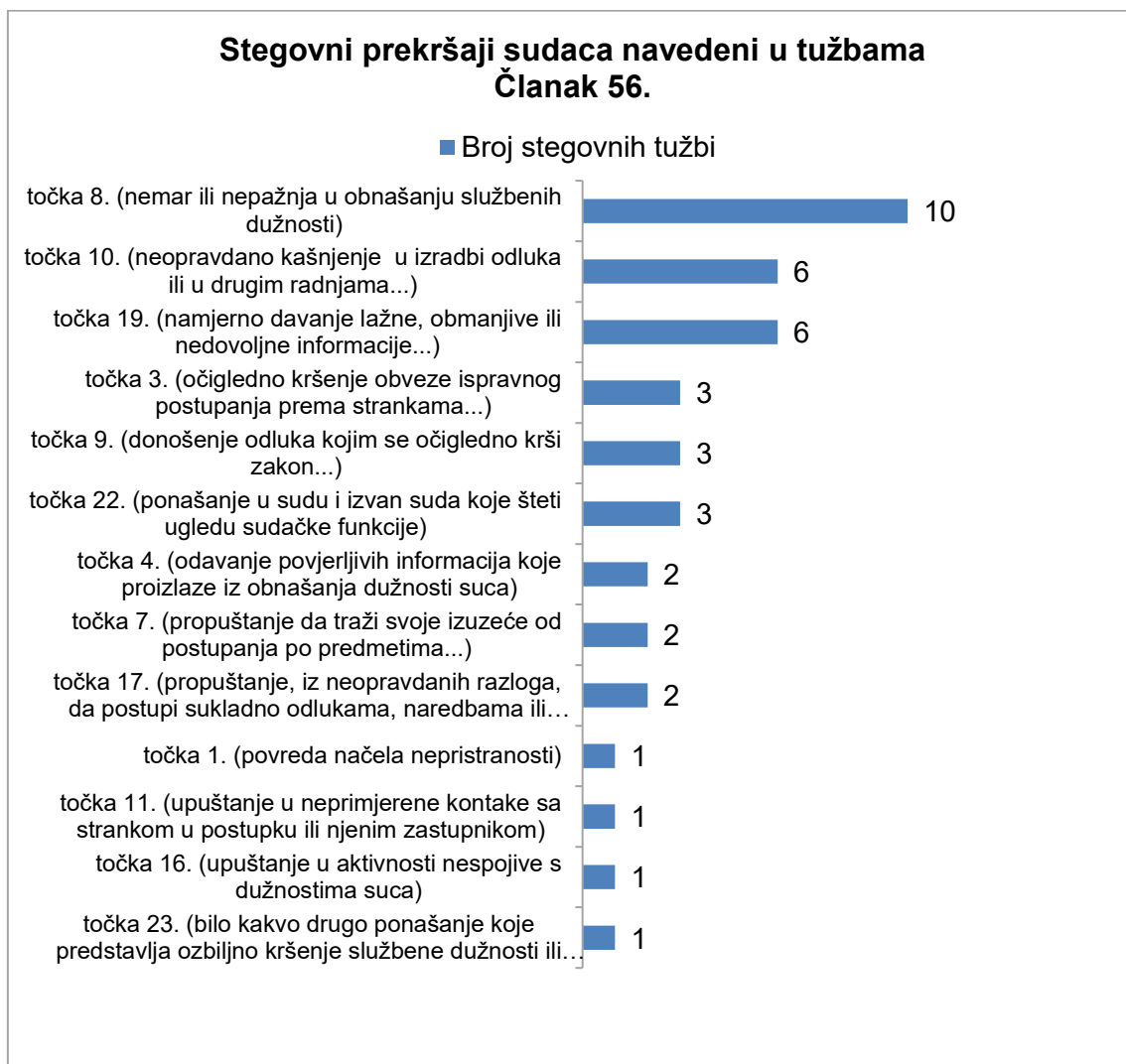

Najviše stegovnih postupaka protiv sudaca pokrenuto je zbog stegovnog prekršaja propisanog člankom 56. točka 8. Zakona o VSTV-u „nemar ili nepažnja u obnašanju službenih dužnosti“ (10 tužbi). Slijede prekršaji propisani točkom 10. „neopravdano kašnjenje u izradi odluka ili u drugim radnjama u vezi s obnašanjem dužnosti suca ili bilo kakvo drugo ponovljeno nepoštivanje dužnosti sudaca“ (6 tužbi) i točkom 19. „namjerno davanje lažne, obmanjive ili nedovoljne informacije u vezi s prijavama za radno mjesto, stegovnim stvarima, pitanjima unaprjeđenja i napredovanja u službi ili bilo kojim drugim pitanjima koja su u nadležnosti Vijeća“ (6 tužbi).

Po 3 tužbe podnesene su zbog prekršaja propisanog člankom 56. točka 3. Zakona o VSTV-u „očigledno kršenje obveze ispravnog postupanja prema strankama u postupku, njihovim pravnim zastupnicima, svjedocima, ili drugim osobama“, točka 9. „donošenje odluka kojim se očigledno krši zakon ili uporno i neopravdano kršenje pravila postupka“ i točka 22. „ponašanje u sudu i izvan suda koje šteti ugledu sudačke funkcije“.

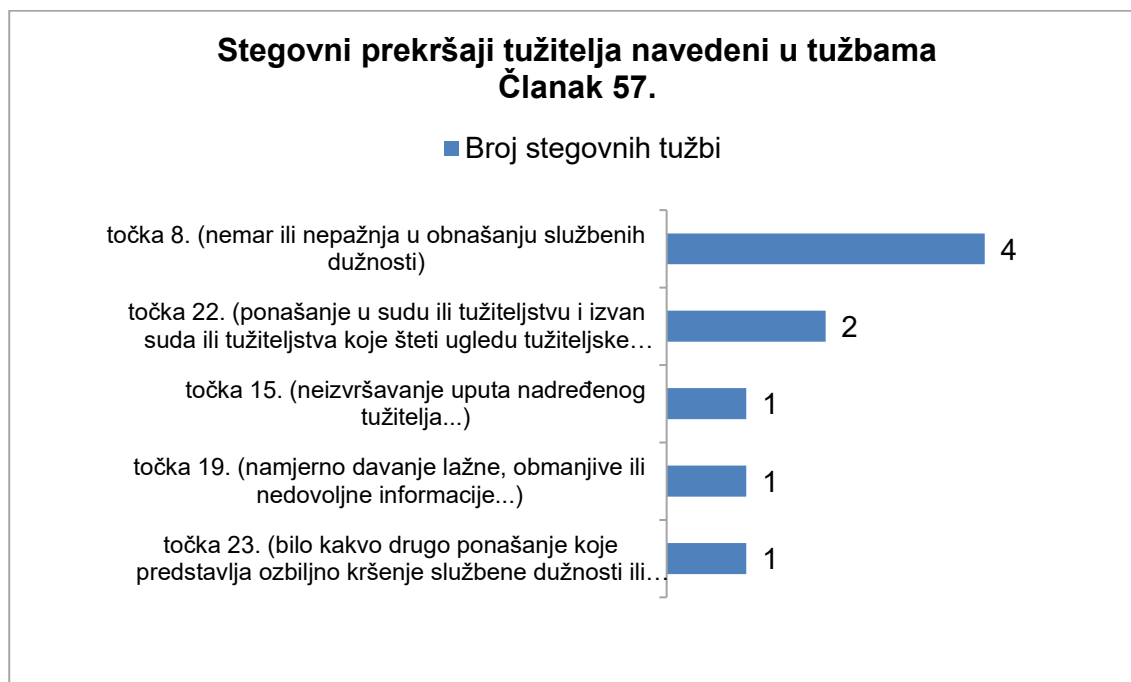

Grafikon 10: Stegovni prekršaji sudaca navedeni u tužbama

Kada su u pitanju stegovni postupci pokrenuti protiv tužitelja, najviše tužbi odnosilo se na stegovni prekršaj iz članka 57. točka 8. Zakona o VSTV-u: „nemar ili nepažnja u obnašanju službenih dužnosti“ (4 tužbe).

Grafikon 11: Stegovni prekršaji tužitelja navedeni u tužbama

Najveći broj stegovnih postupaka pokrenut je na temelju pritužbi po službenoj dužnosti (11) i stranaka u postupku (10 tužbi); zatim slijede rukovoditelji pravosudnih institucija (8 tužbi) i odvjetnici (7 tužbi). Treba napomenuti da zbroj ne odgovara ukupnom broju podnesenih stegovnih tužbi (33) jer su mnoge stegovne tužbe podnesene na temelju više pritužbi koje su dostavile različite kategorije podnositelja pritužbi.

Grafikon 12: Stegovne tužbe po podnositeljima pritužbi

6.2.3. Okončani stegovni postupci

Tijekom 2018. godine okončano je 30 stegovnih postupaka. Struktura okončanih postupaka prema godini pokretanja postupka je sljedeća: jedan okončani postupak pokrenut je 2016. godine, 13 okončanih postupaka pokrenuto je 2017. godine i 16 okončanih postupaka pokrenuto je 2018. godine.

U 27 postupaka utvrđena je stegovna odgovornost, u jednom postupku odbijena je stegovna tužba, a dva postupka obustavljena su zbog ostavke jednog suca osnovnog suda i prestanka mandata jednom dodatnom sucu osnovnog suda. Ostavka je data tijekom pokrenutog stegovnog postupka.

Stegovna odgovornost utvrđena je za 27 nositelja pravosudne funkcije. Stegovne mjere su izrečene dvojici predsjednika općinskih sudova, 20 sudaca (8 sudaca općinskih sudova, 5 sudaca osnovnih sudova, 3 suca okružnih sudova, 3 suca kantonalnih sudova i jedan sudac Vrhovnog suda Republike Srpske), 4 tužitelja (3 tužitelja kantonalnih tužiteljstava i jedan tužitelj okružnog javnog tužiteljstva) i jednom stručnom suradniku općinskog suda.

Grafikon 13: Izrečene mjere po nositeljima pravosudne funkcije

Stegovna odgovornost sudaca najčešće je utvrđena za sljedeće stegovne prekršaje iz članka 56. Zakona o VSTV-u:

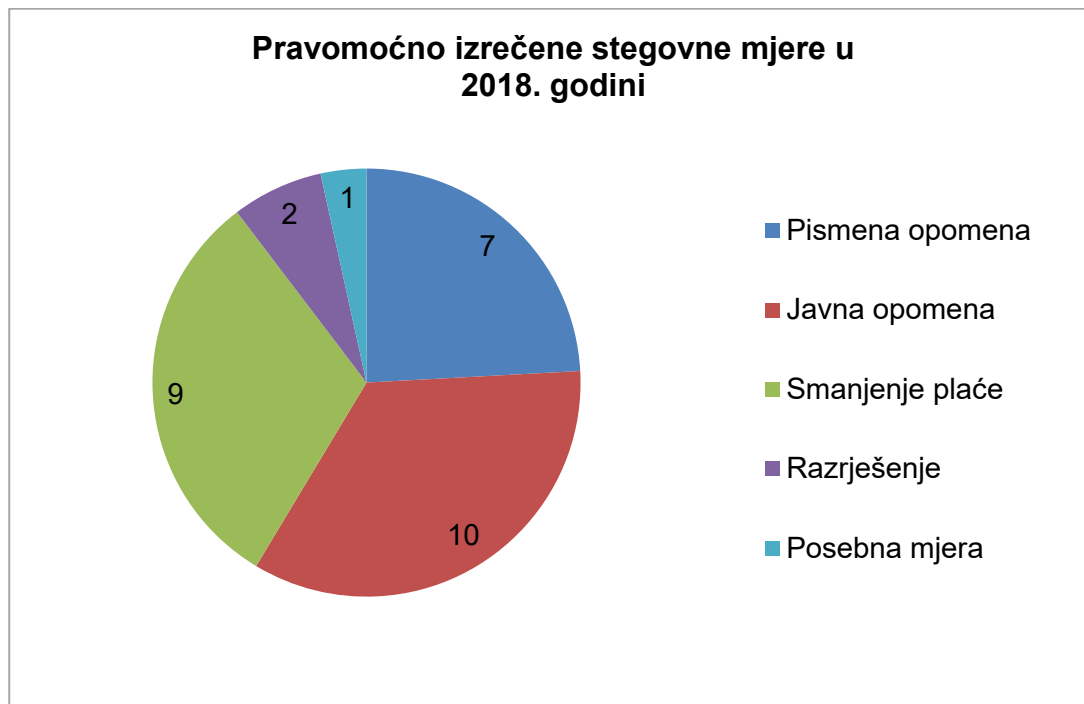
- točka 8. „nemar ili nepažnja u obnašanju službenih dužnosti“ (12 sudaca)
- točka 22. „ponašanje u sudu i izvan suda koje šteti ugledu sudačke funkcije“ (5 sudaca)
- točka 10. „neopravdano kašnjenje u izradi odluka ili u drugim radnjama u vezi s obnašanjem dužnosti suca ili bilo kakvo drugo ponovljeno nepoštivanje dužnosti sudaca“ (4 suca).

Stegovna odgovornost tužitelja najčešće je utvrđena za stegovni prekršaj naveden u članku 57. točka 8. „nemar ili nepažnja u obnašanju službenih dužnosti“ (3 tužitelja).

U 27 stegovnih postupaka pravomoćnim odlukama izrečeno je 29 stegovnih mjera. Naime, dvojici sudaca osnovnih sudova izrečene su po dvije stegovne mjere. Jednom sucu su izrečene pismena opomena koja se javno ne objavljuje i posebna mjera sudjelovanja u programu edukacije iz područja primjene Zakona o ovršnom postupku. Drugom sucu izrečene su javna opomena i smanjenje plaće.

Struktura svih pravomoćno izrečenih mjera je sljedeća: pismena opomena koja se javno ne objavljuje (7), javna opomena (10), smanjenje plaće (9), razrješenje (2) i posebna mjera (1).

Grafikon 14: Pravomoćno izrečene stegovne mjere

Stegovna mjera razrješenja od dužnosti izrečena je jednom sucu kantonalnog suda i jednom tužitelju okružnog javnog tužiteljstva.

Sudac kantonalnog suda razriješen je zbog sljedećih stegovnih prekršaja iz članka 56. Zakona o VSTV-u: točka 8. „nemar ili nepažnja u obnašanju službenih dužnosti“, točka 17. „propuštanje, iz neopravdanih razloga, da postupi sukladno odlukama, naredbama ili zahtjevima Vijeća“ i točka 22. „ponašanje u sudu i izvan suda koje šteti ugledu sudačke funkcije“.

Tužitelj okružnog javnog tužiteljstva razriješen je zbog sljedećih stegovnih prekršaja iz članka 57. Zakona o VSTV-u: točka 3. „očigledno kršenje obveze ispravnog postupanja prema strankama u postupku, njihovim pravnim zastupnicima, svjedocima, ili drugim osobama“, točka 8. „nemar ili nepažnja u obnašanju službenih dužnosti“ i točka 9. „neopravdano kašnjenje u provođenju radnji u vezi s obnašanjem dužnosti tužitelja ili bilo kakvo drugo ponovljeno nepoštivanje dužnosti tužitelja“.

UST je izjavio četiri žalbe na izrečene mjere u prvostupanjskom postupku te žalbu na prvostupanjsku odluku o odbijanju tužbe. U drugostupanjskom postupku, UST je izjavio jednu žalbu na izrečenu mjeru.

Žalba UST-a je uvažena u jednom predmetu, u kojem je izrečena stroža stegovna mjera.

6.2.4. Privremena udaljenja od obnašanja dužnosti

UST je tijekom 2018. godine podnio jedan zahtjev za privremeno udaljenje od obnašanja dužnosti i to za suca kantonalnog suda zbog potvrđene optužnice. Ovaj zahtjev odbijen je u prvostupanjskom postupku, ali je nakon žalbe UST-a prihvaćen u drugostupanjskom postupku.

UST je također podnio i tri zahtjeva za produženje privremenog udaljenja trojice tužitelja (dvojica tužitelja Tužiteljstva BiH i jedan tužitelj kantonalnog tužiteljstva) jer su nakon okončanja kaznenih istraga protiv njih podignute i potvrđene optužnice. Sva tri zahtjeva su prihvaćena.

Imajući u vidu da su i dalje trajala udaljenja nositelja pravosudne funkcije iz prethodnih godina – jedno iz 2015., tri iz 2016. i četiri iz 2017. godine – na kraju 2018. godine bilo je privremeno udaljeno devet nositelja pravosudne funkcije: jedan predsjednik suda, 3 suca i 5 tužitelja.

Poglavlje 7: DIGITALNA TRANSFORMACIJA PRAVOSUĐA BiH

7.1. Druga generacija sustava za upravljanje predmetima u sudovima i tužiteljstvima (CMS/TCMS) kao osnova za pružanje kvalitetnijih usluga građanima

7.1.1. CMS Modul za izdavanje uvjerenja o (ne)vođenju kaznenog postupka

U okviru nove generacije Sustava za automatsko upravljanje predmetima u sudovima, u 2017. godini razvijen je CMS Modul za izdavanje uvjerenja o nevođenju kaznenog postupka. Do kraja 2018. godine sudovi u BiH izdali su 89.215 uvjerenja. Od početka implementacije modula sudovi širom BiH izdaju prosječno 7.435 uvjerenja svakog mjeseca. Najveći broj uvjerenja izdato je u Kantonu Sarajevo i Banja Luci.

U svrhu informiranja građana, kreiran je promotivni video o izdavanju uvjerenja o nevođenju kaznenog postupka u trajanju od 30 sekundi, koji je tijekom online kampanje na Facebooku vidjelo 646.816 posjetitelja, što pokazuje da postoji velika zainteresiranost javnosti za aktivnosti koje provodi VSTV BiH.

7.1.2. CMS - Kalkulator troškova sudskog postupka

Tijekom 2018. godine razvijena je i implementirana nova funkcionalnost CMS-a, koja strankama u postupku omogućava uvid u potencijalne troškove sudskog postupka. Funkcionalnost je razvio, testirao i implementirao Odjel za IKT Tajništva VSTV-a na temelju analize opisane u poglavlju 4 „Učinkovitost pravosuđa“.

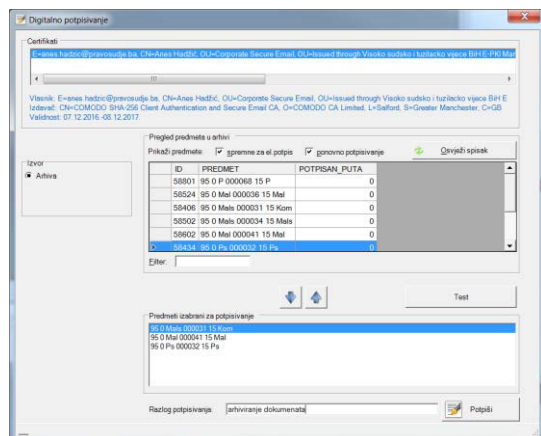
Funkcionalnost omogućava svakoj stranci dobivanje informacije o orijentacijskim troškovima postupka, nakon pokretanja sudskog postupka. Informacija koju omogućava ova funkcionalnost uključuje i bilješku strankama o procijenjenim minimalnim troškovima postupka koje su isključivo informativne prirode.

Kalkulator troškova sudskog postupka, kao funkcionalnost CMS-a, u početku je implementiran u tri pilot suda: Općinskom sudu u Tuzli, Osnovnom sudu u Bijeljini i Osnovnom sudu Brčko Distrikta BiH. Nakon uspješne pilot primjene, funkcionalnost je implementirana i u ostalim prvostupanjskim sudovima. Paralelno s razvojem ove funkcionalnosti u CMS-u, razvijena je i web aplikacija koja omogućava strankama da pomoću pravosudnog web portala dobiju informaciju o orijentacijskim troškovima vođenja prvostupanjskog sudskog postupka u određenoj vrsti spora.

7.1.3. Digitalizacija arhiva pravosudnih institucija

U 2018. godini nastavljen je proces implementacije Modula za digitalizaciju arhiva u pravosudnim institucijama BiH. U svrhu poboljšanja i pojednostavljenja indeksacije skeniranog materijala izvršene su dorade samog modula, čime se olakšala mogućnost kasnijeg pretraživanja i korištenja digitaliziranog sadržaja. Istodobno je urađen pilot projekt kojim je testirana mogućnost da digitalne arhive budu instalirane u samim pravosudnim institucijama a ne u VSTV BiH, čime se ukida potreba da se vrlo značajne količine digitalnog sadržaja prebacuju pomoću mreže s jedne na drugu lokaciju. Rezultati projekta su pozitivni i buduće implementacije ovog modula bit će urađene na ovaj način.

Pravosudnim institucijama nabavljena je i distribuirana određena količina opreme, prvenstveno skenera neophodnih za ovu aktivnost. Pripremljene su tehničke specifikacije kako bi se proces nabave nastavio i u narednom razdoblju. Pored skenera, nabave uključuju i opremu za pohranu digitalnih podataka u institucijama.

Slika 21: Prikaz Modula za digitalizaciju arhiva

7.1.4. Aktivnosti Radne skupine za strateško planiranje i razvoj sustava za automatsko upravljanje predmetima u sudovima i tužiteljstvima i BiH (CMS/TCMS)

Na sastanku Radne skupine za strateško planiranje i razvoj Sustava za automatsko upravljanje predmetima u sudovima i tužiteljstvima (u daljnjem tekstu: Radna skupina za CMS/TCMS) održanom u veljači 2018. godine, diskutirano je o zaključku Vijeća o reorganizaciji Radne skupine za CMS/TCMS u dvije odvojene radne skupine. Ovom prilikom članovi Radne skupine za CMS/TCMS zauzeli su jedinstven stav da se radna skupina neće razdvajati u dvije skupine, nego da i dalje ostane jedinstvena Radna skupina za CMS/TCMS. U ovom razdoblju, po odluci Vijeća, jedan sudac je zamijenjen jednim tužiteljem u sastavu Radne skupine. Pored ovoga, na sastanku je usvojen prijedlog za dopunu Pravilnika o CMS-u u smislu dodavanja novih oznaka faza predmeta za prvostupanjske prekršajne postupke kako bi se CMS uskladio sa zakonskim novinama u prekršajnim postupcima te odgovorio na zahtjeve korisnika CMS-a. Što se tiče Pravilnika o TCMS-u na sastanku je usvojen tekst prijedloga za dopunu Pravilnika o TCMS-u u svrhu usklađivanja istog sa zakonskim novinama iz područja rada tužiteljstava u Bosni i Hercegovini.

Sukladno preporukama *Peer Review*-a o stegovnim postupcima (*Peer Review* broj 17), Radna skupina za CMS/TCMS je na sastanku održanom u travnju 2018. godine usvojila tekst prijedloga Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o CMS-u i tekst prijedloga Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o TCMS-u kojim se, između ostalog, stegovnim tužiteljima iz Ureda stegovnog tužitelja omogućava uvid u podatke izravnim pristupom CMS-u na temelju posebno kreiranog naloga za uvid.

Na ovom sastanku je, između ostalog, diskutirano i o kvaliteti podataka koji se evidentiraju u CMS/TCMS, te pokrenut postupak za izmjenu pravnog okvira o CMS/TCMS-u koji treba rezultirati podizanjem kvalitete evidentiranih podataka.

Vijeće je na sjednici održanoj 18. i 19. travnja 2018. godine, na temelju prijedloga Radne skupine za CMS/TCMS, usvojilo Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o CMS-u i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o TCMS-u. Navedenim izmjenama pravilnika izvršena je dopuna oznaka faza predmeta u prekršajima te dopuna oznaka faza u tužiteljskim predmetima te je stegovnim tužiteljima omogućen izravan pristup podacima.

Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o CMS-u i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o TCMS-u objavljeni su u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine, broj: 34/18 od 25. svibnja 2018. godine.

7.1.5. Savremeni način pristupa pravdi - mobilne aplikacije za pristup sudskim predmetima

U svrhu unaprjeđenja sustava za pristup sudskim predmetima pomoću interneta razvijena je i testirana mobilna aplikacija "E-SUD", koja strankama u postupku omogućava uvid u sudske

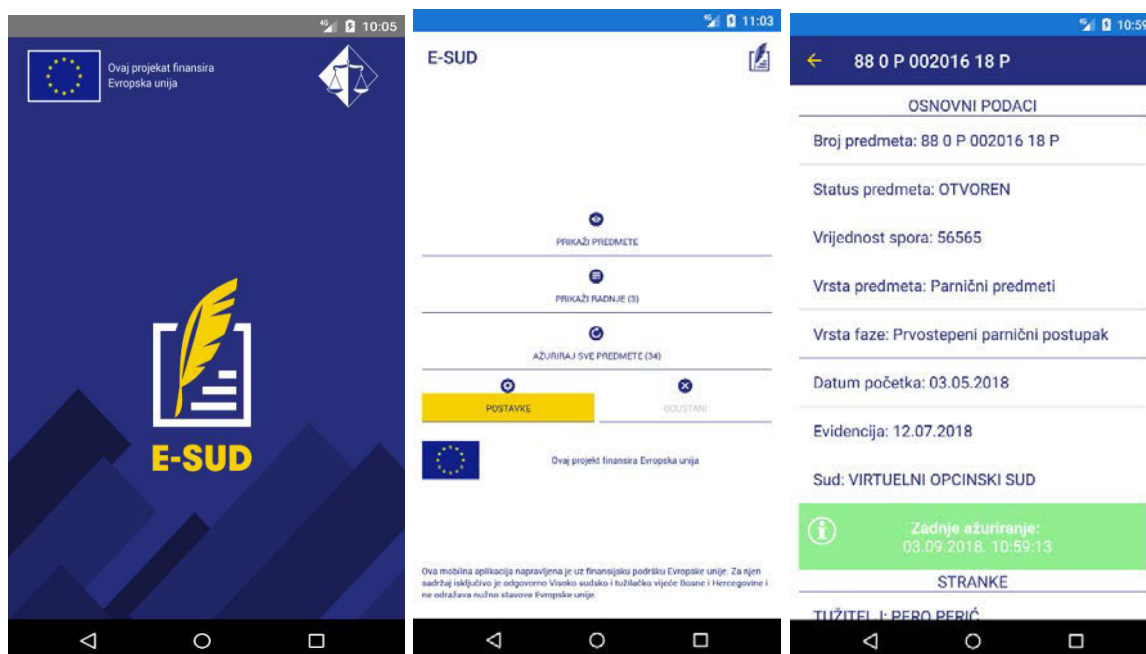
predmete pomoću tzv. pametnih telefona. U siječnju 2018. godine završena su testiranja koja su provedena u suradnji s odvjetničkim komorama u Federaciji BiH i Republici Srpskoj, pomoću kojih je osiguran veći broj testnih korisnika.

Mobilna aplikacija za pristup sudskim predmetima predstavljena je na godišnjoj konferenciji Microsoft Network 8 koja je održana u Neumu u travnju 2018. pri čemu je ocijenjena s visokim ocjenama od strane sudionika konferencije. Korisnicima je omogućeno preuzimanje aplikacije pod nazivom "E-SUD", pomoću Apple Store i Google Play internet prodavnica 14. travnja 2018. godine za Apple iOS i Android operativne sustave.

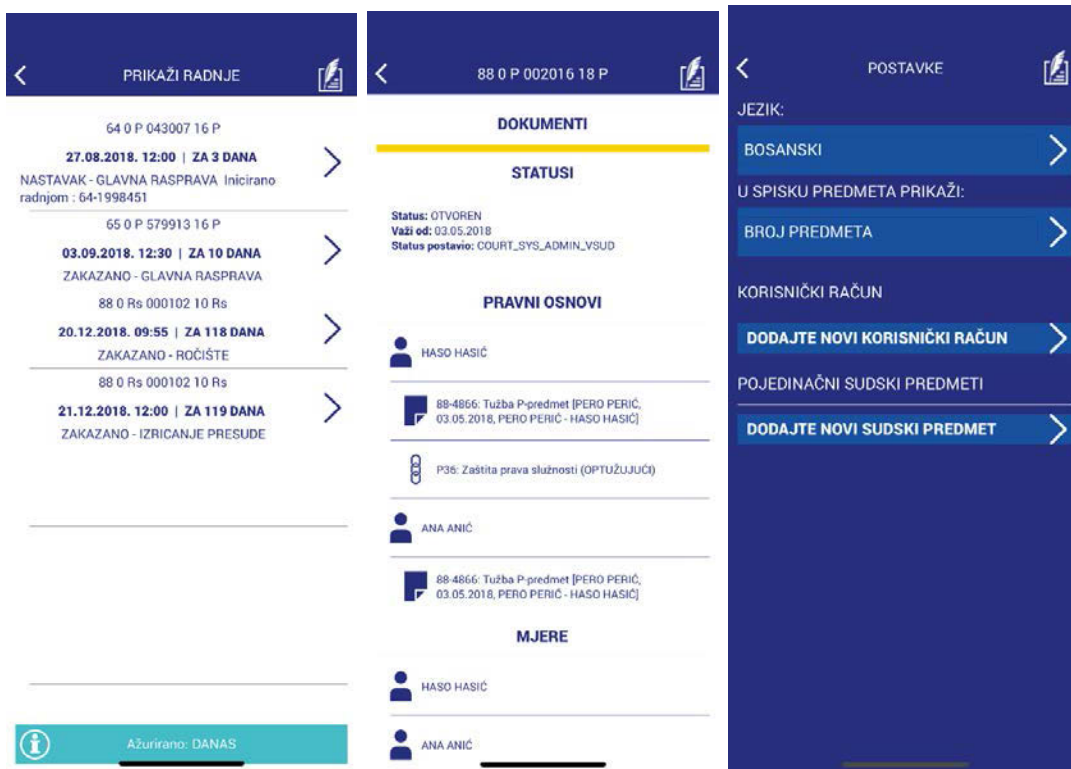
On-line promocija mobilne aplikacije potvrdila je veliki interes javnosti, pa je oglas koji promovira mobilnu aplikaciju pomoću Facebook-a bio vidljiv 472.434 puta, dok je pomoću LinkedIn-a bio vidljiv 66.581 puta. Google oglašavanjem, oglase je pregledalo 945.843 korisnika.

Na kraju 2018. godine, mobilnu aplikaciju za Android instaliralo i koristilo je više od 500 korisnika, dok su Apple iOS uređaji imali 288 korisnika. Korisnici "E-SUD" aplikacije od srpnja do prosinca 2018. godine, zatražili su podatke o predmetima 1.278.604 puta, što znači da je bilo oko 8000 upita dnevno.

Slika 22: Prikaz ekrana Android mobilne aplikacije "E-SUD"

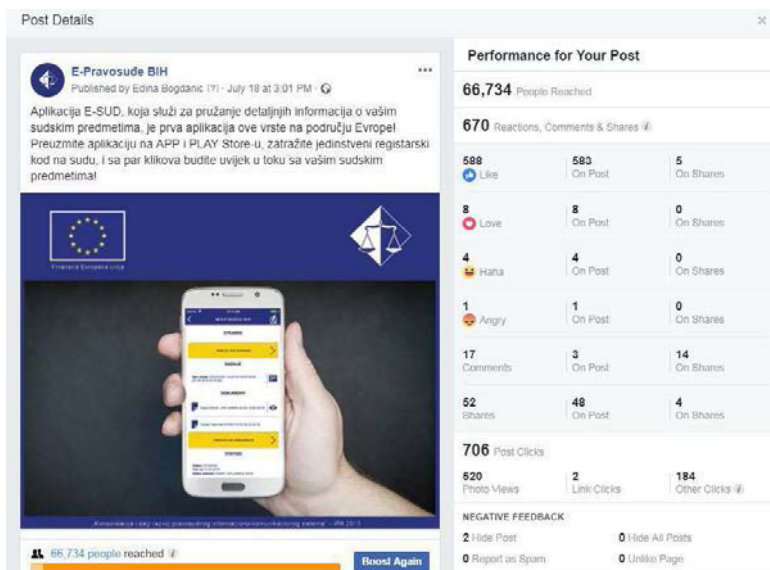
Slika 23: Prikaz ekrana iOS mobilne aplikacije "E-SUD"

Slika 24: Prikaz promocije pomoću Google-a

Slika 25: Promocija mobilne aplikacije "E-SUD" putem Facebook-a

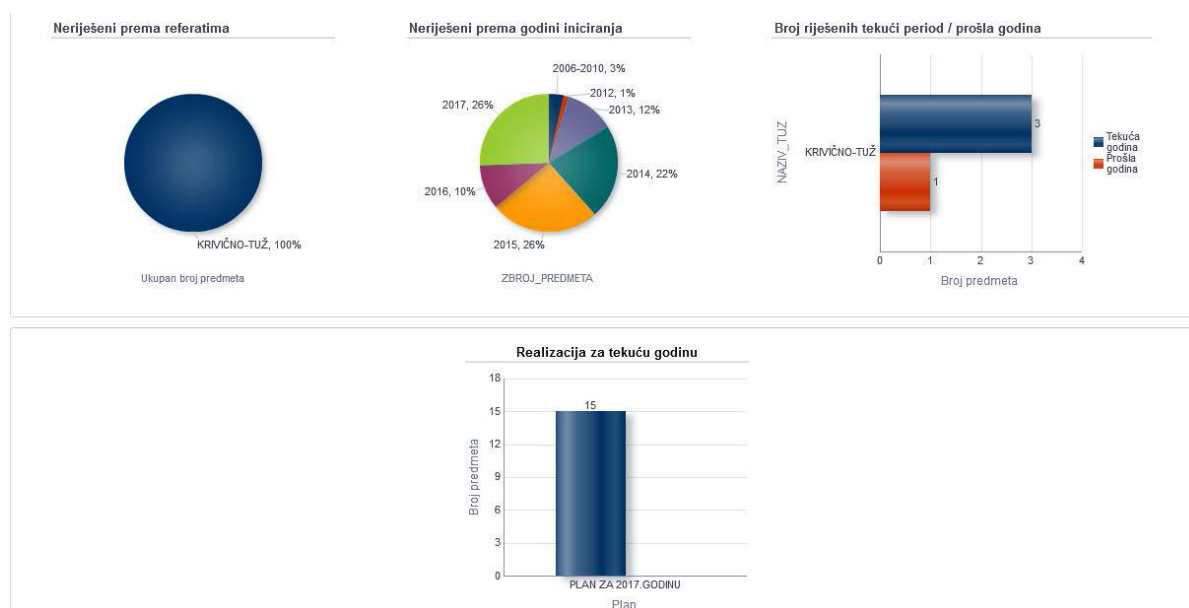

7.1.6. Implementacija Sustava za izvješćivanje i poslovno odlučivanje

Sustav za izvješćivanje i poslovno odlučivanje – SIPO na jednostavan način izrađuje statistička izvješća kombinirajući podatke iz različitih informacijskih sustava (baza podataka) koji se koriste u pravosuđu BiH (CMS/TCMS, HRMIS, SOKOP Mal).

Tijekom 2018. godine izrađivana su izvješća koja su prilagođavana specifičnim upravljačkim potrebama predsjednika sudova i glavnih tužitelja koji su organizirani pomoću univerzalne upravljačke ploče u okviru SIPO sustava. Rukovoditelji institucija na ovaj način imaju jasnu sliku o učinkovitosti i efektivnosti strateških mjera i operativnih odluka, kojima usmjeravaju rad pravosudnih institucija.

Slika 26: Prikaz različitih tipova izvješća dostupnih glavnim tužiteljima (statistička, analitička, izvješća o kvaliteti podataka i ad hoc izvješća)

VSTV BiH pokrenuo je aktivnosti koje bi trebale rezultirati suradnjom s drugim institucionalnim korisnicima izvan pravosudnog sustava, pa je shodno tome s Agencijom za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK) potpisan memorandum o suradnji u području elektroničkog preuzimanja statističkih podataka o predmetima korupcije, iz sustava za automatsko upravljanje predmeta u sudovima i tužiteljstvima koji je u nadležnosti VSTV BiH.

Uz podršku IT tima Regionalne antikorupcijske inicijative (RAI), kreirana je aplikacija za procjenu rizika korupcije u institucijama Bosne i Hercegovine. Aplikacija će omogućiti digitalizaciju procesa počev od definiranja odgovornih osoba, rokova, rizika, mjera, usvajanja plana integriteta te praćenja njegove realizacije pomoću izvješćivanja. Aplikacija je u procesu testiranja, a njena primjena očekuje se krajem 2019. godine.

7.1.7. Podrška upravljanju ljudskim resursima u pravosuđu i procesu imenovanja nositelja pravosudne funkcije - Informacijski sustav za upravljanje ljudskim resursima u pravosuđu BiH (HRMIS)

Sustav za upravljanje ljudskim resursima u pravosuđu BiH (HRMIS) omogućava standardizirano evidentiranje relevantnih podataka o nositeljima pravosudnih funkcija i uposlenicima u pravosudnim institucijama.

Primjenom HRMIS modula za testiranje kandidata za otvorene pozicije nositelja pravosudnih funkcija u 2018. godini, provedeno je kvalifikacijsko testiranje za 335 kandidata. Mogućnost istodobnog provođenja testiranja za veći broj kandidata doprinosi učinkovitosti postupka imenovanja, a automatsko generiranje rezultata testa po njegovom okončanju kandidatima daje mogućnost uvida u svoj rezultat, što u znatnoj mjeri doprinosi transparentnosti postupka.

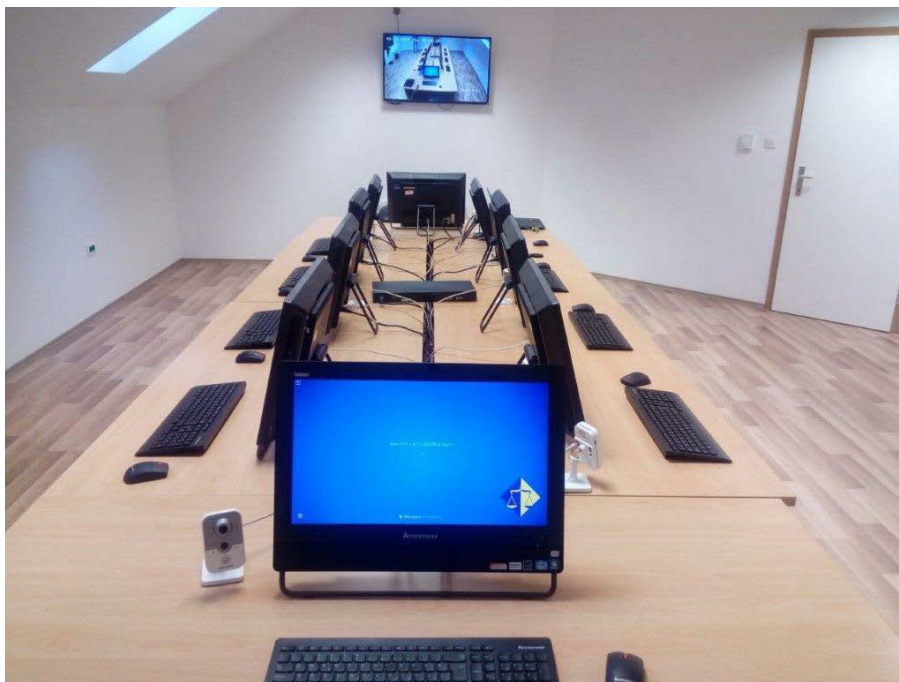
Tablica 25: Statistički pokazatelji kvalifikacijskih testiranja provedenih u 2018. godini

Ukupan broj testiranih kandidata	335
Za tužiteljske funkcije	91
Za sudačke funkcije	244
Ukupan broj kandidata koji su položili	250
Suci	181
Tužitelji	69
Ukupan broj kandidata koji su položili (postotak)	74,62%
Prosječno vrijeme rješavanja testa u minutama	78,14
Najveći postignuti broj bodova	99
Najmanji postignuti broj bodova	39
Broj imenovanih nositelja pravosudnih funkcija na temelju testiranja provedenih u 2018. godini	35

Tablica 26: Broj kvalifikacijskih testiranja po natječaju

Natječaj	Datum objave natječaja	Broj testiranja
884	26.02.2018	4
904	12.03.2018	7
924	16.07.2018	23
Ukupno		34

U 2018. godini instalirana je i testirana oprema za provođenje kvalifikacijskih testiranja u regionalnim testnim centrima u Osnovnom sudu u Banjoj Luci i Kantonalnom sudu u Mostaru, a dodatni testni centar bit će uspostavljen nakon završetka radova na objektima pravosudnih institucija u Tuzli.

Slika 27: Testni centar u Osnovnom sudu u Banjoj Luci**Slika 28: Testni centar u Kantonalnom sudu u Mostaru**

Unaprijeđen je videokonferencijski sustav pravosuđa u BiH kako bi se podržao veći broj istodobnih sesija, a povećan je i kapacitet za pohranu podataka.

U svrhu unaprijeđenja automatizacije procesa za izbor i imenovanja kandidata na otvorene sudske i tužiteljske pozicije, završen je razvoj i testiranje HRMIS Modula za online apliciranje (MOA). Kandidatima će uskoro biti omogućeno da pošalju prijavu na natječaj i prate procese imenovanja pomoću aplikacije.

U 2018. godini uspješno je nastavljena implementacija Modula za evidenciju osobnih podataka – kadrovske evidencije (MELP) u Kantonalnom sudu u Novom Travniku, Kantonalnom tužiteljstvu Zenica i Općinskom sudu u Kaknju. Na ovaj način ovim je institucijama omogućeno učinkovitije vođenje poslova upravljanja ljudskim resursima uključujući i skraćenje vremena neophodnog za pripremu i dobivanje izvješća u ovom području.

U sklopu HRMIS sustava razvijen je i implementiran skup modula čiji su krajnji korisnici uposlenici Odjela za financije i računovodstvo, koji omogućava postupak provođenja javnih nabava, evidenciju službenih puteva, te praćenje finansijskih tokova institucije.

7.1.8. Osiguravanje dugoročne održivosti i sigurnosti pravosudnog informacijskog Sustava

Tijekom 2018. godine nastavljene su aktivnosti na konsolidaciji i osiguravanju centara za obradu i pohranu podataka u okviru pravosudnog informacijskog sustava (PIS) u BiH. Po završetku migracije svih informacijskih servisa u novi centar za obradu i pohranu podataka (data centar), koji je sagrađen i opremljen krajem 2017. godine, započeta je obnova starog data centra. Potrebni radovi i nabave obuhvatili su rekonstrukciju objekta data centra i nadogradnju infrastrukture primarnog data centra. Uspostavljen je sustav zaštite od požara i sustav kontrole pristupa u rezervnom data centru.

Radovi su završeni krajem srpnja 2018. godine, kada je počelo osposobljavanje starog data centra kao rezervne lokacije PIS-a.

U lipnju 2018. godine nabavljen je i instaliran sustav za upravljanje događajima, praćenje i osiguranje IT infrastrukture u pravosuđu BiH. Sustav je jednostavan za korištenje i u potpunosti je prilagođen korisnicima. Konfiguracija servisa započeta je nakon instalacije i omogućit će osiguravanje više razine usluga za 6.000 korisnika u pravosuđu BiH.

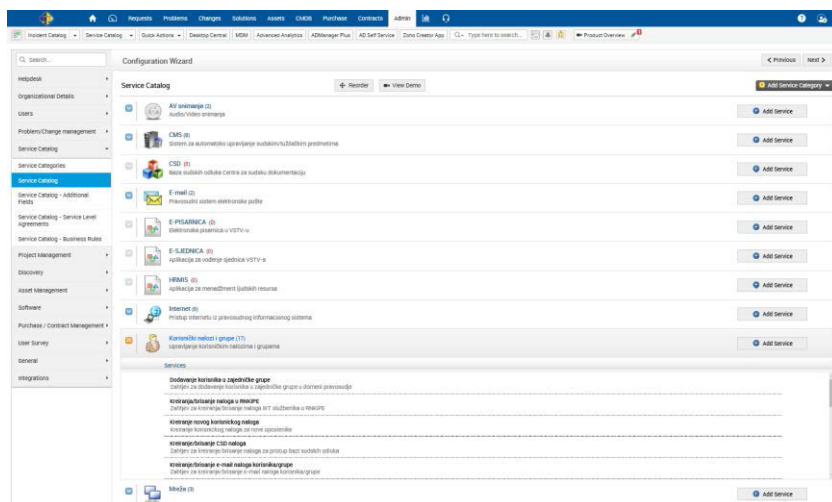
Slika 29: Prostorije novog centra za pohranu i obradu podataka pravosudnog informacijskog sustava BiH

U svrhu osiguranja usluga više razine za 6000 korisnika u pravosuđu, VSTV je u 2018. godini nabavio sljedeće ManageEngine produkte:

- ManageEngine Service Desk Plus – centralizirano softversko rješenje za upravljanje IT procesima prema ITIL najboljim praksama. Ovo rješenje obuhvaća help desk (incident management), upravljanje resursima (asset management), upravljanje problemima (problem management) i upravljanje promjenama (change management).
- ManageEngine Netflow Analyzer – softversko rješenje za monitoring mrežnog prometa ključne opreme i servisa u data centrima VSTV-a.
- ManageEngine Network Configuration Manager – softversko rješenje za monitoring i automatizirano upravljanje konfiguracijama mrežnih uređaja u data centrima VSTV-a.

Slika 30: Prikaz ManageEngine aplikacije

7.1.9. Unaprjeđenje obrade komunalnih predmeta u sudovima

Broj komunalnih predmeta koji je dosegao 1,8 milijuna⁴⁹ i njihova manualna obrada u praksi pokazali su brojne manjkavosti rješavanja ove vrste predmeta pred sudovima.

Kako bi se pojednostavila obrada ovih predmeta, zahvaljujući donatorskim sredstvima (vladâ Švedske i Norveške) VSTV BiH je izradio Sustav za elektroničku obradu komunalnih predmeta i predmeta male vrijednosti tzv. „komunalnih“ predmeta - **SOKOP Mal**.

SOKOP-Mal sustav namijenjen je prvostupanjskim sudovima i omogućava masovno podnošenje i automatsku obradu (komunalnih) predmeta. Uporabom ovog sustava omogućeno je potpuno elektroničko komuniciranje između pokretača postupka i sudova, a ujedno omogućava učinkovitije postupanje sudaca po ovim predmetima.

Od početka primjene SOKOP-Mal, uključujući i 2018. godinu, sustav se konstantno razvijao i nadograđivao. Uporaba SOKOP-Mal sudovima je donijela brojne prednosti, od kojih su najznačajnije:

- mogućnost grupnog kreiranja velikog broja pismena i podnesaka (do 500 dokumenata);
- automatiziran prijem inicijalnih akata i automatiziranu provjeru formalne, procesne validnosti podnesaka;
- spajanje predmeta sukladno parničnom zakonodavstvu BiH;
- automatsko računanje rokova i rad pomoću liste zadataka koja omogućava korisniku konstantan pregled tekućih zadataka, pregled predmeta u kojima je protekao rok za neku činidbu stranke (dostava prigovora, neuplatu predujma i sl.);
- elektronička povezanost i dvostrana razmjena informacija i pismena SOKOP Mal i CMS sustava;
- implementacija parničnog dijela sustava (Mal) kojim je omogućeno da se u sporovima male vrijednosti⁵⁰ tužbe kreiraju elektronički, uz naznaku da se zahtijeva donošenje presude zbog propuštanja. Ukoliko u ostavljenom roku ne bude dostavljen odgovor na tužbu, sustav automatski predlaže donošenje presude zbog propuštanja i omogućava njihovo masovno kreiranje.

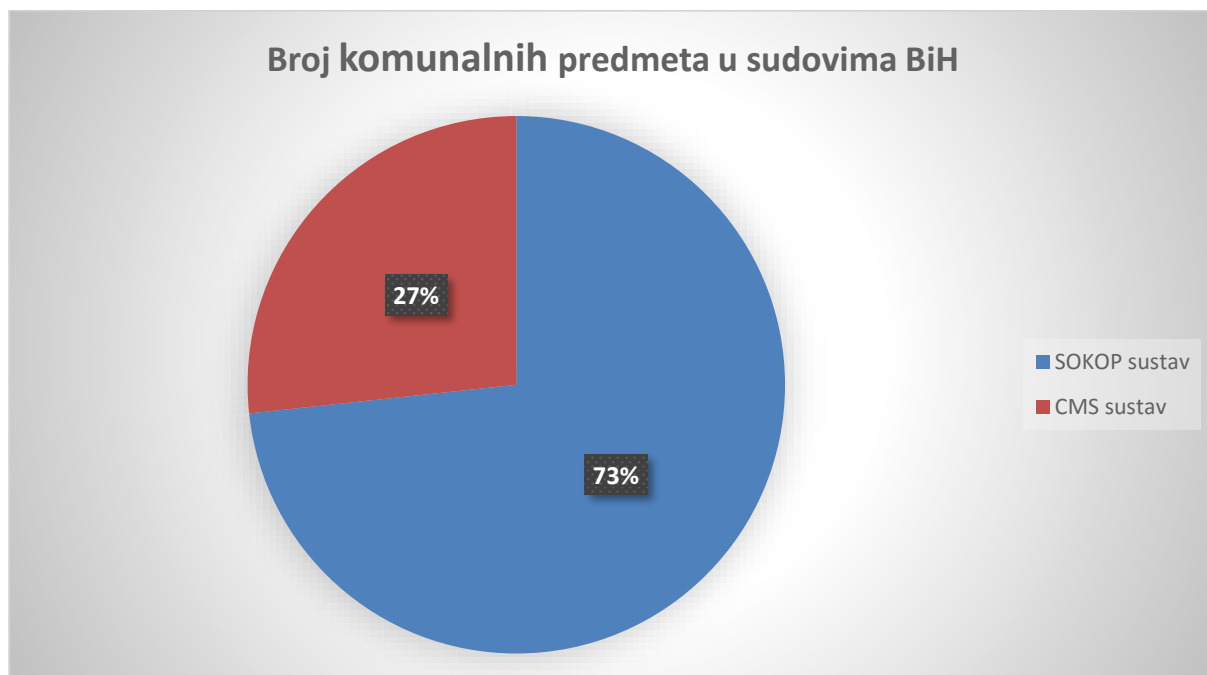
Imajući u vidu prednosti i pozitivne rezultate rada sudova korisnika sustava, VSTV je tijekom 2017. godine donio odluku o obveznoj primjeni Sustava za sve prvostupanjske sudove. Shodno planu, u naredne tri godine svi prvostupanjski sudovi trebaju obradu komunalnih predmeta obavljati pomoću SOKOP Mal-a. Tako se zaključno s 31. prosinca 2018. godine SOKOP Mal primjenjuje ili je izražena spremnost za pristup od strane 26 sudova i 21 pokretača

⁴⁹ Ukupan broj neriješenih komunalnih predmeta 31. prosinca 2018. godine je 1.842.938.

⁵⁰ Članak 408. Zakona o parničnom postupku Brčko Distrikta, Članak 429. Zakona o parničnom postupku RS i Zakona o parničnom postupku FBiH

postupka (tražitelja izvršenja/tužitelja). U sustavu je registriran 1.350 065 otvoren predmet pri čemu se pomoću sustava obavlja obrada 73,3 % svih komunalnih predmeta BH pravosuđa. U razdoblju izvješćivanja sudovi su pomoću sustava riješili 103.818 predmeta.

Grafikon 15

Najveći korisnici sustava su Općinski sud u Sarajevu i Osnovni sud u Banjoj Luci koji elektronički komuniciraju i obrađuju predmete s ukupno 9 pokretača postupka s područja njihove nadležnosti.

Istodobno s uvođenjem novih korisnika u SOKOP Mal sustav, VSTV BiH je tijekom 2018. godine osigurao kontinuiranu tehničku podršku i osposobljavanje korisnika, kako bi se elektroničko slanje i obrada komunalnih predmeta obavljali nesmetano. Naročito je značajna podrška VSTV BiH pomoću projekta PUEP II, financiranog sredstvima Vlade Norveške, koja je sudovima pružena u vidu kratkoročnog angažmana dodatnog osoblja. U svojstvu pravnih suradnika, sudskih izvršitelja i dostavljača - za dostavu SOKOP pismena angažirano je 38 osoba u sljedećim sudovima: Općinski sud u Sarajevu, Općinski sud u Zenici, Općinski sud u Tuzli, Osnovni sud u Srebrenici i Osnovni sud u Bijeljini.

SOKOP Mal se kontinuirano razvijao i unaprjeđivao u 2018. godini sukladno zahtjevima korisnika i izmjenama relevantnih zakona. Najznačajnije funkcionalnosti sustava koje su razvijene u razdoblju izvješćivanja su:

- Nadgradnja sustava izradom posebnog softvera - *mobilne aplikacije za sudske izvršitelje*. Zahvaljujući ovoj aplikaciji, sudskom izvršitelju omogućeno je da (na terenu, prilikom popisa i procjene) pomoću ove aplikacije ostvari uvid u „SOKOP elektronički spis“, pokretnu stvar uslika, sve informacije i slike stvari elektronički dostavi zaduženom sucu, koji će sukladno zakonu nastaviti daljnji postupak i pokrenuti objavu i prodaju istih. S druge strane, pomoću web portala svakog suda potencijalnim kupcima dostupne su informacije: o vremenu, mjestu prodaje, njenim karakteristikama, (početnoj) cijeni i slikama stvari koje su predmet sudskih prodaja.
- Omogućeno je automatsko računanje sudačke norme (automatska primjena pravila o iskazivanju predmeta završenim sukladno Pravilniku o orijentacijskim mjerilima za rad sudaca i stručnih suradnika u sudovima BiH).
- Korisnicima sustava su, sukladno postavljenim zahtjevima, omogućene dodatne pretrage u sustavu, dodavanjem novih filtera.

PRILOG 1: PREPORUKE

Neovisnost pravosuđa

- Potrebno je smanjiti postojeću fragmentarnost financiranja (financiranja iz 14 različitih izvora) pravosuđa uvođenjem jedinstvenog financiranja sudova i tužiteljstava prije svega u Federaciji BiH.
- Potrebno je unaprijediti ovlasti pravosudnih institucija u proračunskom procesu na način da VSTV bude formalni predlagač pravosudnih proračuna za sudove i tužiteljstva i pregovarač sa izvršnim i zakonodavnim vlastima o proračunima sudova, tužiteljstava i proračuna VSTV-a na način kako je to regulirano u Brčko Distriktu BiH.

Imenovanja i ocjenjivanje

- Zagovarati usvajanje izmjena i dopuna Zakona o VSTV-u BiH predloženih na osnovu *Peer Review* preporuka Europske komisije;
- VSTV će u 2019. godini, implementirati izmijenjene odredbe Poslovnika VSTV-a BiH koje su stupile na snagu u lipnju 2018. godine, a odnose se na:
  - unaprjeđenje pismenog i kvalifikacijskog testiranja,
  - uvođenje zahtjevnijih procedura testiranja i unaprjeđenje strukturiranog razgovora,
  - uvođenje razlike između prvog imenovanja i napredovanja (na temelju prilagođenih kriterija za procjenu stručnosti kandidata u ovisnosti o njihovom profesionalnom statusu),
  - propisivanje posebnih pravila o izboru predsjednika sudova i glavnih tužitelja (uvedena obveza pripreme i prezentiranja programa rada), pored toga, okončane su aktivnosti na ažuriranju baze ispitnih pitanja za kvalifikacijsko testiranje, koja su objavljena na web stranici VSTV-a.
- Pružiti podršku sudovima i tužiteljstvima u provođenju ocjenjivanja rada za 2019. godinu i osigurati jedinstvenu primjenu novih kriterija za ocjenjivanje rada nositelja pravosudnih funkcija u svim pravosudnim institucijama u BiH.

Učinkovitost pravosuđa

U pogledu učinkovitosti rada sudova:

- Potrebno je s nadležnim ministarstvima pravde ostvariti suradnju u pogledu unaprjeđenja organizacije poslovnih procesa u sudovima u smislu izmjene opisa poslova određene kategorije nesudskog osoblja, kao i uvođenja novih kategorija nesudskog osoblja u svrhu povećanja učinkovitosti rada sudova.
- Potrebno je da nadležna ministarstva financija osiguraju dostatna financijska sredstva za osiguranje dovoljnog broja nesudskog osoblja u sudovima.
- Potrebno je da sudovi ulože maksimalne napore i poduzmu konkretne mjere (poštivanje planova rješavanja predmeta, rješavanje predmeta prema starosti inicijalnog akta, poštuju ravnomjernu raspoređenost predmeta po sucu u okviru istog referata i starosti predmeta, i sl.) kako bi preventivno djelovali da ne dođe do kršenja prava na rješavanje predmeta u razumnom roku.
- Potrebno je inzistirati na mjerama koje će utjecati na smanjenje priliva parničnih predmeta koji se vode protiv proračunskih korisnika, ali i predmeta koje pokreću proračunski korisnici ⁵¹.
- Neophodno je unaprijediti upravljanje sudovima u smislu vertikalne i horizontalne koordinacije u sudovima kao bitnog segmenta organizacije rada sudova, te jačati komunikaciju i timski rad unutar sudskih odjela.

⁵¹ Institucije i poduzeća koje se na određen način financiraju iz proračuna

- Neophodno je da sudovi razviju adekvatne alate (poput usvojenih smjernica za postupanje u parničnom postupku, memoranduma o suradnji između sudova prve i druge instance, planova pripremnog ročišta, kontrolnih listi za prethodno ispitivanje tužbe, itd.), kojima će se unaprijediti učinkovitost sudskih postupaka.
- Preporučuje se sudovima da primjenjuju Smjernice za imenovanje predsjednika sudskih odjela, te na taj način uspostave jasan, objektivan i transparentan proces imenovanja predsjednika sudskih odjela, sve u svrhu jačanja uloge i odgovornosti predsjednika sudskih odjela, posebno u kontekstu organizacije i rukovođenja radom sudskog odjela.
- Neophodno je da VSTV BiH i sudovi poduzimaju mjere (promocija, tjedni sudske nagodbe, okrugli stolovi i sl.), kako bi se povećao broj predmeta riješenih sudskom nagodbom, te na taj način utjecalo na učinkovitije rješavanje predmeta.

Rekonstrukcija i modernizacija zgrada pravosudnih institucija

- VSTV BiH se i dalje zalaže za unaprjeđenje fizičkih uvjeta rada sudova i tužiteljstava. Stoga VSTV BiH inzistira na kapitalnim ulaganjima u pravosudne institucije u BiH.

U pogledu ranjivih skupina:

- Neophodno je izraditi strategiju za unaprjeđenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH, na temelju koje će pojedine pravosudne institucije donijeti i provoditi vlastite akcijske planove.
- Neophodno je poduzimati aktivnosti na podizanju svijesti nositelja pravosudnih funkcija o rodnim pitanjima, te specifičnim potrebama ranjivih skupina u kontaktu s pravosuđem, kao i osigurati adekvatne obuke u tu svrhu.
- Neophodno je unaprijediti sustav prikupljanja podataka u pravosuđu u BiH, kako bi se omogućilo sveobuhvatno prikupljanje podataka o nasilju nad ženama i nasilju u obitelji, sukladno zahtjevima koji proizlaze iz međunarodnih dokumenata, ratificiranih od strane BiH.
- Neophodno je poduzimati adekvatne aktivnosti, kako bi se osigurao jednak pristup pravdi za sve osobe, bez diskriminacije, odnosno kako bi se pružila potrebna podrška ranjivim skupinama u ostvarivanju njihovih prava.

U pogledu unaprjeđenja izvršnog postupka u BiH potrebno je:

- U svrhu bolje organizacije rada izvršnih odjela sudova u BiH potrebno je izvršiti reorganizaciju istih, u smislu unaprjeđenja statusa i uloge sudskih izvršitelja, te uvođenja obveznih edukacija.
- Nastaviti zalaganje provedbe reforme izvršnog postupka sukladno zaključcima sastanaka Pododbora za pravdu, slobodu i sigurnost i strateškim dokumentima VSTV i države BiH.
- Nastaviti s implementacijom SOKOP-Mal sustava u svim prvostupanjskim sudovima u BiH u svrhu lakše obrade komunalnih predmeta.

U pogledu učinkovitosti rada tužiteljstava:

- Nakon što je u prethodnom razdoblju fokus bio na unaprjeđenju učinkovitosti rada tužiteljstava, potrebno je u budućnosti staviti fokus na kvalitetu rada tužiteljstava, sukladno *Peer Review* preporukama.
- Potrebno je intenzivirati rad tužiteljstava na predmetima korupcije na visokoj razini.
- Potrebno je da, kroz zajedničke sastanke i suradnju, VSTV BiH i izvršna vlast pokrenu dijalog koji će dovesti do rješenja problema velikog broja putovanja tužitelja radi zastupanja optužnica pred sudovima što značajno utječe na učinkovit i kvalitetan rad tužitelja.
- Potrebno je aktivno raditi na unaprjeđenju materijalnog položaja kantonalnih i okružnih tužitelja u BiH.

– Potrebno je nastaviti s aktivnim korištenjem uspostavljenih formi za suradnju tužitelja i policije na strateškoj i operativnoj razini.

Nastaviti s implementacijom Strategije za postupanje s osobama koje dolaze u kontakt s tužiteljstvima naročito u dijelu koji se odnosi na motiviranje građana za sudjelovanje u kaznenim postupcima.

– Potrebno je nastaviti s praksom identificiranja i prikupljanja dobrih praksi postupanja i rada tužiteljstava i omogućiti dijeljenje takvih praksi između tužiteljstava, među kojima je i dobra praksa kreiranja stalnih istražnih timova sastavljenih od tužitelja i istražitelja.

– Razmotriti mogućnost da se u okviru nadležnosti glavnih entitetskih tužitelja obavlja preraspodjela predmeta ili tužitelja u svrhu rješavanja problema velikog broja predmeta u jednim i nedovoljnog broja u drugim tužiteljstvima.

– Potrebno je inzistirati na proširenju i poboljšanju sistematizacije u tužiteljstvima na način da se predvide nove kategorije uposlenih koje bi pružale stručnu pomoć tužiteljima poput pozicije savjetnika ekonomske struke u svrhu učinkovitijeg rješavanja predmeta gospodarskog kriminala.

Kvaliteta rada pravosudnih institucija

– Predlaže se u sudovima uvesti adekvatan sustav mentorstva za novoimenovane suce, te nastaviti nadzor nad radom i obukama konzultativnih tužitelja.

– Predlaže se dosljedna primjena odluke o minimalnom opsegu početne obuke i stručnog usavršavanja, kao i unaprjeđenje sustava sukladno najboljim praksama.

– Predlaže se nastavak izgradnje mreže kontakata u sudovima i tužiteljstvima u Bosni i Hercegovini radi dostave sudskih odluka i tema za edukaciju.

– Predlaže se da sve nadležne institucije koordiniraju napore na osiguranju pristupa odabranim sudskim odlukama i funkcije pretraživanja za širu javnost, a radi unaprjeđenja transparentnog rada pravosuđa.

– Predlaže se nadležnim institucijama da nastave s aktivnostima za usklađivanje sudske prakse.

Integritet i odgovornost

– Dosljedno primijeniti sve još neimplementirane preporuke Stručne analize stegovnih postupaka u pravosuđu Bosne i Hercegovine (*Peer Review*), naročito u pogledu povećanja broja uposlenih u UST-u.

PRILOG 2: IZVJEŠĆE O RADU SUDOVA

Analiza rada sudova

U ovoj sekciji izvješća predstavljen je rad redovnih sudova u 2018. godini kroz analizu zbrojnih statističkih podataka o radu redovnih sudova u odnosu na: protok predmeta, kvalitetu i kvantitetu rada sudova, nastupanje zastarjelosti u kaznenim i prekršajnim predmetima, kao i u predmetima izvršenja kaznenih mjera. Podaci za 2018. godinu komparirani su s podacima u prethodnoj, odnosno 2017. godini. Podaci o radu pojedinačnih sudova dostupni su na internet portalu vstv.pravosudje.ba.

Napominjemo da se prikazani statistički podaci ne odnose na rad sudova po tzv. „komunalnim“ predmetima - predmetima naplate potraživanja za pružene komunalne usluge i predmetima naplate pristojbe u kojima su povjerenici javni radio-televizijski servisi.⁵²

Također, potrebno je napomenuti da je za potpunu informaciju o protoku predmeta u sudovima potrebno sagledati statističke tablice: neriješeni predmeti u sudovima, priliv predmeta, kao i broj riješenih predmeta u sudovima.

Protok predmeta – po razinama

Neriješeni predmeti u sudovima

Ukupan broj neriješenih predmeta u 2018. godini smanjen je za 18.799 predmeta ili 5,8% što pokazuje da je nastavljen trend pada broja neriješenih predmeta u sudovima i u 2018. godini. Smanjenje broja neriješenih predmeta zabilježeno je na svim razinama sudova, osim u Višem privrednom sudu u Banjoj Luci gdje je zabilježeno apsolutno povećanje broja neriješenih predmeta za 100 predmeta ili 46,5% i Sudu Bosne i Hercegovine gdje je zabilježeno apsolutno povećanje broja neriješenih predmeta za 152 predmeta ili 6,1%. Najveće apsolutno smanjenje broja neriješenih predmeta zabilježeno je u općinskim sudovima (13.639 predmeta ili 7,7%).

Tablica 27: Neriješeni predmeti u sudovima

SUDOVI	Broj neriješenih predmeta		Promjena broja neriješenih predmeta	Promjena broja neriješenih predmeta u postocima
	1.1.2018.	31.12.2018.		
	I	II		
Sud Bosne i Hercegovine	2.502	2.654	152	6,1%
Vrhovni sud Federacije BiH	7.768	6.303	-1.465	-18,9%
Vrhovni sud Republike Srpske	2.270	2.132	-138	-6,1%
Apelacijski sud Brčko Distrikta BiH	205	133	-72	-35,1%
Viši privredni sud Banja Luka	215	315	100	46,5%
Kantonalni sudovi	49.128	48.357	-771	-1,6%
Okružni sudovi	5.248	5.271	23	0,4%
Okružni privredni sudovi	7.910	6.240	-1.670	-21,1%
Općinski sudovi	176.742	163.103	-13.639	-7,7%
Osnovni sudovi	65.049	64.281	-768	-1,2%
Osnovni sud Brčko Distrikta BiH	4.748	4.197	-551	-11,6%
UKUPNO	321.785	302.986	-18.799	-5,8%

⁵² Također, podaci u ovoj sekciji izvješća ne uključuju podatke o predmetima: sudske uprave, registracije poslovnih subjekata, faze pripreme u predmetima upravnih sporova, izvršenja prekršajnih kaznenih mjera, brisanja kaznenih mjera i zaštitnih mjera u raznim kaznenim predmetima, lišenja i izvršenja lišenja slobode u prekršajnim predmetima.

Priliv predmeta u sudovima

U odnosu na 2017. godinu ukupan priliv predmeta u 2018. godini neznatno je smanjen za 2.969 predmeta ili 0,8%. Najveće apsolutno smanjenje broja primljenih predmeta zabilježeno je u općinskim sudovima za 7.023 ili 3,5%, dok je u osnovnim sudovima zabilježeno najveće apsolutno povećanje broja primljenih predmeta za 3.679 predmet ili 3,7%. Značajno povećanje broja primljenih predmeta, za 1.227 predmeta ili 21%, zabilježeno je u Sudu Bosne i Hercegovine⁵³.

Tablica 28: Priliv predmeta u sudovima

SUDOVI	Broj primljenih predmeta		Promjena broja primljenih predmeta	Promjena broja primljenih predmeta u postocima
	2017. godina	2018. godina		
	I	II	III = II - I	IV = II / I
Sud Bosne i Hercegovine	5.877	7.104	1.227	20,9%
Vrhovni sud Federacije BiH	4.762	4.807	45	0,9%
Vrhovni sud Republike Srpske	2.344	2.343	-1	0,0%
Apelacijski sud Brčko Distrikta BiH	1.247	1.125	-122	-9,8%
Viši privredni sud Banja Luka	1.097	1.318	221	20,1%
Kantonalni sudovi	36.592	36.678	86	0,2%
Okružni sudovi	15.925	16.092	167	1,0%
Okružni privredni sudovi	8.797	7.922	-875	-9,9%
Općinski sudovi	197.908	190.885	-7.023	-3,5%
Osnovni sudovi	99.623	103.302	3.679	3,7%
Osnovni sud Brčko Distrikta BiH	6.595	6.222	-373	-5,7%
UKUPNO	380.767	377.798	-2.969	-0,8%

Promjena broja neriješenih predmeta i promjena priliva predmeta

Komparacijom promjene broja neriješenih predmeta (Tablica 1) i promjene priliva predmeta (Tablica 2) može se utvrditi je li promjena broja neriješenih predmeta prouzrokovana promjenom priliva ili aktivnostima unutar sudova⁵⁴. Ta komparacija navodi na sljedeće zaključke:

- Izuzetno pozitivan trend (smanjenje broja neriješenih predmeta, usprkos povećanju priliva) zabilježen je u Vrhovnom sudu Federacije BiH, kantonalnim i osnovnim sudovima.

⁵³ U 2018. godini u Bosni i Hercegovini održani su opći izbori, te je u Sud Bosne i Hercegovine zaprimljeno 1.065 predmeta izbornih žalbi. Kako je za rješavanje ovih predmeta, Zakonom o upravnim sporovima BiH, propisan izuzetno kratak rok od 3 dana, svi ovi predmeti su i riješeni tijekom 2018. godine što je, također, utjecalo na povećanje broja riješenih predmeta u ovom Sudu za 20%.

⁵⁴ Promjena broja neriješenih predmeta može biti uzrokovana promjenom priliva ili promjenom broja riješenih predmeta u sudovima ili kombinacijom ta dva faktora. Tako na primjer, povećanje priliva predmeta za 10% može prouzrokovati povećanje broja neriješenih predmeta za 10% iz čega bi se moglo zaključiti da je povećanje broja neriješenih predmeta uzrokovano povećanjem priliva. Ukoliko ulaganjem dodatnog napora sudovi uspiju riješiti dio povećanog priliva predmeta tada će povećanje broja neriješenih predmeta biti manje od povećanja priliva. Na primjer, priliv predmeta može biti povećan za 10%, a broj neriješenih predmeta za 5% što bi se moglo definirati kao pozitivan rezultat.

Suprotno gore navedenom, povećanje broja neriješenih predmeta može biti veće od povećanja priliva. Na primjer, priliv predmeta može biti povećan za 10%, a broj neriješenih predmeta za 15% što bi se moglo definirati kao negativan rezultat.

- Pozitivan trend (smanjenje broja neriješenih predmeta znatno je veće od smanjenja priliva) zabilježen je u Vrhovnom sudu Republike Srpske, Apelacijskom sudu Brčko Distrikta, okružnim privrednim sudovima, općinskim sudovima i Osnovnom sudu Brčko Distrikta.
- Negativan trend (povećanje broja neriješenih predmeta, ali to povećanje znatno je manje od povećanja priliva) zabilježen je u Sudu Bosne i Hercegovine.
- Izuzetno negativan trend (povećanje broja neriješenih predmeta znatno je veće od povećanja priliva) zabilježen je u Višem privrednom sudu u Banjoj Luci.
- Promjena broja neriješenih predmeta razmjerna promjeni priliva (smanjenje broja neriješenih predmeta razmjerno je smanjenju priliva) zabilježena je u okružnim sudovima.

Riješeni predmeti u sudovima

U odnosu na 2017. godinu, ukupan broj riješenih predmeta u 2018. godini neznatno je manji, odnosno sudovi su manje riješili 1.702 ili 0,4% predmeta. Najveće smanjenje broja riješenih predmeta zabilježeno je u općinskim sudovima (3.020 predmeta ili 1,5%), okružnim privrednim sudovima (594 predmeta ili 5,8%), kao i Apelacijskom sudu Brčko Distrikta (144 predmeta ili 10,7%). Neznatno smanjenje broja riješenih predmeta zabilježeno je u Vrhovnom sudu Republike Srpske (50 predmeta ili 2%) i u okružnim sudovima (132 predmeta ili 0,8%).

Značajno povećanje broja riješenih predmeta evidentirano je u Sudu Bosne i Hercegovine gdje je broj riješenih predmeta u 2018. godini u odnosu na broj riješenih tijekom 2017. godine veći za 1.178 predmeta ili 20,4%. Neznatno povećanje broja riješenih predmeta (od 0,4% do 3,3%) zabilježeno je u kantonalnim sudovima, osnovnim sudovima, Osnovnom sudu Brčko Distrikta, Vrhovnom sudu Federacije BiH i Višem privrednom sudu u Banjoj Luci.

Tablica 29: Broj riješenih predmeta u sudovima

SUDOVI	Broj riješenih predmeta		Promjena broja riješenih predmeta	Promjena broja riješenih predmeta u postocima
	2017 godina	2018. godina		
	I	II		
Sud Bosne i Hercegovine	5.774	6.952	1.178	20,4%
Vrhovni sud Federacije BiH	6.148	6.272	124	2,0%
Vrhovni sud Republike Srpske	2.531	2.481	-50	-2,0%
Apelacijski sud Brčko Distrikta BiH	1.341	1.197	-144	-10,7%
Viši privredni sud Banja Luka	1.179	1.218	39	3,3%
Kantonalni sudovi	37.284	37.449	165	0,4%
Okružni sudovi	16.201	16.069	-132	-0,8%
Okružni privredni sudovi	10.186	9.592	-594	-5,8%
Općinski sudovi	207.544	204.524	-3.020	-1,5%
Osnovni sudovi	103.413	104.070	657	0,6%
Osnovni sud Brčko Distrikta BiH	6.698	6.773	75	1,1%
UKUPNO	398.299	396.597	-1.702	-0,4%

Protok predmeta – po vrstama predmeta

Neriješeni predmeti po vrstama

Broj neriješenih predmeta na svim referatima je smanjen, izuzev prekršajnog i izvanparničnog referata gdje je zabilježeno povećanje broja neriješenih predmeta za 18,7% na prekršajnom, odnosno 7,1% na izvanparničnom referatu, kao i na upravnom referatu gdje je broj neriješenih predmeta na kraju 2018. godine za 15 predmeta ili 0,1% veći u odnosu na broj neriješenih predmeta na početku 2018. godine. Najveće smanjenje zabilježeno je na građanskom (12,3%) i ovršnom referatu (14,5%), dok je na kaznenom i gospodarskom referatu smanjenje broja neriješenih predmeta 5,7%, odnosno 8,6%.

Tablica 30: Neriješeni predmeti u sudovima - po vrstama predmeta

VRSTA PREDMETA	Broj neriješenih predmeta		Promjena broja neriješenih predmeta	Promjena broja neriješenih predmeta u postocima
	1.1.2018.	31.12.2018.		
	I	II	III = II - I	IV = II / I
Građanski predmeti	111.024	97.336	-13.688	-12,3%
Ovršni predmeti	74.961	64.125	-10.836	-14,5%
Kazneni predmeti	20.911	19.727	-1.184	-5,7%
Prekršajni predmeti	26.022	30.888	4.866	18,7%
Gospodarski predmeti	20.687	18.911	-1.776	-8,6%
Upravni predmeti	14.504	14.519	15	0,1%
Izvanparnični predmeti	53.676	57.480	3.804	7,1%
UKUPNO	321.785	302.986	-18.799	-5,8%

Priliv predmeta po vrstama

U odnosu na 2017. godinu, zabilježeno je smanjenje priliva ovršnih, gospodarskih i građanskih predmeta od 4% do 9%. Najveće smanjenje priliva, i apsolutno i u postocima, zabilježeno je kod građanskih predmeta (7.787 predmeta ili 8,9%). Promjena priliva predmeta na kaznenom referatu je neznatna jer je tijekom 2018. primljeno 0,6% manje predmeta u odnosu na 2017. godinu. Tijekom 2018. godine zabilježen je rast priliva prekršajnih predmeta za 7%, rast priliva izvanparničnih predmeta za 5% i rast priliva upravnih predmeta za 18,5%.

Tablica 31: Priliv predmeta u sudovima - po vrstama predmeta

VRSTA PREDMETA	Broj primljenih predmeta		Promjena broja primljenih predmeta	Promjena broja primljenih predmeta u postocima
	2017. godina	2018. godina		
	I	II	III = II - I	IV = II / I
Građanski predmeti	87.597	79.810	-7.787	-8,9%
Ovršni predmeti	70.858	68.129	-2.729	-3,9%
Kazneni predmeti	67.838	67.443	-395	-0,6%
Prekršajni predmeti	56.881	60.858	3.977	7,0%
Gospodarski predmeti	18.172	16.736	-1.436	-7,9%
Upravni predmeti	10.524	12.474	1.950	18,5%
Izvanparnični predmeti	68.896	72.348	3.452	5,0%
UKUPNO	380.766	377.798	-2.968	-0,8%

Riješeni predmeti po vrstama

U odnosu na 2017. godinu, sudovi su tijekom 2018. godine manje riješili građanskih, ovršnih i gospodarskih predmeta. Najveće smanjenje broja riješenih predmeta zabilježeno je kod građanskih predmeta (8.224 predmeta ili 8,1%). Broj riješenih kaznenih predmeta neznatno je manji (za 0,2%), dok su sudovi tijekom 2018. godine više riješili prekršajnih, upravnih i izvanparničnih predmeta.

Tablica 32: Broj riješenih predmeta u sudovima - po vrstama predmeta

VRSTA PREDMETA	Broj riješenih predmeta		Promjena broja riješenih predmeta III = II - I	Promjena broja riješenih predmeta u postocima IV = II / I
	2017. godina	2018. godina		
	I	II		
Građanski predmeti	101.722	93.498	-8.224	-8,1%
Ovršni predmeti	80.448	78.965	-1.483	-1,8%
Kazneni predmeti	68.763	68.627	-136	-0,2%
Prekršajni predmeti	52.780	55.992	3.212	6,1%
Gospodarski predmeti	19.754	18.512	-1.242	-6,3%
Upravni predmeti	11.545	12.459	914	7,9%
Izvanparnični predmeti	63.287	68.544	5.257	8,3%
UKUPNO	398.299	396.597	-1.702	-0,4%

Kvaliteta i kvantiteta rada

Kvantiteta rada sudova izražava se kroz kolektivnu normu ostvarenu tijekom jedne kalendarske godine, s tim da VSTV utvrđuje kriterije za njeno računanje. Ostvarena kolektivna norma suda računa se tako što se zbroj ostvarenih normi u postocima svakog suca, predsjednika suda, te stručnih suradnika na općinskim sudovima, podijeli s brojem sudaca i stručnih suradnika koji su imenovani u određeni sud. U Tablici 7. prikazana je ostvarena kolektivna norma za sve razine sudova za koje je VSTV predvidio kriterije na temelju kojih sudovi obračunavaju ovaj pokazatelj o rezultatima svog rada.

Prosječna kvaliteta sudskih odluka u svim redovnim sudovima u BiH tijekom 2018. godine iznosila je 90%, dok je u 2017. godini iznosila 88%. Prosječno ostvarena kolektivna norma sudova u 2018. godini ista je kao i u 2017. godini i iznosila je 113%.

Tablica 33: Kvaliteta i kvantiteta rada sudova

Sudovi	Kvaliteta rada	Kvantiteta rada - prosječna ostvarena kolektivna norma
Sud Bosne i Hercegovine	95%	170%
Vrhovni sud Federacije BiH	-	119%
Vrhovni sud Republike Srpske	-	137%
Apelacijski sud Brčko Distrikta BiH	-	162%
Viši privredni sud Banja Luka	88%	104%
Kantonalni sudovi	92%	104%
Okružni sudovi	90%	100%
Okružni privredni sudovi	90%	151%
Općinski sudovi	91%	112%
Osnovni sudovi	86%	103%
Osnovni sud Brčko Distrikta BiH	90%	139%

Nastupanje zastarjelosti

Sudovi su tijekom 2018. godine evidentirali u CMS-u da je u 268 predmeta došlo do zastarjelosti kaznenog progona i u 73 predmeta nastupila je zastarjelost u postupku izvršenja kaznenih mjera. U usporedbi s 2017. godinom ukupan broj predmeta u kojima je došlo do zastarjelosti kaznenog progona (nakon podizanja optužnice) i postupka izvršenja kaznenih mjera manji je za dva predmeta, s obzirom na to da su sudovi tijekom 2018. godine iskazali završenim zbog zastarjelosti ukupno 341 predmet dok je tako postupljeno u 343 predmeta tijekom 2017. godine.

Kao i u prethodnom razdoblju, sudovi su u kaznenim predmetima najčešće evidentirali da su predmete iskazali završenim zbog zastarjelosti kaznenog progona uslijed nedostupnosti optuženog (209 predmeta ili 61%), a u određenom broju predmeta evidentirano je da su ovakve odluke donijete jer je utvrđeno da su predmeti zaprimljeni u sudovima nakon što su protekli zakonski rokovi za nastupanje zastarjelosti (25 predmeta ili 7%).

Sudovi su tijekom 2018. godine evidentirali u CMS-u da su predmete iskazali završenim zbog proteka zakonom predviđenih rokova za zastarjelost pokretanja ili vođenja postupka u prekršajnim predmetima u 99 predmeta, što je za 20 predmeta ili 17% manje nego u 2017. godini. Nastupanje relativne zastarjelosti utvrđeno je u 9 prekršajnih predmeta, od kojih je u 8 predmeta evidentirano da je predmet zaprimljen u sud nakon nastupanja zastare pokretanja i vođenja prekršajnog postupka. Apsolutna zastarjelost utvrđena je u 90 prekršajnih predmeta, a od toga je u 42 ili 47% predmeta evidentirano da je predmet zaprimljen nakon nastupanja zastare pokretanja i vođenja prekršajnog postupka.

Sudske odluke kojima se okončava postupak zbog isteka zakonskih rokova za zastarjelost kaznenog progona i prekršajnog postupka dostavljaju se Uredu stegovnog tužitelja radi utvrđivanja eventualne odgovornosti sudaca za takav način završetka ovih predmeta.

Tablica 34: Nastupanje zastarjelosti

Referat	Vrsta predmeta	Relativna zastara	Apsolutna zastara	Ukupno
Kazneni	Iks	0	73	73
	K	2	101	103
	Kps	1	99	100
	Kv	1	39	40
	Kž	0	24	24
	Kžž	0	1	1
Ukupno kazneni		4	337	341
Prekršajni	Pr	9	44	53
	Prm	0	2	2
	Pv	0	24	24
	Pžp	0	20	20
Ukupno prekršajni		9	90	99
UKUPNO		13	427	440

PRILOG 3: IZVJEŠĆE O RADU TUŽITELJSTAVA

Analiza rada tužiteljstava

Ovo poglavlje predstavlja rad tužiteljstava u 2018. godini kroz zbrojna izvješća o radu tužiteljstava o: prijavama, istragama, podignutim optužnicama i presudama u Kt predmetima⁵⁵, Kt predmetima u kojima je nastupila zastarjelost kaznenog progona kao i ostvarenim rezultatima u pogledu kvalitete i kvantitete rada sukladno važećim općim aktima VSTV BiH.

Podaci o radu pojedinačnih tužiteljstava dostupni su na internet portalu vstv.pravosudje.ba.

Prijave

U 2018. godini, u tužiteljstvima su bile 31.543 prijave u radu promatrano po predmetima u odnosu na 51.673 osobe. U odnosu na 2017. godinu, smanjen je priliv prijava, te je ukupan broj prijava u radu po predmetima manji za 1.977 ili 6%, odnosno prijavljeno je manje 3.171 ili 6% osoba. U odnosu na 2017. godinu, ukupan broj riješenih prijava po predmetima je u 2018. godini manji za 1.211 ili 5%, odnosno riješeno je manje prijava protiv 2.111 ili 6% osoba. Ipak, tijekom 2018. godine riješeno je više prijava nego što je zaprimljeno tijekom godine te je došlo do smanjenja broja neriješenih prijava promatrano po predmetima na kraju godine za 760 prijava ili 8% u odnosu na 1.237 ili 6% osoba.

Kao i prethodne godine, od ukupnog broja prijava u radu, promatrano po predmetima, riješeno je 71% prijava, odnosno ostalo je neriješenih 29% prijava.

Tijekom 2018. godine riješeno je ukupno 22.512 prijava promatrano po predmetima protiv 32.543 osobe. Iz strukture riješenih prijava, koja je predstavljena u narednoj tablici, vidljivo je da je najviše prijava riješeno naredbom o provođenju istrage, odnosno 72% prijava promatrano po predmetima u odnosu na 65% prijavljenih osoba. Značajan broj prijava riješen je i naredbom o nepokretanju istrage, odnosno na ovaj način riješeno je 24% prijava promatrano po predmetima u odnosu na 28% osoba.

Tablica 35: Protok prijava i struktura riješenih prijava

Tužiteljstva	Ukupan broj prijava u radu u 2018. godini		Riješene prijave u 2018. godini						Neriješene prijave 31.12.2018.	
			naredbom o nepokretanju istrage		naredbom o provođenju istrage		na drugi način			
	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe
BiH	1.583	7.754	240	970	347	918	101	568	890	5.292
			35%	39%	50%	37%	15%	23%		
FBIH	19.280	29.470	3.935	6.280	9.505	12.213	592	1.184	5.219	9.735
			28%	32%	68%	62%	4%	6%		
RS	10.302	13.940	1.281	1.993	5.843	7.346	290	563	2.877	4.029
			17%	20%	79%	74%	4%	6%		
BD BIH	378	509	0	0	374	495	4	14	0	0
			0%	0%	99%	97%	1%	3%		
UKUPNO	31.543	51.673	5.456	9.243	16.069	20.972	987	2.329	8.986	19.056
			24%	28%	72%	65%	4%	7%		

⁵⁵ KT predmeti su predmeti u tužiteljstvima koji se iniciraju protiv poznatih osoba kad postoje utemeljene sumnje da su počinili kazneno djelo. KT oznaka za potrebe ovog izvješća obuhvaća podatke za sve vrste predmeta protiv poznatih počinitelja: KT, KTRZ, KTK, KTPO, KTO, KTT itd.

Istrage

Tijekom 2018. godine u tužiteljstvima je bilo 19.876 istraga u radu promatrano po predmetima protiv 28.439 osoba. U odnosu na 2017. godinu, doneseno je manje naredbi o provođenju istrage, te je ukupan broj istraga u radu, promatrano po predmetima, manji za 1.019 ili 5%, odnosno doneseno je manje naredbi za provođenje istrage protiv 1.864 ili 6% osoba. U odnosu na 2017. godinu ukupan broj riješenih istraga u 2018. godini, promatrano po predmetima, manji je za 1.005 ili 6%, odnosno riješeno je manje istraga protiv 2.021 ili 9% osoba. Ipak, tijekom 2018. godine riješeno je nešto više istraga nego što je naređeno, te je došlo do neznatnog smanjenja broja neriješenih istraga na kraju godine.

Kao i prethodne godine, od ukupnog broja istraga u radu, promatrano po predmetima, riješeno je 81% istraga, odnosno ostalo je neriješenih 19% istraga.

Tijekom 2018. godine riješeno je ukupno 16.120 istraga, promatrano po predmetima, protiv 20.917 osoba. Iz strukture riješenih istraga, koja je predstavljena u narednoj tablici, vidljivo je da je najviše istraga riješeno podizanjem optužnice, odnosno 76% istraga promatrano po predmetima protiv 70% procesuiranih osoba. Značajan broj istraga riješen je i naredbom o obustavi istrage, odnosno na ovaj način riješeno je 22% istraga promatrano po predmetima u odnosu na 25% osoba.

Tablica 36: Protok istraga i struktura riješenih istraga

Tužiteljstva	Ukupan broj istraga u radu u 2018. godini		Riješene istrage u 2018. godini						Neriješene istrage 31.12.2018.	
			naredbom o obustavi istrage		podizanjem optužnice		na drugi način			
	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe
BiH	750	2.907	114	358	171	336	43	214	422	1.999
			35%	39%	52%	37%	13%	24%		
FBIH	11.512	15.524	1.534	2.305	8.066	9.655	165	364	1.744	3.197
			16%	19%	83%	78%	2%	3%		
RS	7.151	9.395	1.897	2.516	3.655	4.332	70	308	1.529	2.239
			34%	35%	65%	61%	1%	4%		
BD BIH	463	613	72	88	314	388	19	53	58	84
			18%	17%	78%	73%	5%	10%		
UKUPNO	19.876	28.439	3.617	5.267	12.206	14.711	297	939	3.753	7.519
			22%	25%	76%	70%	2%	5%		

Podignute optužnice

Tijekom 2018. godine tužiteljstva su podigla 12.206 optužnica protiv 14.711 osoba. U odnosu na 2017. godinu, ukupan broj podignutih optužnica smanjen je za 304 ili 2%, odnosno tijekom 2018. godine optuženo je manje 695 ili 5% osoba. Smanjenje broja podignutih optužnica zabilježeno je u kantonalnim i okružnim tužiteljstvima, dok je u Tužiteljstvu Brčko Distrikta broj podignutih optužnica veći za 19%, i u Tužiteljstvu BiH zabilježeno je neznatno povećanje broja podignutih optužnica.

Tablica 37: Podignute optužnice

Tužiteljstva	Podignute optužnice u 2017. godini		Podignute optužnice u 2018. godini		Promjena broja podignutih optužnica			
	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe	Predmeti		Osobe	
BiH	168	369	171	336	3	2%	-33	-9%
FBiH	8.122	10.084	8.066	9.655	-56	-1%	-429	-4%
RS	3.957	4.646	3.655	4.332	-302	-8%	-314	-7%
Brčko Distrikt BiH	263	307	314	388	51	19%	81	26%
UKUPNO	12.510	15.406	12.206	14.711	-304	-2%	-695	-5%

Donesene presude⁵⁶

Tijekom 2018. godine doneseno je ukupno 12.766 presuda što je za 1.495 ili 10% presuda manje u odnosu na 2017. godinu. Broj donesenih osuđujućih presuda u 2018. godini je u odnosu na 2017. godinu manji za 456 ili 4% presuda, dok je u 2018. godini doneseno više oslobađajućih presuda za 25 ili 3%, odnosno manje odbijajućih presuda za 33 ili 15%.

Postupajući po podignutim optužnicama sudovi su tijekom 2018. godine donijeli 11.741 ili 92% osuđujućih presuda kojima su osudili 14.265 osoba. U 7% ili 835 predmeta donesene su oslobađajuće presude u odnosu na 1.188 osoba. Odbijajuće presude donesene su u 190 ili 1% predmeta od ukupno donesenih presuda.

Tabela 38: Donesene presude

Tužiteljstva	Osuđujuće presude		Oslobađajuće presude		Odbijajuće presude		UKUPNO	
	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe
BiH	144	266	19	50	2	4	165	320
FBiH	7.977	9.747	492	726	72	118	8.541	10.591
RS	3.358	3.953	300	371	115	133	3.773	4.457
Brčko Distrikt	262	299	24	41	1	1	287	341
UKUPNO	11.741	14.265	835	1.188	190	256	12.766	15.709

U odnosu na 2017. godinu broj osuđujućih presuda manji je za 456 ili 4%. Smanjenje broja osuđujućih presuda zabilježeno je u kantonalnim i okružnim tužiteljstvima, dok je u Tužiteljstvu BiH tijekom 2018. godine doneseno više osuđujućih presuda, za 23% u Tužiteljstvu BiH, odnosno za 7% u Tužiteljstvu Brčko Distrikta.

⁵⁶ Podaci o presudama uključuju sve presude bez obzira na to jesu li postale pravomoćne u razdoblju izvješćivanja.

Tablica 39: Osuđujuće presude

Tužiteljstva	Osuđujuće presude u 2017. godini		Osuđujuće presude u 2018. godini		Promjena broja osuđujućih presuda			
	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe	Predmeti		Osobe	
BiH	117	212	144	266	27	23%	54	25%
FBiH	7.990	9.820	7.977	9.747	-13	0%	-73	-1%
RS	3.844	4.433	3.358	3.953	-486	-13%	-480	-11%
Brčko Distrikt BiH	246	284	262	299	16	7%	15	5%
UKUPNO	12.197	14.749	11.741	14.265	-456	-4%	-484	-3%

U 2018. godini u 67% osuđujućih presuda izrečena je uvjetna osuda, u 20% osuđujućih presuda izrečena je kazna zatvora i u 13% osuđujućih presuda izrečena je novčana kazna. Na ovaj način za 1% povećan je postotak osuđujućih presuda s izrečenom uvjetnom osudom u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu. U 2018. godini isti je postotak osuđujućih presuda s izrečenom novčanom kaznom dok je za 1% smanjen broj osuđujućih presuda s izrečenom kaznom zatvora, u odnosu na prethodnu godinu.

Tablica 40: Struktura kaznenopravnih mjera izrečenih osuđujućim presudama

Tužiteljstva	Kazna zatvora		Novčana kazna		Uvjetna osuda	
	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe
BiH	53	127	4	17	87	122
FBiH	1.663	2.174	496	586	5.755	6.908
RS	506	680	979	1.127	1.844	2.109
Brčko Distrikt BiH	92	102	19	20	151	177
UKUPNO	2.314	3.083	1.498	1.750	7.837	9.316

Analizom uvjetnih osuda došlo se do zaključka da je skoro 80% uvjetnih osuda izrečeno za sljedeća kaznena djela: krađa i teška krađa (14%), posjedovanje, promet i omogućavanje uživanja opojnih droga (13%), ugrožavanje javnog prometa (11%), nanošenje tjelesnih ozljeda (8%), nasilje u obitelji (7%), šumska krađa (5%), oštećenje tuđe stvari (5%), krivotvorenje isprava (5%), ugrožavanje sigurnosti (3%), nasilničko ponašanje (3%), nedopušteno držanje, proizvodnja i promet oružja ili eksplozivnih materija (3%), kao i utaja (2%). Za ostala kaznena djela, postotak izrečenih uvjetnih osuda, po kaznenom djelu, manji je od 1% od ukupnog broja izrečenih uvjetnih osuda.

Neriješeni predmeti⁵⁷

Ukupan broj neriješenih Kt predmeta (neriješenih prijava i istraga) protiv poznatih osoba koje su osumnjičene za izvršenje kaznenih djela je tijekom 2018. godine smanjen za 997 predmeta ili 7%, pri čemu je broj osumnjičenih osoba u neriješenim predmetima smanjen za 1.202 ili 4%. Smanjenje broja neriješenih predmeta zabilježeno je u kantonalnim tužiteljstvima i u Tužiteljstvu Brčko Distrikta, dok je u okružnim tužiteljstvima zabilježen rast broja neriješenih predmeta za 3% i u Tužiteljstvu BiH rast broja neriješenih predmeta za 1%.

⁵⁷ Pored neriješenih Kt predmeta protiv poznatih počinitelja koji su prikazani u Tablici 7 u tužiteljstvima je 31. prosinca 2018. godine bilo neriješeno 199 Ktm predmeta protiv 275 maloljetnih osoba.

Tablica 41.: Neriješeni predmeti

Tužiteljstva	Broj neriješenih predmeta 31.12.2018.		Promjena broja neriješenih predmeta u odnosu na 31.12.2017.			
	Predmeti	Osobe	Predmeti		Osobe	
BiH	1.312	7.291	18	1%	-193	-3%
FBiH	6.963	12.932	-1.095	-14%	-908	-7%
RS	4.406	6.268	117	3%	-61	-1%
Brčko Distrikt	58	84	-37	-39%	-40	-32%
UKUPNO	12.739	26.575	-997	-7%	-1.202	-4%

Zastarjelost kaznenog progona

Tužiteljstva su u TCMS-u tijekom 2018. godine evidentirala da su donijela odluke o obustavi postupka zbog nastupanja zastarjelosti kaznenog progona do podizanja optužnice u 137 predmeta protiv 193 osobe. Tijekom 2017. godine tužiteljstva su evidentirala ove odluke u ukupno 152 predmeta, iz čega proizlazi da je u 2018. godini smanjen broj tužiteljskih odluka o završetku predmeta zbog nastupanja zastarjelosti za 15 predmeta ili 10%. Kao i u prethodnom razdoblju, tužiteljske odluke o nastupanju zastarjelosti donosile su se u fazi rješavanja prijave (odluke o neprovođenju istrage u 69 predmeta ili 50,4%) i u fazi vođenja istrage (odluke o obustavljanju istrage 68 predmeta ili 49,6%).

Tužiteljske odluke o obustavi postupka zbog isteka zakonskih rokova za zastarjelost kaznenog progona dostavljaju se Uredu stegovnog tužitelja radi utvrđivanja eventualne odgovornosti tužitelja za takav način završetka ovih predmeta.

Tablica 42: Zastarjelost kaznenog progona do podizanja optužnice

Tužiteljstva	Relativna zastarjelost		Apsolutna zastarjelost		UKUPNO	
	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe
BiH	0	0	4	13	4	13
FBiH	18	35	34	45	52	80
RS	45	61	36	39	81	100
Brčko Distrikt BiH	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	63	96	74	97	137	193

Struktura kriminala

U narednoj tablici predstavljeni su podaci o broju podignutih optužnica za poglavlja kaznenih zakona u BiH jer je za kaznena djela iz ovih poglavlja podignuto najviše optužnica u 2018. godini. Kao i u 2017. godini, kaznena djela navedena u tablici obuhvaćaju skoro 80% od ukupnog broja podignutih optužnica tijekom 2018. godine.

Kompletni podaci o strukturi kriminala, odnosno podaci po svim poglavljima i člancima kaznenih zakona dostupni su na internet portalu vstv.pravosudje.ba

Tablica 43: Struktura kriminala

Zakon	Poglavlje	Opis	Podignute optužnice u 2017. godini		Podignute optužnice u 2018. godini	
			Predmeti	Osobe	Predmeti	Osobe
Kazneni zakon BiH	KZ BiH POGLAVLJE XVIII	Kaznena djela protiv gospodarstva i jedinstva tržišta te kaznena djela iz područja carina	82	103	94	106
	KZ BiH POGLAVLJE XVII	Kaznena djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom	59	96	68	109
Kazneni zakon FBiH	KZ FBiH POGLAVLJE XXV	Kaznena djela protiv imovine	2.311	2.944	2.144	2.623
	KZ FBiH POGLAVLJE XXI	Kaznena djela protiv zdravlja ljudi	1.177	1.302	1.703	1.919
	KZ FBiH POGLAVLJE XXX	Kaznena djela protiv javnog reda i pravnog prometa	949	1.291	903	1.156
	KZ FBiH POGLAVLJE XVI	Kaznena djela protiv života i tijela	711	902	603	795
	KZ FBiH POGLAVLJE XXVIII	Kaznena djela protiv sigurnosti javnog prometa	663	672	757	762
	KZ FBiH POGLAVLJE XX	Kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži	608	625	617	644
Kazneni zakon RS	KZ RS POGLAVLJE XX	Kaznena djela protiv imovine	1.286	1.581	1.219	1.493
	KZ RS POGLAVLJE XII	Kaznena djela protiv života i tijela	466	607	463	593
	KZ RS POGLAVLJE XVI	Kaznena djela protiv braka i obitelji	287	297	303	312
	KZ RS POGLAVLJE XXXI	Kaznena djela protiv sigurnosti javnog prometa	428	431	257	264
	KZ RS POGLAVLJE XXVIII	Kaznena djela protiv javnog reda i mira	411	496	265	343
Kazneni zakon BD BiH	KZ BD POGLAVLJE XXV	Kaznena djela protiv imovine	85	104	104	125
	KZ BD POGLAVLJE XVI	Kaznena djela protiv života i tijela	44	53	47	62

KZ BD POGLAVLJE XX	Kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži	20	21	31	34
KZ BD POGLAVLJE XXX	Kaznena djela protiv javnog reda i pravnog prometa	22	25	29	29
UKUPNO ZA NAVEDENA POGLAVLJA KAZNENIH ZAKONA		9.609	11.550	9.607	11.369
UKUPNO ZA SVA POGLAVLJA KAZNENIH ZAKONA		12.510	15.406	12.206	14.711

Kvaliteta i kvantiteta rada

Tužiteljstva su u 2018. godini u prosjeku ostvarila kolektivnu normu od 110% što je, u odnosu na 2017. godinu, povećanje za 1%. Sukladno kriterijima za ocjenjivanje rada tužitelja i glavnih tužitelja, 58 kvaliteta tužiteljskih odluka izražava se kroz dva parametra: kvalitetu optužnica i kvalitetu naredbi o neprovođenju i obustavi istraga. Tužiteljstva su u 2018. godini u prosjeku ostvarila kvalitetu optužnica u vrijednosti od 96%, što predstavlja povećanje od 1% u odnosu na 2017. godinu. Prosječni rezultat tužiteljstava prema parametru kvalitete naredbi o neprovođenju i obustavi istraga isti je kao u 2017. godini i iznosi 99%.

Tabela 44: Kvaliteta i kvantiteta rada tužiteljstava

Tužiteljstva	Kvaliteta rada		Kvantiteta rada - prosječna ostvarena kolektivna norma
	Kvaliteta optužnica	Kvaliteta naredbi o neprovođenju i obustavi istraga	
Tužiteljstvo BiH	93%	100%	133%
Kantonalna tužiteljstva	97%	99%	102%
Okružna tužiteljstva	95%	100%	126%
Posebni odjel RJT RS	91%	99%	105%
Tužiteljstvo Brčko Distrikta BiH ⁵⁹	96%	100%	82%

⁵⁸ VSTV je usvojio, na sjednici održanoj 7. srpnja 2016. godine, Kriterije za ocjenjivanje rada tužitelja u BiH. Također, VSTV je usvojio, na sjednici održanoj 29. studenog 2016. godine, Kriterije za ocjenjivanje rada glavnih tužitelja, zamjenika glavnih tužitelja i šefova odjela/odsjeaka u tužiteljstvima u BiH, koji su usklađeni s Kriterijima za ocjenjivanje rada tužitelja u BiH. U 2017. godini VSTV je na sjednici održanoj 25. i 26. listopada 2017. godine usvojio izmjene i dopune pomenutih kriterija.

⁵⁹ Tužitelji Tužiteljstva Brčko Distrikta BiH nisu u mogućnosti ostvariti pojedinačnu normu u visini od 100% zbog nedovoljnog broja predmeta u radu. Nedovoljan broj predmeta u radu posljedica je nedovoljnog priliva predmeta.